דבר

יום ראשון, י"ט באלול תשמ"ז, 13 בספטמבר 1987 ● גליון 19221

היום 12 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
- פתח נוסף במסך הברזל/ יוסי מלמן
- מה שבטוח/ יצחק בן־נר
- מוציאים שם רע לפשרה/ חגי אשד
- אידה נודל/ מאיר בראלי
- ישראלים בוועידת פלשתין/ גדעון קוץ
- ספורט (עמ' 9־10) מדע ורפואה (11) בידור (12)

מזג האויר

נאה. גובה הגלים עד 80 ס"מ וטמפרטורות היום 17 מעלות.
הטמפרטורות הצפויות:
ירושלים: 16־28, רמת־הגולן 18־29, נהריה: 22־29, צפת 16־26, חיפה 22־30, טבריה 22־34, נצרת 19־29, עפולה 21־33, שומרון 18־30, תל־אביב 21־29, לוד: 20־30, יריחו 22־35, עזה 20־29, באר־שבע 17־32, אילת 24־38

ישראל מבקשת ערבות אמריקאית להמרת חוב 16 מיליארד בהלוואה בריבית נמוכה

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – גירסאות סותרות נמסרו בוואשינגטון בסוף השבוע על מידת ההתקדמות בשאלת הריבית על החובות הישראליים לארה"ב, שעלתה לדיון בשיחותיו של שר האוצר משה נסים בארה"ב.

מקורות ישראליים מסרו, כי יש נכונות אמריקאית להיענות לבקשות הישראליות בנושא הריבית, אך מקורות אמריקאיים הכחישו את הדבר ואמרו, כי בשלב זה לא נראה סיכוי לפתרון הבעיה.

הבעיה היא החובות שהצטברו בעשור האחרון, כשההלוואות נלקחו בריבית שהיתה נהוגה אז ושהיא גבוהה בהרבה מהריבית הנהוגה כיום. ישראל מבקשת למצוא דרך לנתק את הצטברות הריבית הגבוהה, המאיימת להעיק על המשק הישראלי בסכומי עתק של 16 מיליארד דולאר, ולעבור לריבית הנהוגה היום. הרעיון הישראלי האחרון לפתרון הבעיה הוא נטילת הלוואה מבנקים אמריקאיים לצורך החזר החובות עם הריבית, והתחלה של החזר ההלוואה הזאת בריבית נמוכה. לצורך זה מבקשת ישראל מהממשל האמריקאי שיתן ערבות להלוואה זו.

מקורות ישראליים אמרו בסוף השבוע, כי מסתמנת נכונות אמריקאית לספק את הערבות הזאת, ואילו מקורות אמריקאיים אמרו, כי הדברים אינם נכונים וכי הממשל לא יוכל להיענות לבקשה הישראלית בגלל מצוקתו התקציבית. מתן הערבות, הסבירו המקורות האמריקאיים, מחייב רישומה כהוצאה תקציבית, דבר שלא יעלה על הדעת בעת כזאת, שבה מתלבט האוצר האמריקאי בגרעון תקציבי ענק.

(צילום: יצחק הררי)

תפילות השבת בירושלים נהפכו להפגנות זעם – ארבעה נעצרו

שמיר הותיר [illegible] של חודש ימים בהקרנות ובהפגנות

[illegible]

להפגנות זעם.

[illegible]

[illegible] הרבנות [illegible] ישראל [illegible]

במחצית מן המוקדים אכן התקיימו תפילות מוסף ציבוריות ללא כל הפרת סדר. אך ב־19 מוקדים לא הסתפקו החרדים בתפילה, אלא צעקו "שאבעס" לעבר מכוניות חולפות ואף ניסו לחסום כבישים כמו ברחוב ים סוף ובצומת בניין הטלוויזיה.

התקריות הקשות ביותר היו בצומת בר־אילן־צפניה ובצומת סורוצקין. בצומת הרחובות בר־אילן צפניה הפעילה המשטרה [illegible] מים בחולים בכביש, כדי להניס חרדים שניסו לחסום את הכביש, יידו אבנים על השוטרים והפילו את [illegible] המשטרה.

(המשך בעמ' 2)

'התחלה טובה' – לאפיפיור בפגישתו עם יהדות ארה"ב

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – היהודים אהבו שלשום את האפיפיור – השמים לא כל כך.

שעה קלה אחרי שנועד יוחנן פאולוס השני עם 160 מנהיגים של יהדות ארה"ב, הפסיקה סופת רעמים וברקים מיסה המונית שערך לקהל המאמינים הקתולים במיאמי, והיו, כמובן, שראו בכך אות משמיים.

לעומת הסופה שחוללה פגישתו עם קודש ואלוהיים, נערכה פגישתו

(המשך בעמ' 2)

האפיפיור יוחנן פאולוס השני מאזין לדברי נציג ראשי הקהילות היהודיות בארה"ב, מנהיג הקהילה הקונסרווטיווית, הרב מרדכי וקסמן, ביום ו' במרכז תרבות במיאמי, פלורידה. (צילום: א.פ.)

שמיר מכין: מודעי במקום ארנס ומתן תיק המשפטים לסגן מילוא

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק שמיר עשוי לצרף בקרוב מאוד את השר יצחק מודעי לקבינט, במקומו של השר משה ארנס, שהתפטר מהממשלה.

במקביל ישול לעצמו שמיר את תיק המשפטים, שנמסר לשר התיירות אברהם שריר כפיקדון זמני לפני יותר משנה, ויפקיד אותו בידי סגן־השר במשרדו, רוני מילוא.

נראה שהעסקה הזאת באה לפצות את השר בלי תיק יצחק מודעי על התנגדותה של מפלגת העבודה להחזרתו למשרד המשפטים, ו"להעניש" את שריר על שנתן פומבי למאמצי השבוע המפלגתיים שהפעיל עליו שמיר לפני ההצבעה על ה"לביא". יצויין, עם זאת, ששריר ביקש מראש הממשלה כבר לפני חודשים מספר לשחררו מתיק המשפטים.

שמיר גם מודע לכך שנחיתות מספרית בקבינט עשויה להיות קריטית יותר מנחיתות מספרית בממשלה, שכן באמצעות התיקו מסוגל שמיר לנטרל כל יוזמה של מפלגת העבודה שאינה נראית לו, לא כן אם תחסר לליכוד יד בהצבעות.

סגן־השר רוני מילוא שוהה בימים אלה בארצות־הברית, וכששוב יהיה ממונה על הנושאים שהשר ארנס היה מופקד עליהם וכן על משרד המשפטים. לא מן הנמנע ששמיר מבקש "לפצות" את מילוא על שויתר בזמנו בעימות שהיה לו עם מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, וחסך לראש הממשלה לחץ קואליציוני מצד ש"ס.

צה"ל משלים את רשימת הפרוייקטים שיופנו לתע"א ולתעשיות הבטחוניות

ההסתדרות מנסה לצנן הרוחות: קיסר תובע לא לפטר לפני החגים

מאת מלי זליגר, המערכת הצבאית של "דבר"

באגף התכנון במטכ"ל נמשכת בתהליך גבוה ביותר עבודת המטה לגיבוש רשימת הפרוייקטים שיופנו לתעשיות הבטחוניות בעקבות ההחלטה על ביטול ה"לביא".

מחר ייתמו שני השבועות שהקציב הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, לצה"ל לסיום שרטוט הנתונים המעורכבים לגבי גובה התקציב בנסיבות החדשות ולגבי היקף הצבא העולה מהמגבלות. בימים הקרובים צפויה אפוא, התבהרות של תמונת עלות סגירת פרוייקט ה"לביא" ותמונת תוכנית הפרוייקטים, היא התוכנית הרב־שנתית של צה"ל.

על־פי לוח הזמנים שהכתיב צה"ל, בסיום השלב הזה המקביל לו, תגובש בתוך חודשים תוכנית ההתקשרויות עם התעשיות הבטחוניות. כבר השבוע אמורה התעשייה האווירית לקבל ארבעה פרוייקטים למפעליה: "מבט" ו"אלתא" ולהתקשר בפיתוח [illegible] וביצור, בשני פרוייקטים נוספים, שבסיום החול עוד במקביל לפרוייקט ה"לביא". במקביל לעבודת המטה בצה"ל ובמשולב בה פועלים המומחים של משרד הבטחון.

עידוד נוסף לצעדיה שואבת מערכת הבטחון מאיגרת שהתקבלה בלשכתו של שר הבטחון יצחק רבין משר ההגנה האמריקאי קספר ויינברגר. באיגרתו מברך ויינברגר את שלוש ההבטחות של הממשל שאמורות להתממש בעקבות ההחלטה על ביטול ה"לביא". אלה הן הבטחות, שכבר ניתנו לשר רבין בביקורו בארה"ב בחודש יולי. ההבטחות מתייחסות לשנתיים הקרובות, והן כוללות שמירת גובה הסיוע הצבאי השנתי ברמה של 1.8 מיליארד דולאר והגדלת ההמרות מ־300 ל־400 מיליון דולאר לשנה וחידוש ההסכמה על רכישות גומלין בסך 150 מיליון דולאר לשנה. בישראל נוטים לייחס את ההתחייבות של משרד ההגנה האמריקאי להבנה הרחבה שיש לעניין דווקא אצל

(המשך בעמ' 2)

[illegible] ביום ו' בסינמטק הירושלמי בין שחקנית הקולנוע הנורווגית איב [illegible] של אידה נודל, אילנה פרידמן (מימין), בעת הקרנת הסרט של חויה [illegible] של אולמן. "שוחחתי אתמול בטלפון עם אידה, והיא מסרה לך [illegible] לבוא ולבקרה בברה"מ." סיפרה אילנה פרידמן לשחקנית [illegible] אומרת אילנה פרידמן "זה לא בדיוק החיים של אידה, זה אפילו רחוק [illegible] מרגש, והיא מעבירה טוב מאוד את המסר, שיש אשה כזאת [illegible] לחיות עם משפחתה בישראל". (צילום: יצחק הררי).

בעוד שמיר דוחה המסר ופרס מפקפק

ערפאת מציע פגישה גלויה ע[illegible]

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

בעוד ראש הממשלה יצחק שמיר דוחה את המסר מראש אש"ף יאסר ערפאת, שמעון פרס מתייחס בספקנות לסיכוי בעמדתו, מציע ערפאת לפתוח בהכנות לפגישה גלויה ובפומבי עם השר עזר ויצמן.

ל"דבר" נודע, כי הצעה כזו הועברה במקביל לבסדרים אל שמיר ופרס באמצעות ח"כ צ'רלי ביטון. השר וייצמן הבהיר, כי יסכים לפגישה כזו רק אם אש"ף יחדל ממעשי הטרור, יקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338 ויכיר בזכות קיומה של ישראל.

ח"כ צ'ארלי ביטון העביר בסוף השבוע את המסר של ראש אש"ף לראש הממשלה ולממלא־מקומו. המסר שבעל־פה מכיל שלושה עקרונות לפתיחת משא־ומתן בין ישראל לאש"ף בחסות ועידה בפגישה בין ח"כ ביטון ליוסי אחימאיר, דובר משרד ראש הממשלה. ביום שישי נפגש צ'ארלי ביטון עם יועצו המדיני של שמעון פרס, נמרוד נוביק.

ראש הממשלה דחה מיד ועל הסף את המסר ואמר, כי זהו "תרגיל תעמולתי". ישראל לא תנהל לדבריו עם ארגון מרצחים ששם לו למטרה לחסל את מדינת ישראל. ממלא־מקומו, שמעון פרס הביע ספקות גדולים בקשר לסיכוייו של הארגון לבצע את מה שהוא מציע. הוא גם הצביע על העובדה שדוברי אש"ף מיהרו להכחיש באילו הועברו מסרים למנהיגי ישראל.

שמיר לא קיבל את ביטון

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

בשעה 10.00 בלילה ביום חמישי התקשר ח"כ צ'רלי ביטון ששב מתוניס ליוסי אחימאיר, דובר ראש הממשלה. "יש לי מסר חשוב לראש הממשלה ואני חייב לראות אותו מיד", אמר ביטון. יוסי אחימאיר ניסה להסביר, כי אי־אפשר לארגן פגישה כזו, אך ח"כ ביטון התעקש.

יוסי אחימאיר לא יכול היה להסביר בטלפון, כי יצחק שמיר החליט כבר שלא ייפגש עם הח"כ.

בסופו של דבר, נקבע, כי הדובר והח"כ ייפגשו מיד. השיחה ביניהם נמשכה דקות אחדות. ח"כ ביטון, בלי ניירות או הערות בכתב, סיפר על המסר שהוא נושא עמו לראש הממשלה מיאסר ערפאת. יוסי אחימאיר רשם את פרטיו בלי להתחייב ובלי להגיב על תוכנו. הוא רק הבטיח, כי יעביר אותו לראש הממשלה. וכך אכן עשה. סמוך לחצות הוא יצא לביתו של יצחק שמיר וסיפר לו על שיחתו עם ח"כ ביטון ועל תוכן המסר. ראש הממשלה האזין והגיב: "כוס חידוש. תרגיל תעמולתי". והחליט, כי אין לו צורך להיפגש בעצמו עם צ'ארלי ביטון.

שמיר מציע: דו"ח תאונות שבועי – בישיבת הממשלה

שני שוטרי מג"ב נהרגו בליל־שבת בפתח־תקווה

מאת יוסי מלמן, יהדה לוי וחנה סויד, סופרי "דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר מציע שהממשלה תשמע כל שבוע בישיבתה השבועית דיווח על תאונות הדרכים, לדבריו, יש לצעד כזה להצביע על החשיבות והרצינות שמייחסים שרי הממשלה לנושא ולהוסיף להגברת תודעת הציבור לעניין.

היום תשמע הממשלה סקירה על תאונות הדרכים האחרונות כפי [illegible] העבודה [illegible], במקומו של השר חיים קורפו, הנמצא בחו"ל. בשבוע שחלף נהרגו 14 בני אדם ו־100 נפצעו ב־97 תאונות דרכים. במשטרת ישראל נמסר כי 69 פצועים מבין 100 הפצועים נפצעו באופן קשה. בין 14 ההרוגים ארבעה הולכי רגל ובהם קטין אחד.

בפגישה שקיים עם סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון אמר יו"ר המועצה הלאומית למניעת תאונות דרכים השופט דב לוין: "אנו חייבים לזעזע את כל הארץ ויש עשות כדי להקטין את תאונות הדרכים". בפגישה נדונו דרכים להעמיק ולהרחיב את החינוך להתייחסות בדרכים. נוכח העליה המבהילה שחלה לאחרונה במספר התאונות והנפגעים.

שר החינוך ויו"ר המועצה החליטו להקים צוות משותף להכנת תוכנית תדריכים חינוכית, שתופעל עוד במהלך שנת הלימודים הנוכחית במוסדות החינוך. שר החינוך אמר, כי יתבע משר האוצר להעמיד תקציב מיוחד לפעולה זו, במסגרת התוכנית שאישרה לאחרונה הממשלה למאבק בתאונות הדרכים.

נהג האוטובוס

משטרת ירושלים תבליג להעמיד לדין את נהג אוטובוס אגד

(המשך בעמ' 2)

חיים גורי

חיים גורי ומשה שמיר – חתני פרס ישראל לשירה וסיפורת תשמ"ח

המשורר חיים גורי והסופר משה שמיר הם חתני פרס ישראל בשירה ובסיפורת לשנת תשמ"ח. שר החינוך והתרבות יצחק נבון התקשר בסוף השבוע אל חתני הפרס ובירכם בשם הממשלה על הישגיהם הספרותיים ועל זכייתם בפרס בשנה ה־40 להקמת המדינה.

על הענקת הפרס לחיים גורי, חבר מערכת "דבר", ולמשה שמיר המליצה ועדת שופטים מיוחדת, שכללה את פרופ' ישראל לוין (יו"ר), פרופ' יהודה פרידלנדר וד"ר ראובן קריץ

(המשך בעמ' 2)

משה שמיר

שמיר מפטר היועצת ניצה שפירא־ליבאי

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר מפטר את היועצת לענייני מעמד האשה. "בשלב זה" ימשיכו בתפקידיהם שני יועצים אחרים, שהם חברי המערך.

יצחק שמיר הודיע ביום שישי בפגישה עם ממלא־מקומו שמעון פרס, כי החליט להעביר את ד"ר ניצה שפירא־ליבאי מתפקידה.

על־פי ההסכם הקואליציוני יכול ראש הממשלה לפטר את יועציו, שמונו לתפקידיהם על־ידי קודמו, רק לאחר הודעה מוקדמת לממלא־מקומו.

יצחק שמיר נענה לבקשת שמעון פרס לאפשר לגברת שפירא־ליבאי להמשיך בתפקידה עוד חודש.

בין המועמדות לתפקיד כמה חברות חירות וביניהן רחל

(המשך בעמ' 2)

ניצה שפירא־ליבאי

דו־שיח אירופי־ישראלי – בכינוס המנהיגים הסוציאליסטים בבריסל

מאת גדעון קרן, שליח „דבר" בבריסל

בריסל (מיוחד ל„דבר"). – 60 מנהיגים וחברי פרלמנט סוציאליסטים מ־12 מדינות אירופיות התחתפו בסוף השבוע בדו־שיח עם עמיתיהם הישראלים במלון „הילטון" בבריסל. הכינוס הוקדש לתרומתם של הסוציאליסטים האירופים לקידום השלום במזה"ת.

הצהרותיו האחרונות של יאסר ערפאת התקבלו על־ידי משתתפי הכינוס בעניין אך לא השפיעו על עמדותיהם בנושא שיתוף אש"ף במשא־ומתן לשלום. ראש ממשלת ברמן, חבר הבונדסטאג המערב־גרמני האנס קושניק, אמר כי אין להעניק אמינות לדברי ערפאת כל עוד לא חדל מטרור ולא זכה לתמיכה בתוך ארגונו. עמדתו זכתה לתמיכת מרבית הנוכחים.

שר החוץ בממשלת הצללים של הלייבור הבריטי הרולד קאופמן אמר מצידו, כי על ישראל לשאת ולתת עם אש"ף גם אם חשים כלפיו תיעוב וכי אין היא זקוקה לשם כך להכרה בזכות קיומה. קאופמן, שאמר כי היה ונשאר ציוני, הגדיר באומו החריף את ההתנחלות בשטחים „הרחה לזנות" של ההתישבות החלוצית. הוא אמר כי בניגוד לבריטים, שאיפשרו את הקמת הסוכנות היהודית, לא הרשתה ישראל יצירת ארגון פלשתיני מקביל ושמשום כך עליה לשאת ולתת עם אש"ף, העוסק בטרור בתחומה.

המנהיגים הסוציאליסטים האירופים הביעו תמיכה בכינוסה של ועידת שלום בינלאומית. שר החוץ הצרפתי לשעבר רולאן דיומא אמר כי הנשיא מיטראן ומפלגתו תומכים, במסגרת המוצעת על־ידי שמעון פרס לוועידה. הוא ודוברים אחרים הדגישו את חשיבות השתתפותה של ברה"מ.

יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת אבא אבן, שיזם את הכינוס ביחד עם יו"ר האינטרנציונל הסוציאליסטי ווילי בראנדט ויו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית יחיאל לקט, אמר בתגובה ליוזמת ערפאת, כי אין טעם בהצהרות שאחריהן באות הכחשות.

מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם אמר בתגובה ליוזמת ערפאת, כי מוקדם לקבוע מה מסתתר ביוזמות החדשות. „אנו נכונים לדון עם כל נציגות פלשתינית על בסיס הפסקת הטרור נגד ישראל וקבלת החלטה 242 והכרה בישראל". עם זאת ציין כי המכשולים לשלום נמצאים גם בתוך ישראל עצמה.

יו"ר ועדת התיאום בין חברי מועצת אירופה למדינות ערב קלוד ג'רדין אמר כי אין היום שום מדינה אירופית ושום מדינה ערבית פרט למארוקו, שאינה מכירה באש"ף כבנציג הלגיטימי של הפלשתינים. יחיאל לקט אמר כי מפלגת העבודה מודעת לכך ששום מנהיג ערבי בשטחים לא יצטרף למו"מ ללא אור ירוק מאש"ף.

במסר ששיגר למשתתפי הכינוס אמר ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, כי הוא מצפה בשבועות הקרובים לתגובות במדינות ערביות נוספות ולהבהרת הכוונות הסוביטיות בנושא הוועידה הבינלאומית.

משתתפי הכינוס, שהיו אורחי שני ראשי המפלגה הסוציאליסטית הבלגית, הפלמית והואלונית, התחלקו לשלוש ועדות שעסקו בתרומה הישראלית, הערבית והסוציאליסטית לפתרון הסכסוך. בסעודת ערב חגיגית פרסו המנהיגים הסוציאליסטים עוגת ענק, שעליה נכתבה המלה „שלום" בעברית, אנגלית וערבית. במשלחת מפלגת העבודה השתתפו גם חברת הכנסת נאוה ארד, ראש המחלקה לקשרי חוץ ישראל גת וראש המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית נסים זווילי.

היה זה הכינוס השני של מנהיגים סוציאליסטים באירופה וישראל, והיוזמים אמרו כי בכוונתם להפכו לאירוע קבוע.

קבלת פנים מלכותית. ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר מקבלת את פני חוסיין מלך ירדן בקידה בחזית מעונה הרשמי ברחוב דאונינג מס' 10. שני המנהיגים דנו ביוזמה לכינוס ועידה בינ־לאומית ובמתיחות השוררת במפרץ הפרסי. תאצ'ר וחוסיין היו מאוחדים בדעה, שאם איראן לא תאמץ את יוזמת ההסדר של או"ם מ־20 ביולי, יהיה על הקהילה הבינ־לאומית להטיל עליה סנקציות. (צילום: א.פ.)

תגובות נלהבות ל„הבימה" בהצגת „השקיעה" בברלין

מאת מירי פז, שליחת „דבר" בברלין

במשך 10 דקות תמימות הריע הקהל הברלינאי לשחקני הבימה בתום הצגת „השקיעה", והשחקנים יצאו שש פעמים אל קדמת הבמה.

אולם תיאטרון שילר בברלין היה מלא אתמול מפה לפה כשהתקיימה בו הצגת „השקיעה" שבה פתח התיאטרון הלאומי „הבימה" את סדרת הופעותיו במסגרת פסטיבל ברלין.

כל הכרטיסים להצגה אזלו. בין הצופים בה היו גם ראש עיריית ברלין, כמה מנציגי הקהילה היהודית בברלין והבמאי הרוסי יורי לוביבוב, שהגיע במיוחד לברלין לכבוד העלאת ההצגה.

ביקורו של „הבימה" בברלין עורר עניין רב בין אנשי תיאטרון ועתונות, והוא נעשה לאחד מהנושאים המסוקרים ביותר.

אתמול נערכה גם מסיבת עתונאים לכבוד שחקני „הבימה".

הקהל הברלינאי קיבל בחום את מחזהו של בבל והגיב בהתלהבות רבה, בעיקר בקטעים המוסיקאליים שבהצגה.

בתום ההצגה נערכה קבלת פנים לאנשי „הבימה" בקפה „איינשטיין". הערב תתקיים הצגה חגיגית נוספת של „השקיעה" ויצפה בה גם נשיא גרמניה ריכרד פון וייצזקר.

יעקבי פונה לממשלה להציג תערוכת „ישראטק" בניו־יורק

מאת סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

שר הכלכלה גד יעקבי קורא לממשלה לא לבטל את תערוכת הישגי הטכנולוגיה של ישראל, „ישראטק". תערוכה זו היתה אמורה להתקיים בניו־יורק ביוני בשנה הבאה ולהציג את הישגים הטכנולוגיים של התעשייה הישראלית.

מכון היצוא החליט לבטל את התערוכה לאחר שמפעלי האלקטרוניקה הגדולים החליטו שלא להשתתף בה. שר הכלכלה גד יעקבי טוען, כי ביטול „ישראטק" יהיה משגה חמור, במיוחד לנוכח ההענות הרבה שיש לה בארצות־הברית.

לדבריו, פנו ראשי כוח המשימה הכלכלי ואנשי עסקים חשובים בארצות־הברית, וביקשו כי יפעל לקיום התערוכה. יעקבי טוען, כי ביטול התערוכה יהיה משום החמצה של הזדמנות להציג את ההישגים הטכנולוגיים של המשק הישראלי במהלך שנת ה־40 למדינה. יעקבי מתכוון להעלות את הנושא בישיבת הממשלה.

ועידת האיגודים הבריטיים בעד ועידה שתביא מדינה פלשתינית

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – הוועידה השנתית של האיגודים המקצועיים בבריטניה תמכה בהצעה לפעול למען מדינה שכלל של העם הפלשתיני. הוועידה קיבלה בברכה את החלטת מדינות הקהילה האירופית לתמוך בוועידת שלום למזרח־התיכון בהשתתפות הפלשתינים ותמכה ברוב גדול במשא־ומתן בחסות או"ם אשר יוליך להגדרה עצמית ולהקמת מדינה פלשתינית.

ההצעה הובאה על־ידי קן קמרון, יו"ר איגוד הכבאים.

הצעת התיקון של אריק המונד, הקוראת לוועידת שלום בינלאומית נוסח שמעון פרס, אשר תדון בכל האפשרויות (בלי להזכיר את נושא המדינה הפלשתינית) – לא התקבלה. טענת חלק מן המתנגדים לתיקון היתה, כי ההחלטה שהתקבלה אינה אנטי־ישראלית, אלא שהאיגודים המקצועיים הבריטיים ממשיכים להחזיק במדיניותם משנת 1982, המדברת על הקמת מדינה פלשתינית בצד ישראל.

בארוחת הצהריים המסורתית של ידידי ישראל באיגודים המקצועיים, שהתקיימה יום לפני ההצבעה, השתתף ליין קירקלנד, ראש האיגודים המקצועיים האמריקאיים. את הארוחה והישיבה הגלויה ניהל באחוז ליונס, יו"ר ארגון הכבאים. בשם ההסתדרות דיבר חבר הוועדה המרכזת גרשון שגיא. משלחת של האיגודים הבריטיים הוזמנה על־ידי ההסתדרות לבקר בישראל.

חיים גורי ומשה שמיר

(המשך מעמ' 1)

ובהשתתפות ד"ר דב גולדברגר, הממונה על פרסי ישראל במשרד החינוך והתרבות. המלצה נתקבלה בוועדה פה אחד ואושרה, כתואם לתקנון פרסי ישראל, ע"י שר החינוך והתרבות.

חבר השופטים קבע כי המשורר חיים גורי ראוי לפרס ישראל על שירתו המגוונת על פני כ־40 שנות יצירה המצטיינת בעושרה הלירי, בריגשותה העמוקה, ביופיה הפואטי, בלשונה המקורית ובשפת־יצירה רבת הפנים. שירתו שומרת על ייחודה בכל שלבי התפתחותה והתחדשותה המתמדת. היא נעה בין קוטב האנושי של הדור המאבק והמלחמה שהיתה לו לפה לקוטב האני על חוויותיו האישיות הדקות, העמוקות והמקוריות, נאמר בהמלצת השופטים. עוד הם אומרים, כי גורי היטיב לבטא את החוויות המרכזיות של זמנו, על תפארתו ויגונו, כדרך שהזה אותו באישיותו הרגישה והמעורבת תמיד.

חיים גורי נולד בארץ בספטמבר 1923 סיים את לימודיו בבית־הספר החקלאי כדורי ולאחר מכן שירת בפלמ"ח ויצא בשליחות „ההגנה" לאירופה. היה בין משתתפי המערכות בנגב בימי מלחמת השחרור. לאחר המלחמה למד באוניברסיטה העברית בירושלים ובסורבון בפאריס. פרסם את שיריו משנת 1943 ומשתתף בקביעות בשירים וברשימות בעתונות ובכתבי־העת הספרותיים. נטל חלק בעשיית הסרטים „המכה ה־81", „הים האחרון" ועוד. [illegible] מספרי השירה והפרוזה שכתב: „פרחי אש", „עד עלות השחר", „שירי חותם", „שושנת רוחות", „תנועה למגע", „מראות גיחזי", „עד קו הנשר", „איומה", „מחברות אלול", „הזכוכית", „חפים ירושלמיים", „עסקת השוקולד", „הספר המשוגע" ועוד.

בהמלצה על בחירתו של משה שמיר לחתן לפרס ישראל קובעים השופטים: יצירתו של משה שמיר מצטיינת בריבוי פניה, בעומק החדירה לנבכי אדם ודור ואומה, בהווה ובעבר, ביכולת אפית רבת היקף, בעושר לשוני המתחדש ומתגוון ובמתח ביטוי לתורות קולקטיביות של אומה מתחדשת הבונה את עצמה ומדינתה.

משה שמיר נולד בשנת 1921 בצפת, בוגר גימנסיה הרצליה בתל־אביב. בשנים 1941–1947 היה חבר קיבוץ משמר העמק ואיש הפלמ"ח. בימי מלחמת השחרור יסד וערך את „במחנה". הרומן הראשון שלו „הוא הלך בשדות" הופיע בשנת 1948.

שמיר יסד כתבי־עת ספרותיים [illegible] בין יצירותיו [illegible] הרומנים („במו ידיו", „מלך בשר ודם", „כבשת הרש", „היכלות המלך" ועוד), ארבעה קובצי סיפורים [illegible] מחזות („הוא הלך בשדות", „בית הלל", „מלחמת בני אור", „בית במצב טוב", „עד אור הבוקר" ועוד) ותסריטי קולנוע וטלוויזיה: „פרקי אליק", „הבור מאויבו" ואחרים. חלק מספריו תורגמו לאנגלית, רוסית, איטלקית, ספרדית, פולנית, גרמנית ועוד. זכה בפרסים ספרותיים חשובים (פרס אוסישקין, פרס ברנר, פרס ביאליק ופרס ניומן מטעם אוניברסיטת ניו־יורק).

פרס ישראל בסיפורת ושירה יוענק לחיים גורי ולמשה שמיר בטקס ממלכתי שיתקיים ביום העצמאות ה־40 למדינה בירושלים.

התחלה טובה לאפיפיור

(המשך מעמ' 1)

עם המנהיגים היהודים באקלים שקט ואף אוהד. האפיפיור קרא להילחם באנטישמיות, הבטיח מחקר משותף יהודי־קאתולי על השמדת יהודי אירופה בידי הנאצים ודיבר בזכות ישראל כמולדתו של העם היהודי.

המנהיגים מחאו כפיים, אך נשארו קפואים כשהאפיפיור דיבר בזכותו של בית לאומי גם לעם הפלשתיני וכשקבע, כי ההיסטוריה עוד תוכיח כי האפיפיור פיוס השנים־עשר עשה כמיטב יכולתו למנוע השמדת יהודים בידי הנאצים.

בתום הפגישה הגדירו מנהיגים יהודים את המועד כ„התחלה טובה ומרגשת" וכ„תחילתה של תקופה חדשה ביחסים בין העם היהודי לכנסיה הקאתולית". משקיפים ישראלים יותר הגדירו אותה כפגישה שנועדה והצליחה לפרק מתיחויות ולאו דווקא כפגישה שבאה לחסל מחלוקות עמוקות, תיאולוגיות והיסטוריות.

מהפגישה עם המנהיגים היהודים יצא יוחנן פאולוס השני לפארק טאמיאמי, שבו המתינו לו רבע מיליון מאמינים. בשם שוטף ירד, וכשאמר האפיפיור את המלים „הבה נתפלל", נשמע רעם אדיר והברק היכה ליד אחד מהמגדלים נושאי הרמקולים שעמדו בפארק. הרעמים גברו, הברקים היכו, הגשם הגליח, הקהל נמלט והמיסה הופסקה. אנשי פמליית האפיפיור מסרו, כי זו היתה המיסה הראשונה שהוא נאלץ להפסיק מאז תחילת מסעותיו בעולם ב־1979. כאילו לא היה די בכך, היכו ברקים גם במתקני ענק שהוצבו לקראת ביקור האפיפיור בסאן אנטוניו, טקסאס. והם התמוטטו ברעש, ורק ברוך השם לא נפגע שם איש.

צה"ל משלים את רשימת

(המשך מעמ' 1)

מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ.

סופר „דבר" חיים ביאור מוסר: מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר עשה בסוף השבוע שעבר מאמץ לצנן את הרוחות בקרב עובדי התעשייה האווירית, לאחר שכמה מאות מהם מתכוונים להפגין הבוקר מול בית הוועד הפועל של ההסתדרות.

קיסר נפגש שלשום עם חברי הארגון הארצי של עובדי התעשייה האווירית בראשותו של יעקב שפי, המשמש במקביל כחבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות. הוא הבטיח לחברי הארגון שההסתדרות עומדת להחליט היום שכל תכנית הנוגעת לגורלם של אלפי העובדים שהועסקו בפרוייקט ה„לביא" תיעשה רק בעצה אחת עם נציגי העובדים וההסתדרות.

עוד הודיע להם קיסר שהוועדה המרכזת עומדת למנות צוות משותף לעובדי התעשייה האווירית ולהסתדרות, שיטפל בבעיות שיתעוררו לגבי עתיד העובדים הקשורים בפרוייקט, אם לא תשונה החלטת הממשלה להפסיק את ייצור הפיתוח של המטוס.

יצויין, שמזכ"ל ההסתדרות נועד עם הנהלת התעשיה האווירית מספר פעמים בשבוע שעבר, והודיע ממנה שבכל מקרה לא יפוטרו עובדים לפני החגים.

תפילות השבת בירושלים

(המשך מעמ' 1)

אחד החרדים נעצר בחשד שידה אבנים על שוטרים. אחר נפצע בראשו מבקבוק שהשליכו חבריו לעבר השוטרים. במקרה אחר הוכה נהג, אשר דרך אחרי כמה חרדים שגלגלו לעבר מכוניתו פחי אשפה.

הרבנים הראשיים ביקשו פסק זמן

ראש הממשלה יצחק שמיר קיים בסוף השבוע מגעים בנסיון להביא להרגעת הרוחות בירושלים. הוא נפגש עם השר יצחק פרץ ונציגי ש"ס בעיריית ירושלים והביע באוזניהם את הזדהותו המוחלטת עם הדרישה לשמור על צביונה היהודי של ירושלים.

השר פרץ אמר, כי ככל שהמצב מתדרדר יהיה למנהיגות ש"ס קשה לבלום את אנשיה מלהשתתף בהפגנות. לאחר מכן קיבל שמיר בלשכתו את הרבנים הראשיים אברהם שפירא ומרדכי אליהו. שני הרבנים דרשו ממנו פסק זמן לחודש עד אחרי החגים. לאחר מכן, אמרו, „ייעשה נסיון למצוא פתרון לבעיה".

שמיר אמר, כי אסור להפוך את השבת לסלע מחלוקת פוליטי, וכי יש לעשות בכל האפשר כדי להגיע לרוב גדול בעד הסטטוס־קוו בירושלים. „השבת אינה רק ערך דתי אלא גם חלק חשוב של ההווי הלאומי בכלל ושל ירושלים בפרט", אמר שמיר.

לדבריו, לא ייפגע חלקו של איש אם לא יוצגו סרטים בשבת, כפי שהיה המצב במשך כל השנים. לאחר מכן שוחח בטלפון עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק והעביר לו את בקשתם של הרבנים לפסק זמן. ראש העיר הבטיח למסור את הבקשה לנוגעים בדבר.

בית אגרון יפסיק להקרין סרטים בלילות שבת עד אחרי החגים, אולם לא ברור אם שאר בתי הקולנוע יצטרפו אליו.

מטה המאבק למען חופש התרבות הודיע אמש, כי אינו מתכוון לקבל שום הסדרים שנעשו בין ראש הממשלה לרבנים הראשיים ולשר פרץ. „אנו מתכוונים להמשיך לפעול במלוא המרץ לפתיחת מקומות תרבות נוספים בירושלים", היתה לשון הודעת המטה.

היתרי עלייה – לזמר דיאצ'קוב ממוסקווה ולעוד שלושה פעילים

בארה"ב מצפים להיתרים נוספים

מאת אמנון דנקנר ויקיר צור, סופרי „דבר"

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – בוואשינגטון מקווים לשחרורם של עוד מסורבי עלייה מברה"מ ובמיוחד לבשורה טובה בעניינה של אידה נודל לקראת, או מיד אחרי פגישת שרי החוץ של ארה"ב וברה"מ בוואשינגטון מחרתיים.

בינתיים נמסר אתמול, כי זמר הפופ היהודי־סובייטי, סרגיי דיאצ'קוב ממוסקווה, אסיר ציון לשעבר לב אלברט מקייב ושלושה מסורבי עלייה נוספים, מורים לעברית מלנינגראד, קיבלו בסוף השבוע שעבר היתרי יציאה מברה"מ.

מסורבי העלייה מלנינגראד הם: אבא טאראטוטה, אשתו אידה ובנו מיכאל, המסורבים משנת 1973, יוסף רדומילסלסקי ואשתו ניגה, המסורבים משנת 1979, לייב פורמן, מהנדס אלקטרוניקה ואחד המורים הבולטים לעברית בלנינגראד, המסורב משנת 1974.

זמר הפופ סרגיי דיאצ'קוב ממוסקווה פתח ב־18 ביולי השנה בשביתת רעב בכיכר המרכזית במוסקווה כדי שיאפשרו לו, לאשתו סווטלנה ולבנו דימיטרי, לעלות לארץ. אסיר ציון לשעבר, לב אלברט, אשתו אינה ובנם כרמי קיבלו אף הם היתרי יציאה לאחר מאבק שכלל אף שביתת רעב במרכז קייב.

מחר יגיע לארה"ב שר החוץ של ברה"מ אדוארד שוואדרנדזה. הוא יוועד עם ג'ורג' שולץ ויומיים אחר־כך גם עם הנשיא רייגן, כדי לדון על ההסכם לפירוק הנשק הגרעיני לטווח הבינוני.

בסוף השבוע היו חילופי האשמות בין שתי המעצמות על כי הצד שכנגד מנסה להעלות נושאים חדשים ושנויים במחלוקת ולחבל בהסכם, אך לדעת רוב הפרשנים המדובר בנסיונות אחרונים לשיפור עמדות לקראת החתימה, הנראית כאן כמובטחת.

נושא המזרח התיכון נמצא בעדיפות נמוכה מאוד בסדר־היום של שרי החוץ, ובתדרוך של פקידים אמריקאים לקראת הפגישה, הוא אף לא הוזכר בכלל בסדר־היום, ורק בתשובה על שאלה אמרה פקידה אמריקאית בכירה, כי אם ירצו שרי החוץ לדון בכך – ימצאו זמן לדבר. עם זאת אין מטילים כאן ספק, כי נושא יהדות ברה"מ יידון בין שני שרי החוץ, ובסוף השבוע הבטיח מזכיר המדינה שולץ לנתן שצ'רנסקי, שאותו פגש בוואשינגטון, כי יפעל בעניין.

בוואשינגטון מעריכים, כי השחרורים האחרונים של מסורבי עלייה מברה"מ אינם מקריים וכי גם בשבועות הקרובים תעשה ברה"מ מאמצים בנושא זה, בעיקר משום שהוא מודגש בעקביות על־ידי מזכיר המדינה שולץ ומשום שברה"מ עושה באחרונה מאמצים להתחבב על דעת הקהל האמריקאית כדי לגרום להסכמה לאומית כללית בארה"ב להסכמים לפירוק הנשק גרעיני.

קצב: האמנים והבוהמה אשמים באופנת הסמים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

שר העבודה והרווחה משה קצב מאשים את האמנים ואנשי הבוהמה בישראל באחריות להתפשטות נגע הסמים במדינה.

בהרצאה ביום שישי אמר קצב: „החברה הישראלית משלימה עם תופעת הסמים. זה מתחיל באמנים ואנשי בוהמה, המשתמשים בסמים ונותנים לגיטימציה לדור הצעיר. סוחרי הסמים מגיעים לסטאטוס חברתי מכובד וזה יוצר נורמות חדשות לשימוש בסמים, וצריך לשים לכך קץ".

בהרצאה בפני המועדון לענייני חברה ורווחה במלון מוריה בירושלים אמר שר העבודה ביום שישי, כי 40 עד 45 אחוז מעובדי התעשייה האווירית המועסקים בפרוייקט ה„לביא" ישארו ללא תעסוקה ויהיו מובטלים. מדובר ב־2000 מתוך 5000 המועסקים בפרוייקט.

בעניין אחר אמר שר העבודה והרווחה, כי אינו מצטער על שלא תמך בתוכנית הכלכלית של הממשלה ב־1985, אף־על־פי שזו זכתה להישגים, משום שהקיצוצים ברווחה, בחינוך ובבריאות היו מיותרים ולא תרמו להצלחת התוכנית הכלכלית.

התוכנית הצליחה בגלל שחיקת השכר, קיצוץ הסובסידיות ומדיניות שער החליפין. מצד שני היה לתוכנית הכלכלית מחיר חברתי כבד ובתוך כך גם הגבירה את הירידה מהארץ.

שמיר מפטר היועצת

(המשך מעמ' 1)

קרמרמן.

לעומת זאת, לא הודיע יצחק שמיר על כוונה לפטר את מנהל לשכת העתונות הממשלתית ד"ר ישראל פלג ויועץ ראש הממשלה למלחמה בטרור עמירם ניר. עם זאת אמרו מקורביו של ראש הממשלה, כי „בקרוב", בלי לנקוב בתאריך, יוחלף גם ישראל פלג. עמירם ניר ימשיך, כנראה, בתפקידו כל עוד נמשכות החקירות בוושינגטון בפרשת „איראנגייט".

ראש הממשלה חושש, כי פיטוריו של עמירם ניר בשלב זה יתפרשו כאילו הוטל עליו עונש בגין „מעשים בלתי כשרים" בהעורבותו בעסקת הנשק עם טהרן.

דה־קויאר התחיל את סדרת פגישותיו באיראן ובעיראק

בחריין (א.פ. ורויטר). – מזכיר או"ם הכללי פרז דה קויאר החל אתמול את סדרת פגישותיו עם הנהגות איראן ועיראק בשיחה עם שר החוץ של איראן עלי אכבר ולאיתי, שבמהלכה הבהיר לו השר האיראני, שאיראן תהיה מוכנה לשתף פעולה בשליחותו רק לאחר שעיראק תוגדר כצד התוקפן במלחמה שביניהן.

ביקור מזכיר או"ם לא מנע עד כה את המשך חילופי המהלומות בין הצדדים לסכסוך, ואתמול, במקביל לפתיחת מגעיו, דיווחו העיראקים על הפגזות איראניות על ריכוזי אזרחים בשמונה ערים בצפון־מזרח, בדרום ובדרום־מזרח המדינה במהלך הלילה שבין יום ו' לשבת ובמהלך יום אתמול. לדברי מטה הצבא העיראקי נהרגו אתמול 36 אזרחים עיראקים בהפגזות אלה ו־1158 נפצעו.

סוכנות הידיעות האיראנית הרשמית „אירנה" דיווחה אתמול, ששר החוץ ולאיתי מסר למזכיר האו"ם את עמדת איראן ביחס להחלטת האו"ם מספר 598 הקוראת להפסקת אש במפרץ, אולם כל שציינה ביחס אליה היה ש„איראן תהיה מוכנה לשקול הצעות ארגונים בינלאומיים רק אם אלה יובילו למימוש הצדק". עד כה לא התייחסה איראן רשמית להחלטה זו, אבל היא מתחה ביקורת על מועצת הבטחון של האו"ם על שזו נמנעה מלגנות את עיראק, שהיא, לדבריה, הצד התוקפן במלחמה.

ביקור דה קויאר בטהראן לא זכה לסיקור נרחב באמצעי התקשורת האיראניים. רדיו טהראן המעיט בסיקורו מחשיבות הביקור והקדים לו כתבות על יציאת כוחות טריים לחזית ועל פתיחת תערוכה טכנולוגית בטהראן. הפרשנים של הרדיו התעלמו מן הביקור לחלוטין ויוחדו דבריהם לעניינים אחרים.

אתמול דיווח העתון „אל איתיחאד" היוצא לאור באבו דאבי, כי עיראק מתחה ביקורת רשמית על ברה"מ על יחסה הסלחני כלפי איראן. העתון ציטט את סגן ראש ממשלת עיראק טאהא יאסין רמאדן כאומר ש„ברה"מ מודעת היטב לעובדה שהמשך מלחמת המפרץ אינו משרת את האינטרסים שלה, אלא שנטייתה כלפי איראן מתחייבת מהתחרות שבינה לבין ארה"ב על השגת דריסת רגל באיזור". להלן הדגיש רמאדן שעיראק לא תהיה מוכנה לשלם את מחיר התחרות הזו.

בהמשך דבריו אמר רמאדן שעיראק תדחה כל נסיון להבחין בין „מלחמת המכליות" לבין כלל הסכסוך ולדון בו בנפרד. לדבריו, תסרב עיראק להכיר בכל החלטה נפרדת בנוגע להתפשטות זו של המלחמה אפילו אם זו תתקבל על־ידי מועצת הבטחון של האו"ם.

להוציא את טענת עיראק בדבר הפגזת עריה, טענה שטרם זכתה לאישור מכל גורם בלתי תלוי, וההודעה נוספת שלה על גיחות התקפיות של מסוקיה, לא דווח אתמול על כל לחימה בזירות אחרות של המלחמה.

אתמול יצאה מכווית שיירה נוספת של מכליות כווייתיות מניפות דגל ארה"ב ומלוות באניות מלחמה אמריקאיות. השיירה פנתה דרומה במפרץ אל עבר מיצר הורמוז.

הוכרז סכסוך בבנק כללי

מאת סופר „דבר"

ההסתדרות הכריזה אתמול על סכסוך עבודה בבנק כללי, בטענה שהנהלת הבנק ממשיכה להעסיק עובדים לפי חוזים אישיים.

מזכיר המזכירות של עובדי הבנקים בהסתדרות הפקידים, אלקנה לבקוביץ, מסר שהבנק העביר באחרונה ארבעה פקידים למעמד של עובדים לפי חוזה אישי, בניגוד לסיכומים בין ההנהלה לבין ההסתדרות שהושגו בפברואר השנה. הסכסוך יקיף את שלושת סניפי הבנק ואת ההנהלה המרכזית.

נערה נהרגה בהתהפכות טרקטור

מאת יצחק מריוזה, סופר „דבר" בעמק

גלי סולימן, בת 15, מקיבוץ בית השיטה, נהרגה אתמול אחה"צ בשדות הקיבוץ, בהתהפך טרקטור שעליו נסעה.

את הטרקטור נטלו, ללא רשות, שני נערים בני 13 ו־14 ממושב מולדת, אשר נסעו לבית השיטה, שם הצטרפה אליהם הנערה.

שנה מצויינת מבחינה כלכלית מגלה דו"ח בנבנישתי לשטחים

הועמקה ההפרדה המינהלית והחוקית בין יהודים לערבים

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר" בירושלים

שנה כלכלית מצויינת, סיוע ירדני מועט יחסית להבטחות, והעמקת ההפרדה המינהלית והחוקית בין יהודים לערבים – אלה הממצאים המרכזיים בדו"ח השנתי של מכון המחקר על השטחים שמנהל ד"ר מירון בנבנישתי בירושלים.

נתון מעניין נוסף הוא המשך מגמת הגידול בהפרות סדר מצד אוכלוסי השטחים (בעיקר נערים), לעומת צמצום בפעולות חבלניות הכוללות שימוש בנשק ובאמצעי חבלה.

עד 1982 היה יחס של 1 ל־11 בין פעולות חבלה להפר סדר ואילו בשנים האחרונות היחס הוא של 1 ל־18. בהפרת סדר נכללות הפגנות, ידויי אבנים, ציור סיסמאות, הנפת דגל פלשתין, הבערות צמיגים וכד'.

בשנה שחלפה היו בשטחים יותר ב־3,000 מקרים כאלה. כן היו כ־150 מקרים של יידוי בקבוקי תבערה ולעומת זאת 65 פעולות טרור שכללו ירי, הטמנת מטעני חבלה ותקיפות בסכינים.

מסקנת ד"ר בנבנישתי היא, שהסכסוך בארץ הופך לבעל אופי של מאבק בין שתי קהילות, מעין מלחמה פנימית שמוקדיה הן נקודות החיכוך בין שתי האוכלוסיות: היהודית והערבית, ולא עוד סכסוך ומלחמה בין מדינות.

השנה הכלכלית הטובה היא בעיקר תוצאה של יבולי שיא במטעי הזיתים בגדה המערבית שהשפיעו גם על תחומי הייצור: שמן זית, סבון ועוד. כמו כן חל גידול במוצרי התעשייה בשטחים וחל גם גידול בהשקעות של המינהל האזרחי לצורכי הציבור בשטחים.

על־פי הדו"ח מתברר שתוכנית החומש הירדנית, להעביר לשטחים כ־200 מיליון דולר בשנה, לא מומשה, והסכומים שהועברו קטנים ודומים לסכומים שהעבירה ירדן בשנים הקודמות.

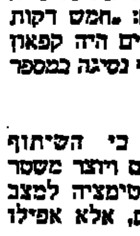

לראשונה נזכרת ציפורי בימי אלכסנדר ...א היתה למרכז המרד בגליל לאחר מות ... הצבא שנשלח לעיר העלה אותה באש, תושביה בשבי ומכר אותם לעבדים. אנטיפס, בן הורדוס הגדול, ביצר ופיאר ...שה אותה לעיר בירה ...

בהקשר להתנחלויות מתברר, שכל הגידול באוכלוסייה היהודית בשטחים מוגבל לאזורים המוגדרים: „חמש דקות מכפר סבא וממרכז ירושלים". באזורים אחרים היה קפאון בהתיישבות הישראלית ובבקעת הירדן היתה אף נסיגה במספר המתנחלים.

מבחינה פוליטית, טוען בנבנישתי, כי השיתוף הישראלי־ירדני מבסס את הסטטוס־קוו בשטחים ויוצר משטר של קבע. העמקת הסטטוס־קוו מעניקה לגיטימציה למצב הקיים ואיננה יכולה להחשב כתהליך שלום, אלא אפילו ניגודו, אומר בנבנישתי.

מכון המחקר המפרסם את הדו"ח ממומן מכספי קרנות מחקר בארה"ב.

שמיר מציע

(המשך מעמ' 1)

כבו 963 שהיה מעורב בתאונת הדרכים ברחוב ירמיהו בבירה, שבה נהרגו שניים ונפצעו 18, חקירת המשטרה טרם הסתיימה, אך נראה כי התאונה נגרמה משתי סיבות: החלקה על מים ששפך פועל במסעדה באזור על הכביש ומהירות נסיעה מופרזת של הנהג.

על־פי מדידות בוחני התנועה של משטרת ירושלים נראה, כי הנהג נסע במהירות של כ־60 קמ"ש ואולי אף יותר בכביש שבו מותרת הנסיעה במהירות 50 קמ"ש. בכוונת המשטרה להעמיד לדין גם את בעלי המסעדה שממנה נשפכו המים לכביש.

נהג האוטובוס שוחרר כבר ביום ה' בלילה בערבות משטרתית ורשיונו נשלל על־ידי המשטרה ל־90 יום. הבוקר הוא יובא לבית־המשפט, שיקבע את תנאי שחרורו בערבות.

נהרגו שוטרי מג"ב

שני שוטרי משמר הגבול נהרגו בליל שבת בפתח־תקווה, כשהתנגש הג'יפ שבו נסעו במכונית פרטית. שני שוטרי מג"ב נוספים שנסעו בג'יפ נפצעו באורח בינוני והועברו לבית־החולים „השרון" בפתח־תקווה.

ההרוגים הם: דני כחלון (בן 20) מנתניה ויוסי סטריגה (בן 21) מיבנה.

דני כחלון יובא למנוחות היום בשעה 3 אחה"צ בחלקה הצבאית בבית־העלמין הישן בשכונת קריית בנתניה.

מותו של דני כחלון הוא האסון השני שפקד השנה את משפחתו. האם אסתר נפטרה לפני שמונה חודשים מדום לב בהיותה בת 47 בלבד.

דני כחלון, בן 19, יליד נתניה, התגייס לצבא בחודש נובמבר 1986. בני משפחתו סיפרו כי היה גאה מאוד על שירותו במשמר הגבול. הוא אהב את השירות והיה דייקן בעבודתו במשמר הגבול.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	4	– 16	מעונן
אמסטרדם	19	– 23	מעונן
בואנוס איירס	6	– 17	בהיר
הלסינקי	9	– 15	מעונן
הונג קונג	25	– 30	מעונן
וינה	14	– 22	בהיר
ז'נבה	10	– 25	מעונן
טוקיו	22	– 26	מעונן
יוהנסבורג	11	– 22	גשום
יוהנסבורג	10	– 23	בהיר
לונדון	18	– 21	מעונן
ליסבון	19	– 34	בהיר
מאדריד	19	– 35	בהיר
מונטריאול	14	– 23	מעונן
ניו יורק	19	– 25	גשום
סאן פאולו	15	– 21	גשום
פאריס	18	– 25	בהיר
פרנקפורט	13	– 19	מעונן
ציריך	13	– 22	מעונן
ריו דה ז'נרו	15	– 28	גשום
שטוקהולם	9	– 16	בהיר
שיקאגו	14	– 28	מעונן

swissair

דבר

DAVAR

מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר

משנה לעורך דוד פרהצור

מזכיר מערכת מרדכי ברקאי

מנהל כללי אמנון בר־נוי

המו"ל – „דבר" בע"מ

מדפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב

רח' שינקין 45, ת.ד. 199

מיקוד 61001

טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות

טלפונים ישירים

286156, 281860, 298032

סניפים:

ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45

טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:

המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16

בית מאזה קומה ג'

טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27

טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

משרד הקליטה: רק 74 אל"מים במילואים – חיים מחוץ לישראל

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

מספר קציני המילואים הבכירים בדרגות אלוף-משנה ומעלה, אשר שוהים מחוץ לישראל יותר משנה הוא 74 איש בלבד. כך מסר בסוף השבוע יוסי קציק, הממונה על הפעולות למניעת ירידה ולהחזרת יורדים במשרד הקליטה, על-פי נתונים עדכניים שנמסרו מאגף כוח-אדם בצה"ל. נתונים אלו עומדים בסתירה לנתוני האגודה לעצירת ירידה.

האגודה בראשותו של ח"כ כ"ץ-עוז פרסמה באחרונה נתונים לפיהם ירדו מהארץ בשנתיים האחרונות כלבד 171 קצינים בכירים בדרגות אל"ם ומעלה. מנתוני אכ"א עולה, כי 20 קציני מילואים נוספים בדרגות בכירות שוהים בחו"ל בשליחויות רשמיות.

יוסי קציק תקף בדבריו את האגודה לעצירת הירידה ואמר, כי היא נעזרת במאמציה למניעת הירידה, בפרסומים לא אחראיים של נתונים ומספרים חסרי כל בסיס.

לדבריו, אף-על-פי שכוונתה של האגודה היא חיובית, להגביר את המודעות בדעת-הקהל לחומרתה של תופעת הירידה, הרי שפרסום נתונים לא מדוייקים גורם נזק.

"דווקא בגלל חומרת הבעיה יש לעסוק בה בצורה רצינית ואחראית ועל סמך עובדות ונתונים בדוקים, ולא בהפרחת מספרים בלתי בדוקים באוויר", אמר קציק.

ברה"מ תוקפת את נציגי ישראל המטיפים עלייה ביריד הספרים

מוסקווה (ע"ד). – ביקורת חריפה נמתחה בסוף השבוע על-ידי העתון הסובייטי "קומסומולסקיה פראבדה" על נציגי ישראל ביריד הספר הבין-לאומי הנערך במוסקווה. העתון האשים את הנציגים בהפצת תעמולה פוליטית ובנסיון לשכנע אורחי ברה"מ לעלות לישראל.

"קומסומולסקיה פראבדה", בטאון הנוער הקומוניסטי, טען ביום ו', כי הצוות הישראלי ביריד הספרים פונה לצעירים יהודים ומציע להם לצאת את המדינה ולעלות לישראל. עוד כותב העתון כי למהססים מבטיחים אנשי הצוות שיעורים בעברית, ביידיש או באנגלית וביקורים באתרים קדושים. "מה שמתרחש בתצוגה הישראלית אינו דיפלומאטיה באמצעות ספרים, אלא התרבות פוליטית תוך ניצול הספרים כמסווה", כתב העתון.

מבקרים מערביים בדוכן הישראלי, אחד הפופולאריים ביותר ביריד, אמרו כי לא הבחינו בנסיונות להשפיע על אורחים סובייטיים הבאים למקום.

ישראל מציגה במוסקווה ספרים על החיים היהודיים ועל החיים והתרבות בישראל, בעיקר בעברית. עובדי הדוכן סיפרו, שכמה ספרים ישראליים הוחרמו לפני פתיחת היריד ביום ג'.

ספריה יהודית ציבורית ראשונה

ספריית ההשאלה היהודית הציבורית הראשונה בברה"מ מאז מלחמת העולם השנייה נחנכה אתמול בדירה פרטית במוסקווה. ספריה זו, ובה אוסף התחלתי קטן של 500 כרכים בעברית, ברוסית ובאנגלית, תיפתח בשלב הראשון לציבור פעמיים בשבוע בלבד. המארגנים מקווים, כי השלטונות ישלימו עם הפרוייקט כמתחייב ממדיניות הפתיחות החדשה של הקרמלין.

אסיר ציון לשעבר יוסף ביגון, שקיבל הודעה שיורשה בקרוב לעלות לארץ, נכח בפתיחה, אך עתונאים סובייטיים ונציגי משרד התרבות שהוזמנו – לא הופיעו.

הספריה החדשה הוקמה כולה על בסיס תרומות, כולל תרומה של 20 ספרים מההתאחדות האמריקאית של מו"לים יהודים, המשתתפים ביריד הספרים הבין-לאומי במוסקווה.

שלושה מבין ארבעת ילדי משפחת ריי מפלורידה, שאולצה על-ידי שכניה לנטוש את ביתה לאחר שנודע שאחדים מבניה נגועים במחלת האיידס, מעידים בפני ועדת העבודה של הקונגרס ביום ו'. שני האחים, ריקי ורוברט, חולים באיידס, ואילו אחותם קנדי בריאה. עניינם של בני המשפחה ממקד אליו תשומת לב רבה בארה"ב, שבן הכרעת הרשויות בו תשמש תקדים לגבי דרך ההתייחסות למקרים רבים אחרים של התנגדות הסביבה לשילוב של חולי איידס בקרבה. (צילום: א.פ.)

הסכם שלום אש"ף-אמל נחתם בצידון

הפלשתינים ייסוגו מדרום-לבנון והשיעים יסירו המצור מהמחנות

ביירות (א.פ.). – אש"ף ו"אמל" חתמו ביום ו' בצידון על הסכם שלום, שבמסגרתו ייסוגו אנשי הארגון הפלשתיני מעמדותיהם בדרום לבנון בתמורה להסרת המצור השיעי מעל מחנותיהם.

לדברי העתון הביירותי "אנ-נהאר" נחתם ההסכם בין מפקדים בכירים של "אמל" לבין נציגי הסיעות המרכזיות בפת"ח, לרבות "פתח" שבראשות יאסר ערפאת. במעמד חתימת ההסכם נכחו גם נציגי שתי הסיעות הפלשתיניות המארקסיסטיות, "החזית העממית לשחרור פלשתין" ו"החזית הדמוקראטית לשחרור פלשתין". כן נכח במקום משקיף סורי. היתה זו פגישה ראשונה בין נציגי "אמל", הנתמך על-ידי סוריה, לבין נציגי אש"ף מאז פתחו השיעים במתקפתם במאי 1985, במגמה לבלום את מגמת התחדשות הכוח הפלשתיני בלבנון, שחוסל במהלך מלחמת לבנון.

בהודעה מטעם הצדדים להסכם שפורסמה ב"אנ-נהאר" נאמר, שהלוחמים הפלשתינים הסכימו לפנות את העמדות שתפסו בשנה שעברה על הגבעות השולטות על הדרך לצידון ממזרח ומדרום-מזרח לעיר. בתמורה יסיר "אמל" את המצור מעל המחנות הפלשתיניים בביירות בשלושה שלבים.

מועד כניסתו של ההסכם לתוקפו לא צויין בהודעה, אבל העתון כתב, שהפלשתינים צפויים להתחיל את נסיגתם מהעמדות שתפסו אל תוך מחנותיהם ב-5 באוקטובר. במסגרת ההסכם ישוחררו שני הצדדים בני ערובה שחטפו במהלך מלחמת המחנות שהתנהלה ביניהם ב-28 החודשים שחלפו.

בריטניה וארה"ב חוששות:

הכופר שניתן על שחרור שמידט יקשה המו"מ על שחרור האחרים

מאת דליה שחורי, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – בריטניה וארה"ב משוכנעות, כי שולם כופר נפש תמורת שחרורו של החטוף הגרמני אלפרד שמידט מביירות, והן חוששות שכתוצאה מכך יהיה יותר קשה להביא לשחרור שאר בני הערובה המערביים.

באחרונה רווחו כי נדרש כופר בסך 5 מיליון לירש"ט לשם שחרור הכומר טרי וייט, שליחו המיוחד של הארכיבישוף מקנטרברי. בריטניה ממשיכה להצהיר, כי לא תיכנע לשום סחטנות.

עתון לבנוני מסר אתמול, כי שולם כופר בסך 2 מיליון דולאר, תמורת שמידט, אך מקורות דיפלומטיים מסרו לכתב ה"אינדיפנדנט", כי הם מאמינים שזה רק התשלום הראשון מתוך סך כולל של 5 מיליון דולאר, ואת שאר 3 המיליונים יקבלו החוטפים כאשר ישוחרר החטוף הגרמני השני.

בריטניה קיבלה את הודעת ממשלת מערב-גרמניה וחברת "סימנס" (המעבידים של שמידט), כי לא שילמו כופר נפש, אך סבורים, שקבוצה של אנשים פרטיים מערב-גרמנים אספה את הכסף, ונראה שממשלת גרמניה לא עשתה דבר כדי לעצור בעדם.

מקורות רשמיים במערב-גרמניה אמרו בתשובה לשאלה, כי אין בכוח הממשלה למנוע פעולות כאלה וכי בסיטואציה דומה תהיה גם ממשלת בריטניה חסרת אונים.

דיפלומאטים אפריקאים מקווים, כי לא נעשתה עסקה בקשר לעלי חמאדי, הלבנוני אשר נעצר במערב-גרמניה וברשותו חומרי חבלה ואשר השתתף בחטיפת מטוס "טו.א.א." בביירות ב-1985. ארה"ב ביקשה את הסגרתו, ואחת התביעות הראשונות של חוטפי שני הגרמנים היתה שהוא יישפט בגרמניה ולא יוסגר לארה"ב.

לוב ועיראק חידשו את קשריהן והגבירו את בידודה של איראן

בגדאד (רויטר). – לוב ועיראק חידשו את הקשרים הדיפלומאטיים בסוף השבוע שעבר במהלך ביקורו של שר החוץ הלובי ג'אדאללה עזוז א-טאלחי בבגדאד. בהודעה משותפת, שפורסמה בתום ביקורו של א-טאלחי, נאמר, ששתי המדינות מבקשות לכונן יחסי אחווה ולהדק את קשריהן בכל התחומים. ההודעה גם קראה להפסקת מלחמת איראן עיראק.

בבגדאד אמר אתמול שגריר לוב האחרון שאיש, שבקרוב יוחלפו בין שתי המדינות נציגים בדרג של שגרירים, ושבכמישור הלא-פורמאלי רואות שתי המדינות את יחסיהן כמחודשים [illegible] מיום ה' שעבר.

דיפלומאטים ערבים ומערביים הביעו אתמול את ההערכה, שתוצאותיה העיקריות של ההתקרבות בין עיראק ללוב יהיו הגברת בידודה של איראן בעולם הערבי והגברת התמיכה בלוב במלחמתה בצ'אד. לדבריהם, נבעה ההתקרבות בין שתי המדינות קודם כל מזעמו של שליט לוב על איראן נוכח הידיעות על עסקת הנשק שהיא קשורה עם ארה"ב ועם ישראל ומהצורך שלו בהשגת תמיכה ערבית בעקבות תבוסותיו במהלך השנה במלחמתו בצ'אד.

דיפלומאטים אלה ציינו גם, שסוריה, בעלת בריתה העיקרית של איראן והמדינה הערבית היחידה שאינה מקיימת קשרים עם עיראק, תהיה נתונה עתה ללחץ רב מבעבר ללכת בעקבות לוב ולחדש את קשריה עם עיראק.

ותחת עינו הפקוחה של הספינקס משלימים חיילים מצרים את הקמתה של הבימה הגדולה ביותר עד כה לאופרה "אאידה" של ורדי. האופרה תועלה בין 12 ל-29 בחודש על-ידי בית האופרה "פטרוצ'לי" של בארי. תהיה זו הפעם השנייה שאופרה זו מוצגת במקום, על רקע הספינקס והפירמידות של גיזה. (צילום: א.פ.)

עבריין יהודי שדקר פאשיסט צרפתי ונמלט לישראל מבקש אישור עלייה

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

ברון עזר אנדריי, יהודי שנמלט מצרפת לישראל לפני כמה חודשים בעקבות תקרית אלימה שבה דקר, לטענתו, פעיל ממפלגתו האנטישמית של ז'אן מארי לה-פן, מבקש להעלות לארץ את אשתו ושלושת ילדיהם.

ברון, יליד תוניסיה, העוכר ומתגורר עתה באשדוד, סיפר, כי התקרית אירעה באחד הלילות, בעת בילוי בחברת בתו באחד הבארים בעיר טולון, ושבה התגורר.

פעיל מפלגתו של לה-פן, אשר היה בבאר, הכריז כי צריך לקחת את כל היהודיות למיטה, גם את בתו של ברון, כי רק לזה הן מתאימות, ואחר-כך להשליכן.

ברון מעיד, שכאשר שמע את הדברים שבר כוס ודקר את האיש בפניו. כתוצאה מן הפציעה איבד האיש את ראייתו באחת מעיניו.

הוא הוברח בעזרת חברים לאיטליה וממנה הגיע בדצמבר שעבר בדרכון צרפתי לישראל. בינתיים פג תוקף הדרכון הצרפתי, ובגלל היותו ברשימת העבריינים: לא נענו בקשותיו להכיר בו כעולה חדש וכאזרח.

בעקבותיו ביקשה אשתו לעלות ארצה, אך העניין עוכב לאחר שנודע, כי בעלה מבוקש. בעבר נקשר שמו עם הריגת ערבי פלשתיני שאותו הוא מגדיר מחבל.

ברון סיפר ל"מקומון "השבוע באשדוד", כי הפלשתיני שבו מדובר היה מדריך במחנה המחבלים "בליידה" באלג'יריה ועסק בפעילות אנטי-יהודית ואנטי ציונית בטולון.

הוא הואשם ברצח והיה צפוי למאסר מעשרים שנה עד עולם, כמקובל בצרפת. אך לדבריו הכירו שופטיו בכך, כי הייתה זו הגנה עצמית. הוא נידון לעשר שנות מאסר ועונשו הומתק לתשע שנים. כשהשתחרר בשנת 1983 נשפט ונאסר על מעורבותו בענייני סמים. הוא ניסה, לדבריו, לשקם את חייו עד שקרתה התקרית בבאר.

ברון אנדריי מבקש מהממשלה, הסוכנות ומשרד הקליטה לאפשר לו להביא ארצה, בכפוף לחוק השבות, את משפחתו, הסובלת מההתנכלויות בצרפת.

ברדוזו, שהוא רב בצרפת, הציע לו להתגרש מאשתו ובכך לאפשר את עלייתה. הוא מעריך, כי לולא פרשת נקש לא היה נתקל בבעיות בקליטתו בארץ.

צוות הניתוח של בית-החולים "ג'ון הופקינס" בבלטימור שבארה"ב מפריד את התאומים הסיאמיים המערב-גרמנים בני שבעת החודשים פאטריק ובנימין בינדר, המחוברים בראשיהם. הניתוח המסובך, שנערך לפני שמונה ימים, עבר בהצלחה, ואתמול הוחזרו השניים לחדר הניתוח לשם חיסוי הצלקות שנותרו בגולגלותיהם. רופאיהם של התאומים הביעו אתמול "אופטימיות זהירה" ביחס לסיכוייהם להשאר בחיים והגדירו את מצבם "קריטי אך יציב". (צילום: א.פ.)

מוזיאון תל אביב

מסע מסעיר אל תוך תקופת התנ"ך

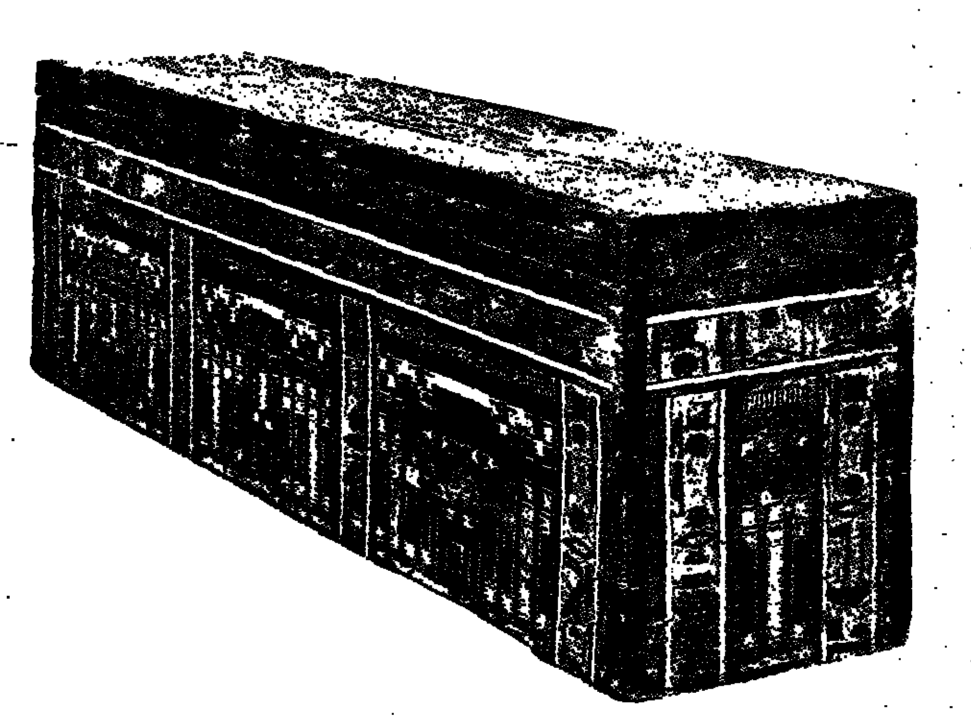

לראשונה בישראל תערוכת:

אוצרות ארצות המקרא

מוזיאון תל אביב מציג לראשונה אוסף יחיד במינו בעולם ובו כ-250 מוצגים נדירים: פסלים, כלים, תבליטים, חותמות ומימצאים מספים שנוצרו לפני 2000-5000 שנה בסביבתם ובימיהם של אבותינו הקדמונים.

הפתיחה: מחר, יום ב' 14.9.87 שעה 20.30

מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27. טל: 03-257361

התערוכה שאסור להחמיצה. עולם התנ"ך קם לתחיה.

שעות הביקור:
א'-ה' 10.00-20.00 ■ ו' 10.00-14.00 ■ שבת 10.00-14.00, 19.00-22.00.

דמי כניסה לתערוכה:
7 ש"ח ■ לבעלי כרטיס תושב ות"א 5 ש"ח ■ לחיילים, סטודנטים וגימלאים 3.50 ש"ח ■ לילדים 2 ש"ח ■ לידידי ושוחרי המוזיאון הכרטיס ללא תשלום.

ארה"ב: אין החלטה לסגור משרדי אש"ף

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – מחלקת המדינה של ארה"ב הכחישה אתמול, כי החליטה לסגור את משרדי אש"ף בוואשינגטון.

ביום ו' פרסם ה"וואשינגטון טיימס" ידיעה, שעל פיה החליט סגנו של מזכיר המדינה ג'והן וייטהד לסגור את משרדי אש"ף לאחר דיונים ממושכים ומתוך היענות ללחצים שהופעלו על-ידי חברי קונגרס רבים.

אולם בסוף השבוע הכחישו דוברי מחלקת המדינה, כי נפלה החלטה כזאת. בהתבטאויות קודמות הביעו גם אנשי מחלקת המדינה וגם אנשי משרד המשפטים את התנגדותם לסגירת משרדי אש"ף בוואשינגטון. ההתנגדות מוסברת גם בסיבות חוקתיות וגם בסיבות מדיניות, שעיקרן החשש לבצע צעד אנטי-ערבי בשעה שבה מחזרת ארה"ב אחרי מדינות ערב המתונות, כדי לכפר על השגיאות שעשתה, וכהן הודתה, בפרשת מכירות הנשק לאיראן.

פרס יפגוש שר החוץ התורכי בעצרת או"ם

אנקרה (ע"ד). – תורכיה וישראל יקיימו שיחות בדרג בכיר במהלך חודש זה, זו הפעם הראשונה מאז 1967, כאשר שרי החוץ של שתי המדינות ייפגשו במהלך דיוני עצרת האו"ם – אמר מקור במשרד החוץ התורכי ביום ו'.

שר החוץ התורכי ואהיט האלפוגלו ועמיתו שמעון פרס ידונו, כפי הנראה, בקשרים הדו-צדדיים בין שתי המדינות ובמאמצים לכנס ועידת שלום בין-לאומית למזרח-התיכון.

המפגש יערך בעקבות ביקוריהם בתורכיה של חוסיין מלך ירדן ושר החוץ המצרי עיסמת עבדל מגיד. שניהם ביקשו לגייס תמיכה בועידת השלום וקיימו דיונים עם נציגי תורכיה על הדרכים לשים קץ למלחמה בין איראן לעיראק.

מתח השתרר ביחסים בין תורכיה לישראל בעקבות מלחמת ששת הימים, והייצוג בשתי המדינות טרם הגיע לדרג של שגרירים. תורכיה, חברה בברית נאט"ו, תומכת בדרך כלל בעניין הערבי ורואה באש"ף הנציג הלגיטימי של העם הפלשתיני.

המקור הוסיף ואמר כי השיחות בין האלפוגלו לפרס עשויות להביא בעקבותיהן גידול בסחר ושיפור בקשרי התרבות בין שתי המדינות. יתכן שיגדל גם מספר הנוסעים בטיסות בין ישראל ותורכיה.

חברות הנפט מארה"ב יחדשו פעולתן בסוריה

ואשינגטון (ע"ד). – ארה"ב הכשירה את הקרקע לחידוש פעילות חברות הנפט האמריקאיות בסוריה, למרות שסוריה כלולה עדיין ברשימת המדינות החשודות בסיוע לטרור – נאמר בהודעה שפורסמה על-ידי משרד החוץ האמריקאי ביום ו'.

דובר משרד החוץ צ'ארלס רדמן אמר כי הממשל החל להודיע לחברות ביום ו' כי "אין אנו סבורים עוד שלא יהיה זה הולם לפעול במגזר הנפט של סוריה".

צעד זה של ממשל רייגן הוא האחרון בסידרת צעדים שנועדו לשפר את היחסים עם סוריה. כזכור שב שגריר ארה"ב ויליאם איגלטון לדמשק בשבוע שעבר.

בחודש נובמבר 1986 הודיעה ארה"ב על הטלת סידרת סנקציות על סוריה, בהן איסור על מגעים בדרג בכיר עם נציגים סורים. לשתי חברות הנפט האמריקאיות הפועלות בסוריה, "פקטין" ו"מרתון אויל קומפני", נאמר שהמשך מעורבותן בסוריה ייחשב לצעד "בלתי הולם".

מחר – ישיבת פגרה מיוחדת של הכנסת

מאת סופר "דבר" בכנסת

הכנסת מתכנסת מחר לישיבת פגרה מיוחדת על-פי בקשות נפרדות של חברי כנסת מסיעות שונות. כל אחת מהבקשות נתמכו בחתימותיהם של 20 חכ"ים כנדרש לכינוס הכנסת בתקופת הפגרה.

בין הנושאים על סדר היום: החלטת הממשלה להפסיק את פרוייקט ה"לביא" (ביוזמת ח"כ רב שילנסקי מהליכוד); חילול שבת בירושלים (ח"כ חיים דרוקמן מהמפד"ל); שמירת זכויותיו של הדרוז החילוני בירושלים ופיטורי העובדים במפעל "רום כרמל" בלי לנהל איתם משא-ומתן נאות על פיצויים (ח"כ גרוסמן ממפ"ם). ח"כ רן כהן מר"צ מבקש להעלות מחר גם הצעה להקים ועדת חקירה על מלחמת לבנון.

ח"כ כהן, ששירת במלחמה זו כמח"ט, אומר, כי בכוונתו לגלות לכנסת כמה פרטים על המלחמה שלא ניתן להם פרסום עד כה והמוכיחים, לדבריו, שהשר אריאל שרון לא אמר אמת בהרצאתו על המלחמה במכון ללימודים אסטרטגיים.

חולי איידס בברה"מ יחוייבו להימנע ממגע מיני

מוסקווה (ע"צ). – חולי איידס אזרחי ברה"מ יידרשו על-ידי השלטונות להתחייב בכתב להימנע מכל מגע מיני במשך חמש שנים – נאמר ביום ו' בהודעה רשמית שפורסמה על-ידי סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס".

בהודעה נאמר עוד, כי מי שיפר התחייבות זו יועמד לדין על-פי החוק הפלילי של ברה"מ ויהיה צפוי לעונש מאסר מרבי של שמונה שנים.

ביום ו' הודיעה הרופאה הראשית הממונה על מחלות מידבקות בלנינגראד, כי בקרוב יקום בית-חולים ראשון שיתמחה בטיפול בחולי איידס ובו 600 מיטות.

החולה הראשונה שלקתה באיידס בלנינגראד לודמילה נ., בת ה-28, כבר חתמה על התחייבות להימנע ממגע מיני.

אלוף (מיל.) יוחאי בן-נון מספר:

מלשין הכשיל פעולות החבלה של הפלי"ם

(ע). – שלוש פעולות של הפלי"ם, הפלוגה הימית של הפלמ"ח, הוכשלו על-ידי מלשין, שעבד בשירות הבריטים. אחת מהן היתה פעולת חבלה גדולה ותנועות באניית גירוש. דברים אלה סיפר אלוף (מיל.) יוחאי בן-נון, בתוכנית "עושים מדינה" בגלי-צה"ל.

יוחאי בן-נון היה מפקד "החוליה", חוליית החבלה הימית, שקדמה לקומנדו הימי, שלפני 40 שנה פעלה בעיקר נגד הצי הבריטי. הוא סיפר, שלאחר שהבריטים הידקו את השמירה על נמל חיפה כתוצאה מלקחי החבלה הקודמות, בנו אנשיו מיתקן מורכב ומתוחכם במושגי הימים ההם: מוקש ימי מאולתר. המוקש הוסמך בתוך המים ליד מוח התדלוק של המשחתות הבריטיות. אנשי "החוליה" נעזרו בעובדי הנמל והצליחו להחדיר את המוקש אל נמל הנפט. המוקש צויד במיתקן הפעלה מרחוק והיה אמור להתפוצץ בעת התדלוק.

אולם יום אחד הגיעו הבריטים למקום המדויק, צללו למים ומשו את המוקש בטרם הופעל. "זו היתה הלשנה", אמר בן-נון. הוא סיפר, שעוד קודם לכן, כאשר אנשי "החוליה" ביקשו לחבל באסדות-נחיתה ובספינות-משמר בריטיות שעגנו בנמל חיפה, נודע הדבר לבריטים והם הטילו עוצר בנמל, והלוחמים שבו על עקבותיהם. גם חוליה נוספת, שהוגנבה לקפריסין, נתפסה בידי הבריטים.

בתשובה על שאלה אמר יוחאי בן-נון, כי זהותו של המלשין ידועה, אך מעולם לא בססו החשדות נגדו. הוא סירב לגלות את זהותו של המלשין, שמת בינתיים, "כי משפחתו וילדיו אינם אשמים במעשיו".

דבר פתוח

הריבית הבנקאית למושבים – סבירה

מאת א. הלפרין

למקרא דבריו של מאיר בן־מאיר („דבר" 20.8.87), שהתקיפני על דברים שכתבתי ועל כאלה שלא כתבתי, לא יכולתי אלא להתחזק בדעתי, שהריבית הבנקאית למושבים – סבירה. חרף גישתו הלעגנית אני חוזר ומציין, שהמגזר ההתיישבותי – המושבי והקיבוצי – קרובים ללבי ויקרים לי לא פחות, ואולי יותר, מאשר לעסקנים רבים במגזר הזה, וכי בניגוד לרבים אחרים המושג „ערבות הדדית" הוא בעל משמעות אמת לגבי. הנקודה היחידה שהדגשתי בכל הרשימות שפרסמתי ב„דבר", ב„הארץ" ב„מעריב", וב„שער" היתה, שלא הריבית הבנקאית היא שהביאה את המושבים למצבם היום והדבר נכון גם לגבי הקיבוצים וכל גורם במשק. הריבית שהמושבניקים, המושבים, וארגוני הקניות שלהם שילמו בשוק האפור והריבית שהם שילמו זה לזה היתה גבוהה והיא שפגעה בהם. שיעורה הגיע ל־50% מכל הריבית שישלמו המושבים. אני חוזר וקובע במלוא האחריות המקצועית – הריבית הממוצעת ששילם המגזר המושבי למערכת הבנקאות גבוהה מ־10% שנתי ריאלי מדדי. כלומר, בערך 3/4 אחוז לחודש: אם אכן זו הריבית, ברור לכל אדם אובייקטיבי שלא היא שהרסה את המושבים. התעשיה והחקלאות שילמו ריבית בנקאית אפסית ולרוב שלילית. המסחר והשירותים הם ששילמו ריבית גבוהה. מפעלים כמו מת"מ, שפסט את הרגל, אין לכללם במסגרת החקלאות המושבית אלא במסגרת המסחר והשירותים ועל־כן הם לא נכללו בססטיסטיקה שמסרתי על הריבית למגזר המושבי. מובן שהם שילמו ריבית גבוהה.

בן־מאיר מצטט מדו"ח בנק ישראל. כידוע, הדו"ח נכתב בידי אנשים שונים שלכל אחד מהם עשויה להיות השקפה אחרת. הקורא יכול להתווכח עם כל השקפה, עם כל ניתוח ומסקנה, אך לא יכול להיות ויכוח על הנתונים. להלן הנתונים, המבטלים מה שמסרו בן־מאיר, חוגים אינטרסנטיים וכלי התקשורת, הבלתי אובייקטיביים בנקודה זו.

בעמ' 253 של דו"ח בנק ישראל משנת 1986 פורסם לוח ח' 10, על העלות הריאלית השנתית של האשראי (ריאלית מדדית). הלוח מחולק לשני חלקים: הראשון, העלות הריאלית של האשראי הבנקאי לכל המשק; השני, חישוב היפותטי למשתמשים משלמי מס. בחלק הראשון נקבע שהעלות, ממוצעת ומשוקללת, של סך כל האשראי לזמן קצר, הגיעה בשנת 1984 ל־25.5% דהיינו 2% לחודש. בשנת 1985 היתה הריבית „הרצחנית", „ההרסנית", „המשוגעת", בממוצע 14.4%, דהיינו, קצת יותר מ־1% לחודש. בשנת 1986 היתה הריבית הממוצעת המשוקללת 6.6%, דהיינו חצי אחוז לחודש. אם זו ריבית גבוהה, שהרסה את המשק היצרני, ישפוט הקורא. יתר על כן, מחברי דו"ח בנק ישראל הכינו חלק שני ללוח הזה ובו הם מעריכים „אומדן היפותטי למשתמשים המשלמים מס". ומי בינינו, במשק החקלאי, התעשייתי, השירותי והמסחרי, שאינו משלם מס? לפי לוח זה, העלות הממוצעת המשוקללת של סך כל האשראי־לזמן־קצר למשק כולו, לפירמות משלמות מס, היה בשנת 1984 11.7%, בשנת 1985 6.6% ובשנת 1986 3.1%.

כל אלה הם ממוצעים, וידוע לכל שהחקלאות והתעשיה שילמו ריבית מתחת לממוצע ואילו המסחר, השירותים והבניין שילמו מעל הממוצע.

נקודה נוספת: אין זו הריבית אלא העלות הממוצעת הכוללת של האשראי. דהיינו, ריבית, ריבית חריגה, עמלות והוצאות שונות, כולל היטלים על האשראי, אם היו כאלה.

עלות האשראי לזמן ארוך, כפי שהיא מופיעה בלוח זה (ח' 10, עמ' 253) בדו"ח בנק ישראל לשנת 1986 תדהים את הקורא. העלות הריאלית של הלוואות פיתוח לתעשיה (ריבית + עמלות) בשנת 1984 היתה 0.0%, העלות הריאלית של הלוואות לפיתוח התעשיה בשנת 1985 היתה 2.5% והעלות הריאלית על הלוואות פיתוח התעשיה היתה לשנת 1986 – 1.6% לשנה. האם זו ריבית מופרזת? (האומדן ההיפותטי למשתמשים המשלמים מס היה נמוך יותר).

לאור כל אלה אפשר לקבוע חד־משמעית – הריבית הריאלית הממוצעת בישראל גבוהה, הן אבסולוטית והן יחסית, מזו שברוב ארצות העולם. למען האובייקטיביות המוחלטת רצוני בכל־זאת להעיר שתי הערות:

א. נכון שבאי־אלה חודשים במחצית השניה של 1985 היתה הריבית במסגרת חח"ד (חשבון חוזר דביטורי) גבוהה מן הרצוי ואולי אפילו גבוהה במידה מסוכנת. ריבית זאת התייחסה לאשראי שמשקלו באותה עת היה פחות מ־10% מכלל האשראי שניתן לפירמות במשק. באותה עת היה חלק מהאשראי המכוון, בריבית ריאלית שלילית.

ב. הנתונים שהובאו לעיל מתייחסים לממוצעים. פירושו של דבר שיש כאלה ששילמו יותר מהממוצע ויש כאלה ששילמו פחות. יתר על כן, אלה הם נתונים ממוצעים וידוע לכותב טורים אלה, כי מה שקובע בכלכלה לעיתים קרובות הוא הנתונים השוליים ולא הממוצעים. אבל כאשר מדובר בהרס המשק על־ידי הריבית, אי־אפשר להתייחס לנתונים השוליים בלבד, אלא יש הביא בחשבון את סך כל האשראי שהועמד לרשות הפירמה.

אילו באמת היתה הריבית הריאלית על האשראי השולי גבוהה כל־כך, היה צריך לצפות שהלווה, איש בעל שיקול־דעת, ובמיוחד המושבניק שרגליו על הקרקע, יחזיר את ההלוואות שלקח מתוך האמצעים הכספיים העומדים לרשותו (אגרות חוב, תכניות חסכון, מניות ואחרים). זאת משום שבשום השקעה אחרת הוא לא יכול היה להשיג תשואה גבוהה – כפי שבן־מאיר טוען – כמו זו שהיתה על ההלוואות שהמושבניק קיבל. אם לא נהג כך את היא, כי לא חש שהריבית כל־כך גבוהה.

יש ערבוב בין מושגים „ריאליים". לעיתים משתמשים במושג „ריבית ריאלית מדדית" ולעיתים ב„ריבית ריאלית דולרית". הערבוב יוצר בלבול. למשל, אם אדם קיבל צמודת מדד בלי ריבית בראשית 1986 והחזירה בסוף 1986, הוא שילם הפרשי הצמדה בשעור 19.7% ריבית נומינלית ו־0% ריבית ריאלית־מכיוון שבאותה־שנה שער הדולר היה יציב, יוצא שבמונחים דולריים חובו טפח ב־19.7%. אך אם האיש קיבל הלוואה דולרית בראשית 1986 והחזירה בסוף 1986, לא רק שלא שילם כל ריבית. למעשה, ריאלית מדדית היתה לו ריבית שלילית ביותר בשיעור דומה.

לאור דברים אלה יש להסתכל על כמה מהממצאים שהוזכרו במאמרו של בן־מאיר.

תופעה מעניינת: לפי הנתונים שמסרו הבנקים לוועדת הכספים, סך כל החוב של המגזר המושבי – מושבניקים, מושבים, ארגוני קניות ומפעלים אזוריים של מושבים – היה בסוף 1986 קטן יותר מאשר בסוף 1984, ריאלית (מדדית). על־אף הריבית (הרצחנית, המופרזת, הגבוהה) שבן־מאיר דיבר עליה, הצטמצם סך כל החובות של המגזר המושבי למערכת הבנקאות. זה מעיד על התנהגות רציונאלית של הלווים במגזר המושבי, ואולי זה מעיד גם על כך ששיעורי הריבית שהזכיר בן־מאיר היו מופרזים. כך או כך, המסקנה המתבקשת היא, שלא הריבית הבנקאית (ושהיתה נוחה וסבירה) פגעה במגזר המושבי.

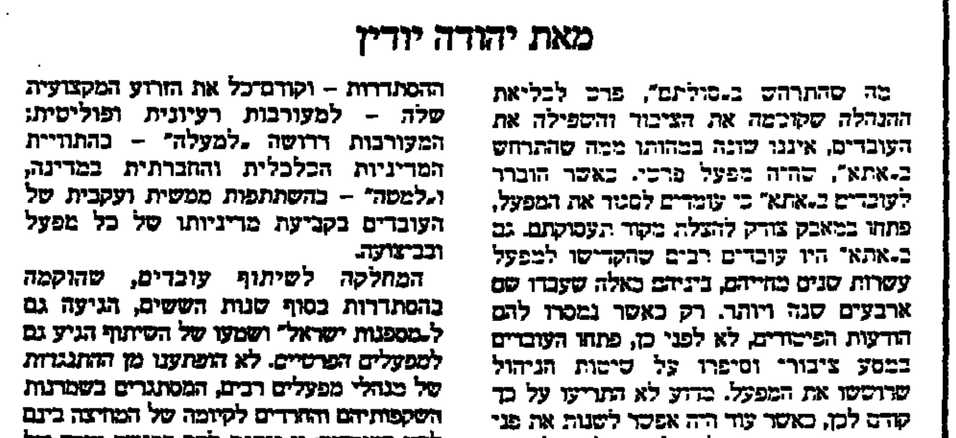

לקח מ„פרשת סולתם"

מאת יהודה יודין

מה שהתרחש ב„סולתם", פרט לבליאת ההנהלה שקוממה את הציבור והשפילה את העובדים, איננו שונה במהותו ממה שהתרחש ב„אתא", שהיה מפעל פרטי. כאשר הוברר לעובדים ב„אתא" כי עומדים לסגור את המפעל, פתחו במאבק צודק להצלת מקור תעסוקתם. גם ב„אתא" היו עובדים רבים שהקדישו למפעל עשרות שנים מחייהם, ביניהם כאלה שעבדו שם ארבעים שנה ויותר. רק כאשר נמסרו להם הודעות הפיטורים, לא לפני כן, פתחו העובדים במסע ציבורי וסיפרו על סיבות הניהול שרוששו את המפעל. מדוע לא התריעו על כך קודם לכן, כאשר עוד היה אפשר לשנות את פני הדברים? מדוע הניחו להנהלה הסלנית לעשות כטוב בעיניה והסתפקו, במשך שנים, גם כשנים שסימני המשבר המתקרב כבר היו ברורים ומאיימים, בפעילות מוגבלת באפיק מקצועי צר? מדוע התעוררו להגיש את כתב־האשמה שלהם להנהלה רק כאשר החרב היתה כבר מונחת על צווארם? האומנם לא חשו שהאיחור הגורלי שלהם בחשיפת הנעשה ב„אתא" עורר אי־אמון כלפיהם בציבור?

עוד לפני שנים הרימה ההסתדרות את דגל שיתוף העובדים בניהול כפעלה ובאחריות להם. הכוונה היתה לא רק להסרת המחיצה הגבוהה בין המנהלים לבין העובדים, המאיימת על שלמות ההסתדרות: הדוגלים בשיתוף הבינו, כי זמנו של האיגוד המקצועי הישן חלף עבר. ברור היה כי האיגוד המקצועי, במשק הציבורי והפרטי כאחד, איננו יכול עוד, לאורך ימים, להמשיך ולעסוק אך ורק בסוגיות המקצועיות, שהן חשובות כלשעצמן. האווירה של ימינו והתנאים של המציאות החדשה מחייבים את ההסתדרות – וקודם־כל את הזרוע המקצועית שלה – למעורבות רעיונית ופוליטית: המעורבות דרושה „למעלה" – בהתוויית המדיניות הכלכלית והחברתית במדינה, ו„למטה" – בהשתתפות ממשית ועקבית של העובדים בקביעת מדיניותו של כל מפעל ובביצועה.

המחלקה לשיתוף עובדים, שהוקמה בהסתדרות בסוף שנות השישים, הגיעה גם ל„מספנות ישראל" ושמעו של השיתוף הגיע גם למפעלים הפרטיים. לא הופתענו מן ההתנגדות של מנהלי מפעלים רבים, המסתגרים בשמרנות השקפותיהם והחרדים לקיומה של המחיצה בינם לבין העובדים: זו נותנת להם הרגשה טובה של בלעדיות בניהול ובאחריות. אולם הופתענו מכך שהעובדים, ברובם, לא נענו לפניה ולא שעו להסברה שלנו, שהיתה מכוונת לא רק להרגשת העקרון אלא גם לאזהרה מפני שעת חירום העלולה לבוא.

הלקח החמור של פרשת „סולתם" חייב להביא את ההסתדרות והנהגתה לשנות בדחיפות, שינוי חד, את התייחסותם לרעיון השיתוף. לכאורה רשום דבר השיתוף בספר ההחלטות של ועידות ההסתדרות אין־ספור, אולם למעשה גם הוועדה המרכזת, גם המחלקה לאיגוד המקצועי וגם ועדי העובדים אדישים לעניין ואינם נאבקים להגשמת רעיון השיתוף הלכה למעשה.

יש לשנות מן היסוד את מבנה מערכת הביצוע שבידיה הופקד נושא השיתוף, החשוב מאין כמוהו. יש להכיר בחיוניות השיתוף ובקדימותו, הן כעקרון והן כמעשה של יום־יום, ולהטיל על האיגוד המקצועי את האחריות למימוש הרעיון שתנועת העבודה דוגלת בו, אך נזכרת בו רק בעת הצהרות חגיגיות.

בולשביזם דמוקרטי

מאת אימיק לוי

לכאורה, צירוף מלים בלתי־אפשרי, אבסורדי. למעשה, תיאור הדרך שמתנהלים בה חייה הפנימיים של מפלגת העבודה. השינויים שהתחוללו ב„עבודה" בשנים האחרונות, בעיקר בדרכי הבחירה, עשו אותה למפלגה פתוחה ודמוקרטית יותר מבעבר, אולם המסורת הבולשביססית עדיין חיה וקיימת בה. רוחה מהלכת אימים ברבים מן המחוזות והסניפים.

דוגמאות אינן חסרות: „הוועדה המסדרת", שסימלה עד לאחרונה את „המסטר היסוד" במפלגת העבודה, כאילו עברה מן העולם. הזכות לבחור ולהיבחר בהצבעה אישית וחשאית מומשה על־ידי חברי מרכז המפלגה, הן בעת הבחירות לוועדה המרכזת של ההסתדרות והן בעת הבחירות ללשכת המפלגה. בדרך זו אמורים להיבחר גם חברי הכנסת הבאה, אך לא כולם. מתוך חברי הכנסת העכשוויים, נמנעת הזכות להיבחר משמעון פרס, מיצחק נבון, מיצחק רבין, מישראל קיסר, מעוזי ברעם ומשלמה הלל.

חברים אלה מהנהגת המפלגה יכהנו בכנסת הבאה בלא שיעברו תהליך של בחירה. לו היו מעמידים עצמם לבחירה היו לא רק מפגינים בכך דוגמא אישית, אלא גם זוכים בוודאי להיבחר במקומות מכובדים. יש לזכור כי מרכז המפלגה הוכיח, בכמה הצבעות שנערכו בשנים האחרונות, שהוא פועל על־פי „הגיון קולקטיבי".

עם כל חשיבותה של הבעיה הזו, אין היא העיקרית. יותר משמקדישים תשומת־לב לדרך בחירתה של הצמרת המפלגתית, ראוי לתת את הדעת על דרך בחירתם של חברי מועצות הסניפים, צירי הוועידה וחברי המרכז. במלים אחרות: רוב פעילי המפלגה, ראוי גם לנסות ולהבין מאין בא רוב ה„קאדר" הפעיל וכיצד קולטות ומפעילות אותו זרועות המפלגה השונות.

אין צורך במחקר מדעי מדוקדק כדי לקבוע, כי רוב הפעילים בא מקרב המנגנונים המפלגתיים וההסתדרותיים וכי דרכם של האחרים נחסמת, בדרך כלל, אם בגלל סיבות אובייקטיביות – עצם מבנה המפלגה – ואם בעזרתם האדיבה של „חברים נאמנים".

לעובדות הללו משמעות רבה, הן בקביעת עמדותיה וגיבוש תפיסותיה של מפלגת העבודה והן בעיצוב התנהגותם ואופי פעילותם של גבוריה וחבריה. במשך השנים הן אף תרמו את חלקן לשמרנות המסוימת שקנתה לה שביתה בדרך החשיבה המפלגתית. מכאן, שרק המשך תהליך הדמוקרטיזציה, תוך שינוי מהותי במבנה המפלגתי שהתאבן במקצת במשך השנים, יפתח את עורקי המפלגה לזרימת דם חדש, קרי: להצטרפות אנשים חדשים וטובים למעגל המעורבות והפעילות. אלה יביאו גם לרענון המחשבה והדיון הרעיוני.

מצב של „בולשביזם דמוקרטי" – יצור כלאיים מוזר – אינו יכול להימשך זמן רב. מפלגת העבודה צריכה להחליט לאן פניה מועדות. החלטה שתוביל למפלגה דמוקרטית יותר כרוכה אמנם באי־נעימויות מסוימות, כמו קיומן של בחירות והכרעות, אך תהיה לה השפעה חיובית על דמותה ועל דרכה של ה„עבודה" ובוודאי גם על תוצאות הבחירות הכלליות, בבוא העת.

הכותב הוא חבר לשכת מפלגת העבודה

קיר הברזל והבל הפה

מאת אורי שחר

„...אין זה רק תענוג, אלא גם חובה קדושה להבאיש את ריחה של המליצה הנבובה, ולהוכיח גם את אי כנותה". ציטטה זו מתוך „על קיר הברזל" של זאב ז'בוטינסקי ראוי היה שיעשו בה שימוש גם חסידיו. לא רק אלה המנסים לשנות את עובדות העבר, אלא גם אלה המתכחשים להווה ומוכנים, בהבל־פה פופוליסטי, להפקיר את העתיד. אף את המלה „טראנספר" העלה כאוב אחר מנכבדי העדה, ואין זה מעלה או מוריד אם ז'בוטינסקי, בהתייחסו לעניין, הבריז במפורש: „...את הרחקתם של הערבים מארץ ישראל אני חושב לבלתי מתקבלת על הדעת בהחלט; שם ישארו תמיד שני עמים"; „...אני מוכן להישבע בשמנו ובשם צאצאינו שלא נפר לעולם שיווי זכויות זה ולעולם לא נעשה נסיון לגרש מישהו... הרי זה אני־מאמין האומר כולו שלום" (ראה: „על קיר הברזל", בספר „זאב ז'בוטינסקי – האיש ומשנתו", הוצאת „מערכות", 1980, עמוד 233).

תמצית תפיסת ז'בוטינסקי את הבסיס להסדר שלום בין יהודים וערבים היא בקביעתו, כי „הדרך היחידה להסכם כזה היא קיר הברזל, כלומר, קיומו של כוח כזה בארץ ישראל, שאינו ניתן לערעור על־ידי שום השפעה ערבית", (שם, עמוד 239). ז'בוטינסקי טעה אולי בכך שחשב שרק „השפעה ערבית" עלולה לערער את קיר הברזל. לא רק למעצמות לא התייחס בהקשר הזה, אלא אף להשפעות מבית היוצר עצמו.

חרף ההתעלמות הזו מהשפעת המעצמות ומההשפעות מבית היוצר קבע אריק שרון („מעריב", 26.9.86), כי „תפיסת קיר הברזל הרבה יותר שלמה ועקרונית ממערכת הנורמות שניסחו – או חייבו, כמשתמע ממעשיהם – דוד בן־גוריון, יגאל אלון והאחרים". ועוד קבע אריק שרון, כי „קיר הברזל הוא תפיסת הבטחון הנכונה, המושתתת על הציונות ועל אמונה מוחלטת ולהוסת בה ובהכרחיות הנגזרת על־ידי 'הכידונים היהודיים' – אז 'הגדוד', אז 'הלגיון', והיום צה"ל". אף ש„קיר הברזל" מייצג תפיסה „הרבה יותר שלמה ועקרונית", הציע אריק שרון במקומו, ליתר בטחון, את „קיר הפלדה", כי לדבריו „קיומנו וגורלנו תלויים, אולי אף יותר מאשר בעבר, בקיום קיר המגן, קיר של פלדה".

אם יתבקש אדם אובייקטיבי לציין מה הן ההשפעות מבית על „קיר הברזל", ודאי ימנה תחילה את ארבעת היסודות העיקריים של הבטחון הלאומי: עוצמה צבאית, עוצמה כלכלית, עוצמה חברתית, מעמד מדיני בין־לאומי. מי שידקדק עוד יותר, יוסיף גם את איתנות השלום, כיסוד חיוני של הבטחון הלאומי. בין יסודות אלה של „קיר הברזל" לבין עמדותיהם של חסידי ז'בוטינסקי בעבר ובהווה, אין קירבה רבה.

מי שמבקש לבנות יסודות איתנים לקיר ברזל או פלדה, צריך לבנות תחילה כלכלה איתנה. לא כך נהגו ממציאי ה„כלכלה הנכונה" ומפריחי הסיסמה „להיטיב עם העם". לא כך נוהגים חסידי ההרפתקה האנטי־כלכלית של ה„לביא". את יסודות הכלכלה הם מוכנים לסכן בהימור בלתי־מחושב. אם תקרוס הכלכלה, האם לא יקרוס גם קיר הברזל? את יסודות החברה ורקמתה המתמהית, העדינה, הם מוכנים לכרסם. הפיצוי על הפיצול, ההקצנה, ההסתה ואי־השקט החברתי הוא, לדידם, מנה גדושה של גאווה לאומית. האם סדקים בחברה, אלה המתהווים בגלל עשיית שימוש גואל בציבורים שונים, אינם פירצה ב„קיר הברזל"?

על־פי ז'בוטינסקי, התרחקות מקיצוניות אפשרית רק „כאשר בקיר הברזל כבר אין פירצה כלשהי". אם הפירצה הכלכלית והחברתית אינה רחבה דיה, יש המוכנים להרחיבה על־ידי תוספת פירצה בטחונית. המטכ"ל של צה"ל ושר הבטחון קבעו, שהמשך ה„לביא" יגרום נזק לבטחון. זו היתה גם דעתם של שלושה רמטכ"לים לשעבר. הבטחוניסטים מן העבר השני – וביניהם גם מי שלא נמצא ראוי לכהונת הרמטכ"לות – מתעלמים מהפחתת העוצמה הצבאית בהווה ומכירסומה בעתיד. יש להם ודאי טעמים משלהם לנהוג כך, אך למען היושר ראוי היה שיוסיפו משפט אחד לדיבוריהם הרמים על גאווה לאומית: „גאווה לאומית מעל לכל, ולא חשוב על חשבון מה".

השר ארנס, כמהנדס אווירונאוטי, יכול להיות בר־סמכא במטוסים ובקרביו של המטוס; לא כן באלקטרוניקה שבו, ועוד פחות מזה – בתרומה של ה„לביא" לעוצמה הצבאית, הכוללת הממשית (אגב, בזמנו הזהיר מוטי הוד את משה ארנס, כי אין במטוס „הערבה" משום תרומה לחיל האוויר: כיום אומר לו אלוף בן נון דברים דומים על מטוס ה„לביא"). עם זאת, אפילו ארנס יודה בוודאי, שלפחות עד 1994 ה„לביא" רק יפחית מן העוצמה הצבאית, אם ימשיכו לפתחו. אם יודה בכך, יהיה זה כאילו אמר – פירצה רחבה בקיר הברזל לא תזיק, אם למטוס שאיננו יכול לסתום אותה היא תועיל.

איגנאציו סילונה, בספרו „בית ספר לדיקטאטורים", שם בפי אחד מגיבוריו, תומאסו הציניקן, את הדברים הבאים: „...לרחוש לאי־סדר, להחריף את אי־הסדר, להחזיק במצב של אי־סדר מתמיד... אי־הסדר השיטתי משתק את החיים הכלכליים והחברתיים, מבלבל על היחסים עם ארצות חוץ, מבזה את העניין, פוגע ללא תקנה בשמם של המוסדות, עושה כל תוכנית למפוקפקת ומציג לבסוף את המשטר הרודני כדרך היחידה לישועה. מאי־הסדר המתמיד נוצר המצב הנפשי שבו מאבד האיש הפשוט את סבלנותו, נוטש כל עכבה וחוזר באוזני כל הנפגשים עמו, לרבות זרים: יבוא מי שיבוא, יבוא אפילו השטן עם זנבו, ובלבד שישלוט ביציבות וישים קץ אחת ולתמיד לתוהו ובוהו הזה".

הלוואי ויהיו דברי איגנאציו סילונה מליצות נבובות, לפחות בהקשר העכשווי שלנו.

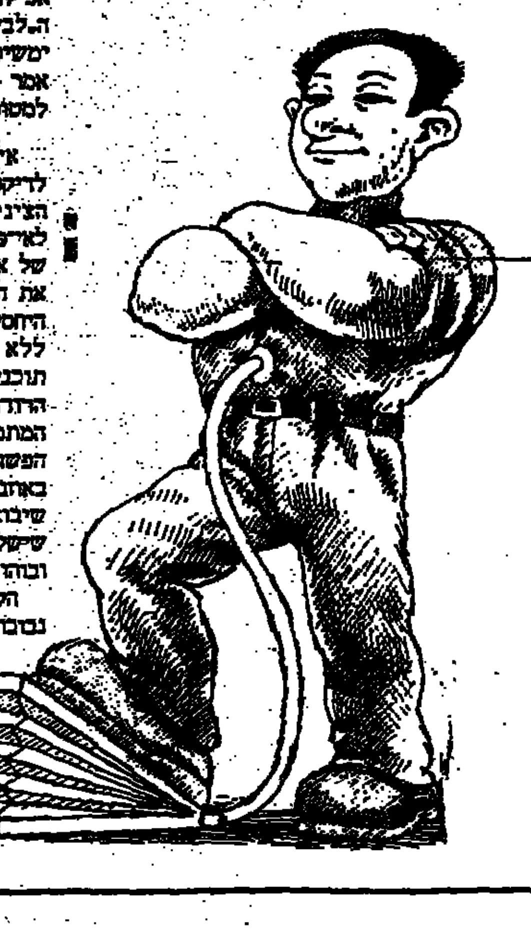

על שלושה וארבעה

מאת יעקב גיל

הנביא עמוס התריס כנגד ישראל, על השלושה ועל הארבעה: „כה אמר ה' על שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, על מכרם בכסף צדיק, ואביון בעבור נעליים" (עמוס, פרק ב', פסוק ו'). ראש ממשלת ישראל, יצחק שמיר, התחיל כנראה כי ראוי שנשתמש במטבע הלשון שטבע הנביא עמוס, וגם לו יש שלושה וארבעה משלו. שלושת הלאווים בנושא השלום, וארבעת ההנים בנושאים לאומיים קרדינליים: „הן" להצעת החוק לעצורי המחתרת; „הן" להזרמת משאבים נוספים – 59 מיליוני ש"ח – להתנחלויות, על חשבון יעדים לאומיים מרכזיים אחרים; „הן" לתיקון חוק השבות (מי הוא יהודי), המפצל את העם היהודי; „הן" להמשך פרוייקט ה„לביא", בניגוד לעמדת שריו, שר הבטחון ושר האוצר, ובניגוד לעמדת מערכת צה"ל.

אילו היה די זמן להבהיר לציבור, בפרוטרוט, את חומרת כל אחד מארבעת הסעיפים הללו שראש הממשלה תומך בהם, היה ללא כל ספק מעמדו בקרב העם מתערער כאר. למרבה הצער, בגלל העיסוק הפארלמנטרי המיותר בהכנות לפיזור הכנסת ולהכרזה על בחירות מוקדמות, שלא התממשו, נמנעה מן הציבור ההזדמנות לערוך את ההשוואה בין פרקי השלטון של ממשלה זו בראשותו של שמעון פרס לבין ראשותו של יצחק שמיר.

הגיעה העת להבהיר לציבור את ההבדל בין דרך טיפולה של ממשלת האחדות הלאומית, בראשית דרכה, בנושאים המורכבים שעמדו לפניה, לבין הטיפול בנושאים לאומיים בוערים מצד אותה ממשלה בעת הזאת. אם ייעשה כן נלמד, עד כמה חמורה היא התמונה העכשווית, כשממשלת האחדות הלאומית נהפכה לממשלת שיתוק לאומי.

הממשלה בפרק האחד שלה הצליחה לנקוט כמה צעדים, שהשפעתם החיובית על הציבור היתה בולטת: ההחלטה על הנסיגה מהבוץ הלבנוני, ההחלטה על התכנית הכלכלית, שחילצה את ישראל מהאינפלציה הדוהרת, הטיפול במאזן התשלומים, המאמץ לשיפור מצבה העגום של ישראל בזירה הבין־לאומית, מאמץ שנשא פרי ברכה ושיפר את מצב הרוח הלאומי.

אף־על־פי שספקנות אין קץ, ספקולאציות והתנבאויות ליוו את הנושא מראשית דרכה של הממשלה, הרוטאציה בוצעה וקויימה. הגה ראשות הממשלה עבר לידיו של יצחק שמיר. אם החלק האחד של ממשלת כלאיים זו הצליח לקבל החלטות נבונות, החלק האחר שלה התגלה כמשותק וכנטול יכולת הכרעה כמעט בכל תחומי החיים.

הלאווים וההנים, המשמשים בערבוביה אצל הקברניטים דהיום, אינם מאפשרים לממשלה להתפקד. שלושת הלאווים של שמיר בנושא השלום וארבעת ההנים התמוהים שלו בנושאים האחרים, מלמדים יותר מכל על מחלתה הקשה של הממשלה. עם זאת, אסור לנו לחזור ולהסיח את דעת הציבור מן העיקר ולבלבל אותו שוב בדיבורים על בחירות חדשות. האופי הדמוקראטי של משטרנו מחייב, למרבה הצער, לאפשר לתהליך השלטוני המדרדר הזה למצות את עצמו עד תום. התוצאות יעמדו למשפט הציבור בבוא היום. לכשיגיע היום הזה יש לתבוע מן הציבור שייתן מאנדט ברור ומוצק למי שהוכיח יכולת תיפקוד ועמידה במצבים לאומיים קשים.

עיצוב פרק בהיסטוריה

מאת עמי ליבנה

ישראל היא המדינה הדמוקראטית היחידה במזרח־התיכון. יש הרבה פגמים וחסרונות בדמוקראטיה הישראלית, מצד הריכוז והביזור, אך לא זו בעייתנו העיקרית. הבעיה העיקרית היא, אם תהיה ישראל ראש גשר להפיכת כל המזרח־התיכון למרכז דמוקראטי, מודרני ותרבותי, או שתהיה תמיד גבע זר באיזור, נגע שבימים מן הימים יפלט מכאן, כאשר ישטפו את המקום כחות גדולים וחזקים ממנו.

נדמה שישראל אדישה למקומה בהיסטוריה של אסיה וחיה את חייה במנותק מהסובב אותה. דעת קברניטיה נתונה אך ורק לנושא הבטחוני־צבאי־טכנולוגי־מדעי. כל השאר הם כביכול נושאים למחקרים מלומדים, לא למדיניות מעשית יום־יומית.

יש לשנות את הגישה הזו מיסודה. אין להתנזר עוד מהתערבות בסדריהן הפנימיים של השכנים. יש לשתף פעולה בגלוי עם גורמים העשויים לקדם את השכנים לדמוקראטיה נאורה ומתקדמת, שרק היא ערובה לשלום של ממש. התערבות כזו היא המדיניות הנחוצה לנו ולא נסיגה תחת איום מעצמות. כפי שהיה ה„שלום" עם מצרים ואולי כפי שיהיה עכשיו גם השלום עם ירדן. ההיסטוריה לא תסלח לנו אם נשב בחיבוק ידיים ולא ניזום את ההתפתחויות כאן, עלינו הזכות והחובה לעצב את פני המזרח־התיכון. גורלנו תלוי בכך.

עיד־רוד כאוחד

המאכלת היא הגרדום

אברהם שרון

באחת השורות משירו של חיים גורי נאמר „הם נולדים ומאכלת בלבם". אני חש עצמי בשורה הזאת. הוא התכוון אלי. אף כי שמי אברהם אני חש כיצחק, בן החייב להיעקד בכל צו שאי־אפשר להפר אותו.

הם (אנחנו), הבנים, נולדים עקודים. גורלם נחרץ עם לידתם. המאכלת שבלבם היא הגרדום. נולדנו וראשנו ערוף.

אנחנו בשר התותחים של הצבא האלוהי: נגזרים על־פי הגזירה הקדומה. אין לנו מפלט מההכרעה המוחלטת. דיננו נחרץ לשבט – הוא החלק ונחרץ. טוב או לא טוב למות בעד ארצנו – לא זאת השאלה, השאלה היא: איך לחיות בה?

מי שנולדו בעשרים השנים האחרונות, מראשיתן ועד היום, לרבות בתי בת שלושת החודשים, נולדו ובלבם אותה מאכלת. אלא שתפקידה שונה.

כל מי שנולד במדינת ישראל ומתבגר בה, נושא בלבו את חיידק החולי המאיר: הוא נגוע בנגיף שאין להדבירו אלא עם הנסיגה המוחלטת מן הכיבוש. אי־אפשר להיות עוד בישראל, נכון לעכשיו, אדם השייך ל„להיות עם חופשי בארצנו". אי־הענקת זכויות־אזרח למאות־אלפי בני־אדם בשטחים הכבושים מונעת מאתנו להיות עם חופשי.

גם מי שנפשו נקעה מן הכיבוש, כמוני, ומי שסבור שעל ישראל לסגת מהשטחים הכבושים ולהתנות את נסיגתה מהם בערבויות בטחוניות מפורשות, איננו נקי מהזיהום המוסרי שמייחסים לו, כישראלי, אלה שזכויותיהם אינן נשמרות.

המאכלת בלבי ואני עולה על הגרדום יום־יום זה עשרים שנה. מדי יום נעשה האוויר דחוס יותר, והנשימה מתקטעת יותר ויותר עד שאינה אלא רצף של חרחורים.

איני יכול לראות עצמי כאדם שלם, במובן העמוק והאנושי של המלה, כל עוד אני שייך למדינה כובשת. ביום הדין ההולך וקרב יהיו לי מעט מאוד, אם בכלל, טעמים לטעון שאני נקי מחטא. אינני יודע אם הכיבוש הוא עוון שאדם יכול להתפלל למחילה עליו אפילו ביום הכיפורים. על מה שבין אדם למצפונו, אפילו יום־הכיפורים אינו מכפר. רק מי שמוכיח כוונה עמוקה, אמתית, לקום ולעשות מעשה של התנקות, של היטהרות, של התחלה חדשה, רק הוא יכול אולי לצפות לרחמים.

המשך הכיבוש הוא המשך נעיצת המאכלת מבפנים, המשך הגרדום מבחוץ. אם לא תאזור מדינת ישראל אומץ לאסוף פנימה את זרועות־התמנון שלה, שהתפשטו לכל עבר ביהודה, בשומרון ובחבל עזה, מרה תהיה אחריתנו, אבוי יהיה לכל אחד מאתנו.

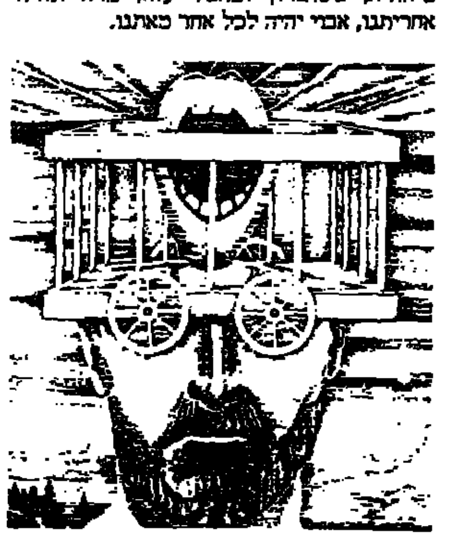

ניתוח התנהגות פוליטית / אולק נצר

חכמי טהראן בשדה־הקרב העתידי

העתיד על סדר היום: „שדה הקרב העתידי" – „מסוס שנות ה־2000" – „מרכיבי העוצמה הבטחונית בעתיד", וכיוצא באלה. מה שבולט בעתידנות הזאת הוא הבטחון המוחלט בכך שלא יחול שום שינוי בהתנהגות הפוליטית של בני־האדם בעתיד. מנתחי המערכות אינם מסוגלים להעלות בדמיונם הטכנולוגי שינוי בגורם המרכיבים את המנטאליות של האנשים משני צדי שדה־הקרב העתידי. האפשרות שבשנות ה־2000 יפעלו לא רק מערכות נשק אחרות, אלא גם מערכות ערכים, מערכות־חשיבה ומערכות תקשורת, אידגון ופתרון־ניגודים משוכללות ומתוחכמות יותר מ„שדה־הקרב" – נמצאת מחוץ ליכולת ההשגה של בעל הדמיון העתידני. בעניין זה אין גם הבדל בין אלה מהם העוסקים במערכות נשק למדינת ישראל בשנות ה־2000 ובין אלה העוסקים בייצור סרטי מד"ב־בדיוני לילדים. העתיד האנושי נראה להם תמיד כאילו מה שהיה הוא שיהיה. האיראנים נגד העיראקים ואנחנו נגד הערבים (והאיראנים) נקטול אלה את אלה במצבות ניוטרון מנחות־לייזר – אבל מרכיבי הראש הפוליטי שלנו יהיו אותם המרכיבים שלא השתנו מאז מלחמותיו של אברהם, אבינו המשותף.

מנתחי המערכות העתידניים צודקים, קרוב לוודאי. הסיכוי שבשנות ה־2000 יפחת הצורך לקיים „עוצמה בטחונית" ויפחת הפחד מפני העוצמה הבטחונית של האויב, באמת לא נראה מהיר. אבל אני חושב שאני יודע בדיוק מדוע. זאת ההזדמנות להבהיר את הסיבות למה שנראה כיסוד הקיומי של חיינו במאה הזאת. כאשר בני־האדם החליפו את הגישה המסורתית, הפאטאליסטית־מאגית, לפתרון בעיות חייהם, בגישה המדעית, הם פתרו את בעיותיהם ביעילות רבה כל־כך ובמהירות רבה כל־כך, עד כי התוצאות עלו על דמיונותיהם הנועזים ביותר. הפתרונות האלה, העולים על כל דמיון של הדורות הקודמים, מקיפים אותנו כיום בדמותם של טילים גרעיניים בעלי טווח בין־יבשתי, לוויינים ומטוסים על־קוליים, אמצעי ריפוי שהרבו את הצעת הדבר ושאר המחלות המדבקות, שהיו מפילות חלל אוכלוסיות שלמות לאורך ההיסטוריה, טלוויזיות ושעונים דיגיטאליים, מחשבים ותנורי מיקרוגל, לבבות מושתלים, מזונות קפואים באריזות פלאסטיק וכו' וכו'. לעומת כל אלה, אילו המצאות מהפכניות המצאנו ב־100 השנים האחרונות לפתרון בעיות הסיכסוך, השנאה והאכזריות, המנומקת בנימוקים אידיאולוגיים־פוליטיים? אילו שינויים חלו בעולם התפיסות וההתנהגות הפוליטית, בניהול מאבקי הכוח השלטוני, בהשפעה על ההמונים, בפתרון הבעיות והסיכסוכים בין המדינות? אם בכל התחום הזה העניינים נשארו, פחות או יותר, כפי שהיו מאז ומעולם, משמע שהגישה לפתרון הבעיות של ההתנהגות הפוליטית נשארה קדם־מדעית, פאטאליסטית־מאגית, גישה של אלימות וכוח.

מצבה של הגישה המדעית להתנהגות פוליטית דומה היום למצבו של המדע כולו בתקופתו של גליליאו. בהשוואה אליו, מצבנו האישי היום הרבה יותר נוח: מותר לחשוב מה שרוצים, מותר לדבר, לא מעלים איש על המוקד בגלל דעותיו. אבל מצבנו יותר קשה מבחינת הסיכוי לחולל שינוי. הממסדים הפוליטיים באותה עת תפסו מהר מאוד שהגישה המדעית, רק היא, תגביר מאוד את „מרכיבי העוצמה" שלהם בשדות־הקרב שלהם, תיתן בידם נתונים יותר מדוייקים, תותחי־נפץ יותר חזקים, אמצעי ניווט ימיים יותר משוכללים וכדומה. לעומת זאת הם גם תפסו שהגישה הזאת, המשחררת את האדם מכבלי הדעות המקודשות המקובלות, תפגע מאוד ב„מרכיבי העוצמה" שלהם – כלומר ביכולתם לשלוט במחשבותיהם ובנפשותיהם של בני־אדם.

מבחינה זו, דעתם של חכמי הפוליטיקה לא השתנתה עד היום, ולכן אין סיכוי שהם יתנו למדע להתערב בתחום שבו, לדעתם, הם המבינים הגדולים, היודעים מה ואיך צריך לעשות. התוצאה היא זה מה שיש. אנחנו חיים בפחד־תמיד מפני השתוללות מגיפות־המחות הפוליטיות, שאנחנו מתייחסים אליהן כמו שהתייחסו אבותינו בימי הביניים למגיפה השחורה: מקדים שבנו זה לא יפגע, מחפשים את האשמים מרעילי־הבארות, מאמינים שהם הטבע, הגורל וזדוני בראשית, מאמינים בכוחם של מנהיגינו להצילנו, ונהנים לראות את אויבינו ניגפים. הרעיון שצריך לחקור ולגלות את החיידקים הגורמים מחלות פוליטיות, ושיש אולי סיכוי למצוא תרכיבי־חיסון ותרופות – נשמע לנו היום כמו שפעם נשמעה לאנשים הטענה, שהארץ אינה שטוחה ואינה עומדת במרכז היקום.

אף־על־פי־כן, העיסוק בעתידנות הוא הזדמנות נאותה לתאר מה היה קורה בשדה ההתנהגות הפוליטית של שנות ה־2000 אילו התקבלה הגישה המדעית ואילו היו מיישמים בו משהו מן התיאוריות והכלים שהומצאו והוצעו כבר על־ידי מדעי ההתנהגות, הרלוואנטיים לפוליטיקה.

ראשית, האדם הפוליטי יהיה רגיל לחשוב שפוליטיקה היא התנהגות אנושית, ולא שום דבר אחר. הוא יבין שגורמי המחלות הפוליטיות, כולל אלה המסוכנות והמסורפות ביותר, נמצאים בתוך ראשיהם של בני־אדם. מאחר שגורמים אלה אינם חיידקים שאפשר לצפות בהם בעזרת מיקרוסקופ, אלא רעיונות, יהיו המושגים של איש־העתיד שלנו מבוססים על נתוני תקשורת התנהגות. זו דרכה של הגישה המדעית – לצפות במה שאפשר להבחין בו על פני השטח ועל יסוד זה לבנות תיאוריות לגבי מה שנעשה בפנים, בתוך מערכי החשיבה, התפיסה וההתמצאות הפוליטית של בני־אדם.

על־פי התיאוריות האלה יתברר, שחיידקי המחלות הפוליטיות רוחשים במלים ובמושגים המרכיבים את מפות־המושגים הרעיוניות של אנשים על־אודות עולמם החברתי. האדם העתידי יכיר הרבה יותר טוב מאתנו את טבען של המלים ואת הסכנות המקופלות בהן. הוא ילמד לראות את המוחשי המסתתר מאחורי כל מושג מופשט כמו „העם", „המדינה", „יהודי", „ערבים", „אוייב", „כוהות" וכד' – בני־אדם חיים, ממשיים.

איש־העתיד יבין הרבה יותר טוב מאיתנו איך פועלת ההשפעה במישור הפוליטי. לנואמים בעלי כושר רטורי מזהיר, למפזרי בליצות ולתועמלנים לא יהיה סיכוי להשפיע עליו כמו שהם משפיעים היום. „ניצול פסיכולוגי" יהיה מושג־מפתח במודעות הפוליטית, כמו כל ניצול אחר. ילדים כבית־ספר ילמדו את טכסיסי התעמולה וילמדו להתחסן בפניה ולשמור על עצמאות חשיבתם, כראוי בגישה המדעית. לא יהיה קל לשלהב את ההמונים או להכביל אותם באף, כמו היום.

איש־העתיד גם יידע לאבחן בקלות גילויי אלימות בתקשורת. אפשר שיהיה לו קשה להבין, מדוע בני דורנו העדיפו להשתמש בכל הביטוי שלהם, במליאת הכנסת או בכלי־התקשורת, לא כדי לפתור בעיות עם אנשים בעלי עמדה פוליטית אחרת, אלא כדי להעליב ולהרגיז אותם.

המחלות הפוליטיות יוגדרו בעתיד הגדרה תצפיתית ברורה, שאפשר לעבוד איתה. כשאנשים ידברו על „גזענות" או על „פאנטיזם", לא יהיו להם רק מלים רעות להטיח ביריב או רק מושגים תיאורטיים. אם הם יזדקקו עדיין לחוק נגד גזענות – הם יפרטו בו בדיוק אילו דפוסי־ביטוי ייחשבו לגזענות. למשל, אם „התייחסות למוצאו של אדם ממוצא שונה כטיעון נגדו" תוגדר כדפוס גזעני – אמירה כמו „לא רוצים שערבים יגורו פה בשכונה", תהיה עבירה על אותו חוק.

גם במישור המפלגתי־אירגוני יתחוללו שינויים מפליגים אם וכאשר ישתמשו במה שיש למדע־ההתנהגות להציע. הפוליטיקאים יראו בהתנהגות הפוליטית של עצמם נושא שצריך ללמוד ולפתח אותו מעבר לכישורים הנדרשים כדי להצליח במאבקי כוח. מאחר שהגישה המדעית מחייבת לאסוף מידע בלי־הרף ולדעת את העובדות, יהיו להם מנגנוני „פידבק", כלומר דרכים לקבל מידע אמיתי מחבריהם על עצמם, והם יתייחסו אל המידע הזה בגלוי. מובן שבעיני הבוסים הסמכותיים לא ימצא־חן הטיפול הגלוי במערכת היחסים שבינם לבין אנשיהם, והם יעדיפו לכפות את דעתם באמצעי הכוח המקובלים היום. לאחרים, לעומת זאת, יהיו הרבה יותר כלים וכישורים להתנהג על־פי העקרונות המוצהרים שלהם.

הדרך המובילה אל שדה־הקרב העתידי תיראה שונה לגמרי. אם הפוליטיקאים של העתיד ירצו שלום, הגישה המדעית תחייב אותם לראות את אוייביהם ואת מנהיגי אוייביהם באור נכון, כבני־אדם ולא כמפלצות. הבחירה בשלום תחייב אותם ליצור איתם תקשורת בכל מקום ובכל זמן אפשרי, כדי לפתור את הבעיות.

לבסוף, גם יחסם של העתידנים לעתיד האנושי לא יהיה, בעתיד, יחס פאטאליסטי־מאגי, כאילו הוויית־חייהם הפוליטית של בני־אדם תישאר „שדה־הקרב" לנצח.

מי היה באמת „אבי החזון הגרעיני"?

מאת יואב לביא

בסולי הוויכוח על ה„לביא" חברו מתנגדים ותומכים (דוגמת אמיר אורן וחגי אשד ב„דבר") להמשיך ולטפח את האגדה, כאילו שמעון פרס, „בחזונו ובתעוזתו", היה אבי הכור הגרעיני בדימונה וחווה העוצמה הגרעינית של ישראל בכלל. העובדות שונות במקצת.

ב־1949 נפגש בן־גוריון עם משה סורקין, מדען ישראלי מבריק; סורקין הציע לו להקים כור גרעיני („יומן המלחמה" הוצאת משהב"ט, עמ' 977). באותה שנה הציע לבן־גוריון אבי „חזון העוצמה הגרעינית", פרופסור א"ד ברגמן, להקים כור גרעיני, כדי להכין תשתית לעוצמה זו. ואכן, ב־1950 הוקם כור גרעיני נסיוני בנחל שורק („דוד בן־גוריון", מרכז ההסברה, 1986, עמ' 137).

בידי תיעוד עדותו של אדם שהיה קרוב ביותר לבן־גוריון בעשרים שנותיו האחרונות. לפי עדות זו, ב־1958 ואילך היה קיים פורום מיוחד לקבלת החלטות עקרוניות ואופרטיביות בענייני הגרעין בכלל והכור בפרט. בראש פורום זה עמד שר הבטחון דאז דוד בן־גוריון. גם הוועדה לאנרגיה גרעינית, בהנהגתו של פרופסור ברגמן, היתה כפופה במישרין לראש הממשלה ולשר הבטחון.

בהקמת הכור הוחל ללא ידיעת הכנסת וללא אישור ועדת הכספים (האנציקלופדיה העברית, מילואים א', עמ' 677). את הגיבוי המעשי והמוסרי לעניין נטל על עצמו בן־גוריון. משנחשף הדבר, נטל על עצמו את כל האחריות, הגם שהכחיש תחילה בפומבי את עצם קיומו של פוטנציאל צבאי (דברי הכנסת, 21/12/1960).

בן־גוריון דחה את התפטרותו הסופית עד אחרי שיישב את כל הבעיות המדיניות בין ארה"ב לישראל, שהיו כרוכות בעצם קיומו ובהפעלתו של הכור בדימונה („דוד בן־גוריון מעצב המדינה", א. אבניר, כתר, 1974, עמ' 166). הוא לא סמך בעניין זה לא על יורשו אשכול ולא על סגנו שמעון פרס.

שמעון פרס היה שליחו של בן־גוריון לביצוע העבודה. לא הוא הגה את הרעיון, לא הוא קבע את העקרונות להקמת הכור וודאי שלא הוא העניק את הגיבוי המדיני והכלכלי להקמת הכור. פרס היה, אם כן, קבלן.

ואכן, כמו קבלנים רבים אחרים, ניסה גם פרס לגרוף רווחים (פוליטיים) מהעניין. למשל, כאשר הוטחה בו ביקורת בפרשת פולארד, טרח להוכיח בתשובה את חזון הכור האטומי.

אלא שכאמור, העובדות שונות במקצת מכפי שהצליח פרס להציגן בכלי־התקשורת במשך השנים. והגיע הזמן לתארן באור אחר, אחת ולתמיד.

(כותב הדברים הוא בן [illegible] הספר „[illegible]"; פירסם העבודות מאמרים ומחקרים רבים בתחום זה.)

הלוח

עסקים

[illegible]

משרדים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מכוניות

[illegible]

מקררים

[illegible]

הלוואות

[illegible]

ריפוי והדרכה

[illegible]

ירושלים

[illegible]

שרותים

[illegible]

הכרזות

[illegible]

פוליש וניקיון

[illegible]

נרשמו לרשיון

[illegible]

Clarke
American Lincoln

הרינו שמחים להודיע שקיבלנו את הנציגות הבלעדית של חב' Clarke-American Lincoln בישראל
החברה בעלת המוניטין העולמי.

ציוד ניקוי תעשייתי

לרשויות מקומיות, מפעלים
בתי מלון, בתי חולים, חדרי אוכל,
מסעדות וקבלני ניקיון.

הציוד כולל:
מטאטאים, מכונות לשטיפת רצפות,
שואבי אבק, חופפי שטיחים
ומכונות פוליש.

ארנה־אדם

סוכן בלעדי:
המשביר המרכזי בע"מ
המח' הטכנית
תל־אביב טל' 03-389241/389291 חיפה טל' 04-662161
ירושלים טל' 02-841411 באר־שבע טל' 057-671021
קרית־שמונה טל' 06-942671 אילת טל' 059-79442
לכל בעלי ציוד Clarke-American Lincoln
ניתן לפנות לכל סניפי המשביר המרכזי
לשם קבלת שרות.

המועצה לענף הלול

מבצע הוזלה – חזה פטם צעיר

לתקופה מוגבלת יוזל מחיר ק"ג חזה פטם צעיר קפוא.

1 ק"ג חזה פטם קפוא יעלה לצרכן
10.60 ש"ח

מומלץ לציבור הצרכנים להקפיד על סמל המועצה לענף הלול והפקוח הוטרינרי שהם הם ערובה לאיכות ובריאות העוף.

פקידה מזכירה

דרושה לחברת שיווק בהרצליה
ידע והדפסה ובאנגלית,
בעלת נסיון, למשרה מלאה
טלפון 052-556822
(לפנות לגילה)

לחברה מסחרית באזור גוש דן
דרושים:
מרכזנית
(ידע בהדפסה עברית/אנגלית)
קופאית
(כולל עזרה להנה"ח)
דרישות התפקיד:
6 ימים בשבוע משרה מלאה 12 שנות לימוד
טלפון: 03-625281

המועצה לשיווק פרי הדר
למשרד המועצה לשיווק פרי הדר בחיפה
דרושה מזכירה
בדרישת שליטה מלאה באנגלית ועברית
בולל הדפסה.
נא להתקשר לטלפון: 04-668188
בין השעות 08.00–15.00

„גמול" חברה להשקעות בע"מ
רח' יהודה הלוי 62 ת"א

הודעה על כינוס אסיפה כללית רגילה

ניתנת בזה הודעה לבעלי המניות כי אסיפה כללית רגילה של החברה תתקיים ביום ראשון י"א תשרי תשמ"ח – 4 באוקטובר 1987 בשעה 10.30 במשרדי החברה.
סדר היום לאסיפה הכללית הרגילה
בחירת מועמדים לדירקטורים עפ"י תקנה ב' (1) לתקנון, אם יאושר באסיפה הכללית שלא מן המניין.

„גמול" חברה להשקעות בע"מ

„גמול" חברה להשקעות בע"מ
רח' יהודה הלוי 62 ת"א

הודעה על כינוס אסיפה כללית שלא מן המניין

ניתנת בזה הודעה לבעלי המניות כי אסיפה כללית שלא מן המניין של החברה תתקיים ביום ראשון י"א תשרי תשמ"ח – 4 באוקטובר 1987 בשעה 10.00 במשרדי החברה.
סדר היום לאסיפה הכללית שלא מן המניין
ההחלטה הבאה תוצע כהחלטה מיוחדת:
תקנון החברה יוחלף לתקנון חדש.
ניתן לעיין בנוסח המוצע של ההחלטה המיוחדת במשרדה של החברה, רח' יהודה הלוי 62, תל־אביב בימי העבודה בין השעות 8.30 – 12.30.

„גמול" חברה להשקעות בע"מ

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי לודים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה לודים הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית גז' 3/159/21" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: לייעד את השטחים המסומנים בצבע אדום לדרך וסלילת כביש לייעד את השטח הכולל להקמת גשרים, גשרונים, תעלות, גדרות, קירות תומכים וכן ביצוע כל עבודות החפירה ומילוי והריסה הכרוכים בסלילת הכביש, הסדר התעפויות וצמתים, שינוי חלק מאזור התעשיה לדרך באזור ציבורי פתוח לדרך, אזור חקלאי לדרך.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: חלקי גושים 5635, 5636, 5637, 5633.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

דב שיש
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז המרכז

4.6.1987

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א
מרחב תכנון מקומי רמת־השרון
הודעה בדבר אישור שינוי תוכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה, באישור שר הפנים, לאשר „תוכנית מס' מת"א 14 א' (ר"ש 519 ב') שינוי לתוכנית מיתאר מקומית מס' 210 א'".
השטחים הכלולים בשינוי התוכנית ומקומם: גושים – 6341 – 12, 23, 14, 19, 21, 284, 5.
וחלקות – 6347 – 39, 35 6549 – 11 6340 – 16.
עיקרי הוראות התוכנית:
1. לייעד את השטחים המסומנים בצבע אדום לדרך וסלילת כביש.
2. לייעד את השטח המותחם להקמת גשרים, גשרונים, תעלות, גדרות, קירות תומכים וכן לביצוע כל עבודות חפירה מילוי והריסה הכרוכים בסלילת הכביש.
3. בניות וביטול דרכים כנדרש בתוכנית.
4. הסדר התעפויות וצמתים.
הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3147, תשמ"ה עמ' 967.
השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, רמת־השרון וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

[illegible] יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז תל אביב

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי – קצרין
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קצרין שבקצרין, רמת הגולן, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 5742 – פארק בית הבמות העתיק, קצרין". ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
בשטחון בקו כחול בתשריט.
עיקרי מטרת התכנית: קביעת יעודי קרקע ותכליתם לצורך פיתוח אתר עתיקות, תיירות, נופש ומילים.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שבתחום התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל איתה, רשאי תוך חודשיים ביום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית בבמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב כפרוט הנמקות ובליווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

י"ד באב התשמ"ז, 2.8.1987

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון שמעונים הופקדה הכנית הנקראת מס' – 361/03/7 – ישוב בידואי אלקיה ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות התכנית: קביעת יעודי קרקע ליצירת שכונות מגורים, קביעת מגרשים למגורים ולמוסדות ציבור ושטחים וקביעת מגבלות בניה בשטחים אלה וכן קביעת דרכים ושטחים ציבוריים פתוחים.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 199 דונם בתחום צ.1 ישוב בידואי אלקיה.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי כינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים ביום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט ובנמקה בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.

שלום דניני
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז הדרום

هكذا من الأصل

אדריכל מציע: אולם תיאטרון במרתף שמתחת לרחוב דיזנגוף

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

אולם תיאטרון יוקם במרתף שמתחת לרחוב דיזנגוף. כך עולה מתוכנית שהוגשה באחרונה להוועדה המקומית לתיכנון ולבניה בתל־אביב.

האדריכל יצחק ישר הגיש להועדה המקומית בקשה להקים מתחת לרחוב דיזנגוף אולם תיאטרון עירוני בשטח של 650 מ"ר עם 350 מקומות ישיבה. השטח יכלול במה, מזנון, קופה, שלושה משרדים ומקומות ישיבה כשהפואיה יהיה שטח מעבר ציבורי של דיזנגוף־סנטר. בצד המעבר המוזהי הוצע לבניה בית־קולנוע עירוני בשטח של 370 מ"ר עם 230 מקומות ישיבה. הוועדה החליטה, על־פי הפרוטוקול, להעביר את הקמת אולם התיאטרון לאישור הוועדה המחוזית לתיכנון ולבניה.

במקביל לכך, הוגשה לוועדה המקומית בקשה להקים בניין משרדים ותעשיה עתירת־ידע בצמוד לבניין הסינרמה ברחוב יצחק שדה, פינת רחוב יגאל אלון. יזם הפרויקט, „פאל סיין" וחברת „דרהכרון"), מציין בהצעתו כי הוא מתכוון לבנות מעל לבניין בנק הפועלים הצמוד לבניין הסינרמה מבנה רב־קומות שייעודו למשרדים ותעשיות עתירות־ידע.

בדיקה כלכלית שנערכה על־ידי היזמים הצביעה על כיוון של הריסת המבנה העגול של הסינרמה והקמת מבנה חדש שלא יתהכב באילוצים של המבנה הקיים. היזמים ערכו, על המלצת העיריה, בחינה מחודשת של ההצעה להרוס את המבנה העגול של הסינרמה, והציגו בפני הוועדה המקומית לתיכנון ולבניה הצעה להשאיר את הבניין העגול של הסינרמה. והוגשה תוכנית חדשה שהשלב את המבנה העגול הקיים עם תוספת של בניין למשרדים אחרים לצידה.

משרד אדריכל יסקי ושות' הגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה לאישור תוכנית להקמת מלון־דירות ושטחי מסחר בשטח מגרשי האופרה לשעבר בין הרחובות אלנבי, הירדן, רציף הרברט סמואל, ורחוב הירקון.

מגדל בלון הדירות כולל קומה חלקית עם שירותי בלון הדירות, קומה מסבית, ו־20 קומות של מגורים ומעליהן 2 קומות טכניות. המגדל מחולק לשני אגפים מדורגים שכיאם בפינת רחוב הירדן והירקון. גובה הבניין הכולל הוא 85 מטרים מעל מפלס רציף הרברט סמואל.

היצוא החקלאי גדל השנה ב־20 אחוז

מאת איריה אריה, סופר „דבר"

היצוא החקלאי גדל בשנה האחרונה ב־20 אחוז והסתכם ב־465 מיליון דולר בהשוואה ל־392 מיליון דולר אשתקד, מסר יו"ר מועצת המנהלים של "אגרקסקו" והמועצה לשיווק פרי הדר ראובן אייזנר עם סיום עונת היצוא.

לגידול הניכר ביצוא החקלאי תרם גידול של 70 אחוז ביצוא האבוקדו מ־53 אלף טונות בשנה שעברה ל־90 אלף טון השנה. בסך הכל יצאה "אגרקסקו" 250 אלף טון תוצרת חקלאית טריה בשווי של 265 מיליון דולר.

יצוא פרי ההדר התאפיין בגידול של 60 אחוז בפדיון לתיבה, מ־3.5 ל־5.6 דולר התיבה. המועצה לשיווק פרי הדר יצאה השנה 38 מיליון תיבות בשווי של 200 מיליון דולר בהשוואה ל־37 מיליון אשתקד בשווי של 132 מיליון דולר.

אחד משני הנמלטים מכלא אשקלון נתפס בדירה בגן־יבנה

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

חיים מלול, אחד משני האסירים שברחו לפני עשרה ימים מכלא אשקלון, נתפס שלשום, כשהוא מסתתר בדירה של תושב המושבה גן־יבנה.

העציר נלכד על־ידי משטרת מרחב לכיש בשיתוף היחידה ללוחמה בטרור.

בעל הדירה שבה שהה מלול נעצר לחקירה. החיפושים אחרי האסיר הנמלט השני דוד איזייק נמשכים. חיים מלול, השפוט ל־12 שנות מאסר, נמלט עם חברו מכלא אשקלון באמצעות תעלה שחפרו השניים מתחת לחומת הכלא.

תוכנית חידוש ושיפוץ לשכונות עזרא והארגזים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

שכונת עזרא ושכונת הארגזים הנחשבות לשכונות המצוקה הקשות ביותר בתל־אביב – יחודשו וישופצו. זאת במסגרת תוכנית מתאר חדשה של עיריית תל־אביב.

התוכנית היא פרי יוזמה של עיריית תל־אביב, מנהל ההנדסה, הוועדה המקומית לתכנון ולבניה והאדריכל צ. שמשוני. שטח תוכנית השיפוצים הוא 300 דונאם שעליהן 620 יחידות דיור.

על־פי התוכנית ייפתרו בעיות השכונות תוך השענות על מרקם המגורים והתשתית הקיימת. הכוונה ליצור קשר בין שכונת עזרא לשכונת הארגזים ולהפכן למרקם עירוני אחד, שיאכלס עד 900 יחידות דיור. פארקידרום יצור את הקשר בין שתי השכונות.

התבקשו להשיט ספינה לשארם – והמשיכו לאוסטרליה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע הוגש שלשום כתב־אישום נגד שני אזרחים אמריקאים, המואשמים בגניבת ספינה בשווי של כ־200 אלף דולאר, מחברת הספנות "אורדינגה".

הנאשמים, ד"ר ארתור המפל בן ה־55, ולורנס אטריש בן ה־36 הועסקו כקבלנים מטעם החברה להשטתה של הספינה בין אילת ושארם־א־שייך. על־פי כתב האישום גנבו השניים את הספינה שהופקדה בידיהם וכעת היא נמצאת ברשותם באוסטרליה.

במקביל לתביעה זו, פרקליטות מחוז הדרום הגישה בקשה לאוסטרליה להסגיר לידיה את הנאשמים, אולם השניים ערערו על הבקשה. הדיון בבקשה זו יתקיים בימים הקרובים.

„אסף הרופא" יפטר 17 עובדי „המשקם"

(עתים). – בית־החולים אסף הרופא מתכוון לאחר ראש־השנה להפסיק עבודתם של 17 מעובדי „המשקם", המועסקים בבית החולים, עקב קיצוצים בתקציב.

הפסקת העבודה עמדה להיכנס לתוקף עוד לפני ראש־השנה, אך סגן מנהל המשקם באזור יהודה, ארווין קידר, שיכנע את הנהלת בית־החולים לדחות הפסקת העבודה עד לאחר החג.

מנכ"ל המשקם דוד ראם קרא להנהלת משרד הבריאות ולהנהלת בית־החולים, לא לפגוע בעובדי המשקם שהם נכים ומוגבלים ולהסיר מהם כליל את סכנת הפסקת העבודה. לדברי ראם, אסור שרוב הקיצוצים תפגע בראשונה בחלשים ביותר.

יצויין, כי העובדים קיבלו מכתבי פיטורים אף על פי שאין יחסי עובד ומעביד חלים בין ביה"ח לבין העובדים. משכורתם של העובדים משולמת על־ידי חברת המשקם. התקשרות בין המשקם לבין ביה"ח אסף הרופא היא קבלנית.

הגימלאים הגישו נייר־עמדה נגד אפלייתם במיסוי

התאחדות הגימלאים בישראל שיגרה בסוף השבוע נייר עמדה אל ועדת פרופ' ששינסקי המעבדת הצעה לרפורמה במס־הכנסה.

יו"ר הסתדרות הגימלאים, אוריאל אברהמוביץ, מסר כי הובהר לחברי הוועדה שהרעיונות שהועלו מחוגי האוצר ועיקרם – הרחבת בסיס המס גם על חשבון מקבלי גימלאות וקיצבות זיקנה, בדרך של הטלת מס על כספים אלה בד בבד עם הקטנת הפטור בשיעור 35 אחוז על פנסיות, מנוגדים לכללי הצדק הטבעי, ההגינות וההגיון.

הסתדרות הגימלאים מציינת כי על ההפרשות למטרות פנסיה ניכו מהגימלאים מס־הכנסה בהיותם עובדים פעילים וגביית מס־הכנסה פעמיים היא בבחינת גזל ועיוות שהדעת אינה סובלת.

אין כל הצדקה להפלות לרעה בין כספי הסכנות שנועדו לקיצבאות זיקנה ושאירים לבין הסכנות בקופות גמל, בביטוח מנהלים ובבנקים אשר אינן חייבות במס.

סג"מית אתיופית ראשונה

חנה אליאס (מימין) היא הקצינה הראשונה בצה"ל ממוצא אתיופי. בסוף השבוע שעבר סיימה את הקורס בהצלחה. משוחח עימה: קצין שלישות ראשי, תא"ל אהרון אופיר (צילום: יובל נבון)

עוסמאן שניר מואשם בניסיון לרצוח את חסן כחיל בפרדס

(עו). – [illegible]

„מעריב" ישלם פיצוי לשון הרע לגדעון ספירו – קבע ביהמ"ש

(עו). – העיתון „מעריב" והעיתונאי יהושע ביצור ישלמו פיצוי של 10,000 שקל ו־5,000 שקל הוצאות משפט לגדעון ספירו – פסק בסוף השבוע בית־משפט השלום בירושלים, לאחר שקבע כי במאמר שפורסם על גדעון ספירו בעיתון לפני כשלוש שנים, יש משום לשון הרע.

העיתונאי ביצור, פירסם מאמר פובליציסטי בעיתונו בדצמבר 1984. במאמר נאמר, כי ספירו מנהל תעמולה ארסית נגד המדיניות הרשמית של ישראל וכי השקפותיו הקצויות רגלו תמיד בוכות העמדות שנוקט אש"ף. העיתונאי הביע תמיהה במאמרו, כיצד מעסיקים אדם בעל דעות קיצוניות כשל ספירו בתפקיד בכיר במשרד ההסברה.

ספירו ביקש לפרסם מאמר נגדי באותו עמוד ובאותו גודל כו פורסם מאמרו של העיתונאי ביצור. „מעריב" דחה בקשתו והציע, כי ספירו יכתוב מכתב קצר למערכת. ספירו סירב, והגיש באמצעות עו"ד יוסף ברד תביעת לשון הרע לבית־משפט השלום בירושלים.

בפסק־דין ארוך המשתרע על עשרות עמודים, פסקה השופטת רות אור כי העיתונאי ביצור לא העיד בבית־המשפט ולכן לא ידוע אם התקשר לספירו לברר את אמיתות העובדות שכלל במאמרו. „ספירו העיד, כי ביצור לא התקשר עימו, אני קובעת אפוא כי ביצור כתב את המאמר בלי לברר תחילה עם ספירו את נכונות העובדות שנכללו בו", לשון פסק הדין.

בפסק־הדין נאמר כי ספירו העיד בבית־המשפט ושלל בעדותו את הדעות הפוליטיות שיוחסו לו במאמר. בעדותו אמר כי עמדותיו לא הוזהו עם עמדות אש"ף, לא נגזרו מהן, אלא הן פונקציה של השקפת עולמו הציונית־סוציאליסטית.

הוא העיד, כי אינו אוהד של אש"ף, ולדעתו, מדינת ישראל צריכה להתקיים בגבולות הקו הירוק.

עיתון „מעריב" טען במהלך המשפט כי עמדות מסוימות של ספירו, שהובאו במאמר, הזהות לעמדות אש"ף ובשעה שהוכיחו כי חלק מעמדותיו זהות לעמדות אש"ף, הרי יוכיחו את טענת האמת בפירסום ומכאן יש לדחות את התביעה.

השופטת פסקה כי: „ההגינות העיתונאית היתה מחייבת, אפוא, לצטט אותן עמדות לגביהן מסכים ספירו עם עמדות אש"ף ולאפשר לקורא המאמר להסיק מסקנותיו על בסיס אותן דעות שיפורטו".

השופטת פסקה עוד, כי במאמר היו מספר ניכר של קטעים הכוללים לשון־הרע ומבוססים על עובדות שלא הוכחו כנכונות. השופטת דחתה את טענתו של ספירו, כי המאמר גרם לפיטוריו ממקום עבודתו. היא פסקה לאור עיון בפסק־הדין של בית־הדין למשמעת של נציבות שירות המדינה נגד ספירו, ופסק־הדין בערעור שהגיש לנשיא בית־המשפט העליון, כי לא מאמרו של ביצור גרם לפיטוריו של ספירו, כי אם סכתביו ופירסומיו עצמו.

שיעור התלמידים במסגרות מיוחדות לחלשים בישראל – מהגבוהים בעולם

מאת יעל פישביין, כתבת „דבר" לענייני חינוך

שנים־עשר אחוז מילדי ישראל מתחנכים במסגרות ייחודיות ליוצאי השכבות החלשות הנקראות "חינוך מיוחד". שיעור זה הוא מהגבוהים בעולם, כשהממוצע העולמי עומד על 5־6 אחוזים. בגיל צעיר, בין 8 ל־12 ממיינת מערכת החינוך את הילדים המתקשים פחות מכפי מאחרים, וממנה אותם למסלולים נמוכים שקשה להחלץ מהם – הן בתיכון והן בצבא.

נתונים אלו הועלו על־ידי פרופסור חיים אדלר מהאוניברסיטה העברית בישיבה הראשונה של מועצת התנועה לקידום החינוך לערבי תנועת העבודה. לדברי אדלר, גם בהווה וגם בעבר, כשמערכת החינוך הונהגה על־ידי אנשי תנועת העבודה, לא נבלמו מגמות המקפחות את החלשים: החינוך האפור ההולך ומתפתח מאפשר מעורבותם של הורים בעלי יכולת בחינוך ילדיהם, אך אינו נותן תשובה לרצונם של הורים עניים להיות מעורבים בחינוך. בתי־ספר ייחודיים לטבע או לאמנויות והמכוססות, ביניהם ילדיהם של פקידי הסתדרות, בעוד ילדי השכבות החלשות, רובם בני עדות המזרח, לומדים בבתי־ספר בעלי היקפים נמוכים מאוד. מיזוגם של תלמידים אלה, שלהערכת אדלר שיעורם נע בין 15 ל־20 אחוז מאוכלוסיית התלמידים, הינו קשה במיוחד, שכן הם החלשים ביותר שנותרו לאחר שהאינטגרציה "שאבה" את התלמידים היותר טובים ולמערכת החינוך אין כסף לטפחם.

אידלר מעו שבעבר "מתוך כוונה כנה וטהורה" מערכת החינוך בהנהגת אנשי תנועת העבודה יצרה מערכות מקצועיות רדודות ליוצאי עדות המזרח בעיירות פיתוח ובשכונות, התעלמה מקיפוחו של המגזר הערבי והסכימה לבידוד של החינוך הדתי ולשיחרור 17 אלף צעירים דתיים משירות צבאי. לדבריו, אם מתכוונת תנועת העבודה ברצינות ליצור חינוך עדכני, עליה לבחון מחדש עבודות של התבדלות ובניהן הפרדת החינוך הקיבוצי מהחינוך בעיירות פיתוח ו"היערכות פרובקציוניסטית" של אוכלוסיה ותיקה. אולם כיום שאם התנועה לקידום החינוך לערבי תנועת העבודה לא תתמודד בכנות ובאומץ עם תופעות אלה, אין הצדקה לקיומה. מזכ"ל הסתדרות המורים יצחק ולבר קבל על כך שגם בהסתדרות המקום שתופס החינוך הוא שולי ואילו יו"ר המרכז לתרבות, נחום פכה ההזיר שלקראת סוף המאה עתידים להיות מהארץ כ־200 אלף איש הדרוך החיוה לבלום תופעה זו היא כחינוך לאהריות לאוכית ולא חינוך ללאומנות כפי שנהוג כיום.

שר התקשורת גד יעקבי ביקר בסוף השבוע בבית התפוצות בתל־אביב, שם נערך טקס הופעת בולי מועדים לשמחה המתארים בתי־כנסת בתפוצות (צילום: אפי שריר)

בן 30 תלה עצמו ביערות הכרמל

(עו). – חיפושים אחר גופת מתאבד שתלה עצמו על עץ ביערות הכרמל, ריתקו בחול־שבת למשך שעות אנשי משטרה ואנשי האמבולנס לטיפול נמרץ של מד"א בחיפה.

החיפושים אחר הגופה החלו בעקבות הודעתו של עובר אורח שעבר ביער וגילה את הגופה. הוא דיווח על כך למוקד המשטרה, מבלי לנקוב במדויק במיקום הגופה.

המשטרה ומד"א סרקו משך שעות את היער בחיפושים אחר גופתו של גבר כבן 30, תושב פרדס חנה, שמצא את מותו בנסיבות טראגיות.

במהלך החיפוש אחר הגופה רותק אמבולנס מד"א לטיפול נמרץ החל מן השעה 1.30 ועד לחצות. בכל אותן שעות של חיפושים הופעל בתחנת מד"א בחיפה אמבולנס חירום לטיפול נמרץ.

כתב אישום נגד פקיד בעיריית נתניה שניסה לרצוח המאהבת

(עו). – סגן מנהל מחלקת הגינון והנופים בעיריית נתניה חיים אזרק, בן 58, הואשם שלשום, בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בניסיון לרצוח את אהובתו.

אזרק, החובש כיפה נראה מבוגר מכפי גילו, נאשם שביצע את העבירה לאחר שאהובתו מרים ברקמי, הודיעה לו על רצונה לנתק את הקשר עימו.

התובעת, עו"ד דורית שפירא, טענה בכתב האישום, כי בתאריך ה־16 באוגוסט השנה שכנע הנאשם את אהובתו להיפגש עמו בשעה 8 בערב כדי „לסגור עניין". היא הגיעה בשעה 8.30 בערב למקום הפגישה, והנאשם הוביל אותה למקום מבודד ונטוש בקירבת המזבלה העירונית מאחורי בית גולדמינץ בנתניה, על מנת שיוכלו לשוחח וללבן עניינים ללא הפרעה.

בהגיעם למקום דרש הנאשם מחברתו להתיישב על „מצע" קרטונים וניילון שהכין מראש ולהתפשט. משסירבה, הדיח הנאשם את חולצתה וחזייתה והחל לנשקה. למרות התנגדותה, לא הירפה ממנה הנאשם, הוריד את תחתוניה והחדיר חומר צורב לתוך אבר מינה. המתלוננת פרצה בצעקות כאב. אז חבט בראשה בקרש ואמר לה: „זה מגיע לך, זה הסוף שלך, זה היום האחרון שלך. היום אני קובר אותך". לאחר מכן נאבק הנאשם כשודרבנו.

וגרר אותה לבור שהכין בעוד מועד, שם זרק לעברה מצבר של רכב שמצא במקום. כאשר חיפש חפץ אחר על מנת להכותה, ניסתה המתלוננת לחמוק ולברוח.

אז תפס הנאשם את המתלוננת בגרונה בשתי ידיו וכרך את שרשרת הזהב שענדה בחוזקה סביב צווארה בניסיון לחנוק אותה. המתלוננת הצליחה לקרוע את השרשרת והשתחררה מאחיזתו, ואז אחז ברגליה וביד השמאלית והחל גורר אותה לעבר הבור.

המתלוננת זרקה חול לעיני הנאשם ונמלטה לעבר הכביש, כשהיא ערומה בחלק גופה העליון. הנאשם רדף אחריה וקרא לה להתרחק מהכביש. היא סירבה, ואז הביא לה את חולצתה וחזייתה, לאחר שאילצה להבטיח שלא תתברח. הנאשם הוסיף ואמר לה: „בואי הנה, מה שקרה הערב תשכחי מזה כאילו לא היה דבר בינינו. אם תלכי למשטרה יהיה רצח, גם אם לא, אז אני אשלח את שני הילדים שלי שכבר איימו עליך בעבר".

פרס קפלן יוענק היום ל־13 נציגי מפעלים

מאת סופר „דבר"

13 נציגים ממפעלים ומוסדות וכן יחידים וצוותים יקבלו היום את „פרס קפלן" בעד הישגים יחודיים בהעלאת הפריון והצבירת היעילה.

הפרס יוענק בטקס ממלכתי שיתקיים במשכן הכנסת ע"י שר העבודה והרווחה, יו"ר הכנסת, מזכ"ל ההסתדרות ונשיא התעשיינים.

אלה זוכי הפרס: צוות הפיתוח והייצור של מטוס תדלוק מהסיבת „בדק" שבתעשיה האווירית; צוות הפיתוח בחברת „בשינל סמיקונדקטור"; אלי סילק, מנהל אגף השינוע בחברת „פוספטים" מפעל „רוסנגיק" בבני ברק; צוות פיתוח במפעל „קולסר" – חיפה; מנהלת ההקמה של מערכת תקשורת ב„תדיראן" ו„כור אלקטרוניקה"; בנגב: זאב גוטא, מנהל מחלקת הסיפוח ב„הורע" – חוות שלם; מפעל „נספים" בקיבוץ חצרים; צוות התכנון, הביצוע והפיקוח של שכונת „פסגת זאב" בירושלים; צוות ביצוע של פרוייקט מגדל התקשורת בקריה ת"א, של „סולל בונה"; יעקב אלפסי, מנהל עבודה ראשי ב„רמיר"; צוות חבל הירדן ב„מקורות" וכן – צוות מפעלי נוער בסרטאות צה"ל.

מפלגת העבודה הישראלית/המרכז
הוועדה הכלכלית־חברתית
ישיבת הוועדה הכלכלית חברתית
תתקיים היום, יום ראשון, 13 בספטמבר 1987, בשעה 17.00 בבית המפלגה רח' הירקון 110 ת"א.
סדר היום: המדיניות הכלכלית והמוניטרית
פותח: פרופ' מיכאל ברונו – נגיד בנק ישראל
גד יעקבי
יו"ר הוועדה הכלכלית־חברתית

ספרית מעריב
בפעם הראשונה בתרגום מלא
הרפתקאותיו של האקלברי פין
מאת מארק טווין
בתרגומו של אהרן אמיר
הסיפור הגדול עלילה עשירה בטעמי קודש, כתוב באהבה וברגישות רבה לטבע האדם ולאיתני הטבע.
ספר של ילד בשביל אנשים מבוגרים.
בקשו בחנויות ובספרית מעריב: תל־אביב, דרך בגין 52; חיפה, בן יהודה 29; באר־שבע, קק"ל 90.
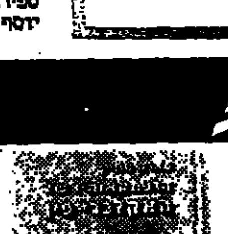
ספרים מבית טוב – ספרית מעריב

המועצה לשיווק פרי הדר
מודיעה בזאת על תחילת מבצע רסוסי פרדסים נגד זבוב ים התיכון.
הרסוס החל ביום 8.9.87 וימשך עד סיום עונת ההדרים בחודש יוני 1988.
הרסוס הוא בהתאם לתקנות הרוקחים (הגבלת פיזור רעלים וכימיקלים מזיקים מכלי טיס) תשל"ט – 1979.

עזבון המנוח קרגן יצחק ז"ל
הודעה
לפי סעיף 98 לחוק הירושה תשכ"ה – 1965
נמסרת בזה הודעה כי עוה"ד לב גורביץ מרח' אחד העם 60, תל־אביב, מנהל עזבון המנוח קרגן יצחק ז"ל בת.ע. 232/86 עומד לחלק את נכסי העזבון בין יורשי המנוח.
נושי עזבון המנוח הנ"ל מוזמנים להודיע בכתב על תביעותיהם תוך שלושה חודשים מיום פרסום הודעה זו למנהל עזבון לפי כתובתו רח' אחד העם 60, תל־אביב 65543.
לב גורביץ, עו"ד, מנהל העזבון

לחברנו ויקטור בן חיים
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחיים מסד ובני משפחתו
ולבית מעין צבי
משתתפים בצערכם במות
מרגלית מסד ז"ל
המועצה האזורית חוף הכרמל
ישוביה, מפעליה ועובדיה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
מנחם סלור
ההלויה תתקיים היום יום ראשון
י"ט באלול תשמ"ז 13.9.87 בשעה 16.00
המשפחה
ובית השיטה

המומים על מותה ללא עת של בתנו
גלי סולימן
נספתה בתאונת דרכים
ההלויה תתקיים היום יום ראשון
כ"ט אלול תשמ"ז 13.9.87 בשעה 15.00
המשפחה
ובית השיטה

במלאות 30 למותה של
ד"ר דינה גרינברג ז"ל
נעלה לקברה מחר יום שני כ' באלול תשמ"ז 14.9.87 בשעה 17.00.
המשפחה
ובית שדה נחום

דבר היום

קציר־דמים

בשבוע האחרון קיפחו את חייהם עשרים נפש בכבישי ישראל. יותר ממאה נפצעו. תאונות הדרכים בכלל, והקטלניות בפרט, גובים אצלנו מחיר יקר על המוטוריזציה. יתר על כן, קציר הדמים של השבוע האחרון איננו כה יוצא דופן, וכבר עמדנו במדור זה על העליה במספר הקורבנות בשנה זו, מתוך תקוה כי הממונים על הבטיחות בדרכים – ובראש וראשונה משרד התחבורה – יזדעזעו ויואילו לפעולה של ממש, ומייד. זה לא קרה.

כאשר אנשים מקפחים את חייהם בפעולת איבה, אנו מסכנים חיי חיילים ומשקיעים משאבים ומאמצים ליצירת הרתעה והעמקת הביטחון. כך אכן יש לעשות. אלא שאין הבדל בין דם ודם, לקורבנות ולמשפחותיהם. ואין הצדקה לשבת באפס מעשה מול הקטל בדרכים. יש לחדול מן המחדל.

עוד לא חורף

עדיין לא התחיל הסתיו, לא כל שכן החורף, אבל שעון החורף כבר הונהג אמש. זאת, בניגוד לארצות אחרות, ועשירות מישראל, שרובן מקיימות את „שעון־קיץ" במשך שישה חודשים.

גם התקופה המקוצרת אצלנו חסכה השנה, לפי הנתונים של משרד האנרגיה, יותר מששה מליון דולר, מבלי שיבולע לאיש. לאמיתו של דבר, אין גם שום סיבה שינוצל אור היום המוקדם יפריע לאנשים שומרי מצוות דתיות. על כן יש לקוות כי הצעתו של השר שחל לעגן את שעון הקיץ בחוק, אכן תתקבל על ידי הכנסת ויחסך מאתנו הוויכוח השנתי המיותר אם להנהיג, ולאיזה פרק זמן להנהיג את האמצעי הטבעי והמקובל לחיסכון באנרגיה.

הוד קדושתו

בניגוד לשאלה הגלגלנית המנוסחת לרוב, לכנסיה הקתולית יש גייסות. 800 מיליון מאמינים הם אכן כוח רב. למרבה האסון, לא הופעל כוח זה באופן מוסרי גם בעת החורשה, ו„ממלא המקום" לא פעל להצלת מיליונים יהודים, שהושמדו בימי השואה. מבחינתו של האפיפיור, אולי טבעי שינסה לזכות את קודמו מאותם הימים, את פיוס ה־12, כפי שאכן עשה בעת ביקורו בארה"ב. האם קבוצה של מאתיים מנהיגים יהודים צריכה היתה לתת לו את ההזדמנות לכך, היא שאלה פתוחה שאנו נוטים להשיב עליה בשלילה.

הפגישה במיאמי היתה המשך לדרישה מחודש שנפתחה בוואתיקן, אחרי ביקורו של קורט ואלדהיים שם. מי שהיה מעוניין לעמעם את הרושם של הזמנת ואלדהיים, הזמנה הפגנתית בהקשרה, היה גדול התיירים בעידן התיירות, האפיפיור המעופף יוחנן פאולוס השני – שביקש ליצור אווירה נאותה לביקורו בארה"ב. עניינם של היהודים בכך, דווקא בעת הזאת, הוא פחות מברור. הוא מעין איפור הרעיון של הושטת הלחי השנייה. יוחנן פאולוס השני הוא מומחה גדול ביחסי ציבור. אבל אין זו חובתם של היהודים לסייע בידו לנחול את הטוב שבכל העולמות.

פתח נוסף במסך הברזל

מאת יוסי מלמן

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון יחודשו מחר היחסים הדיפלומטיים בין הונגריה וישראל. בז'רגון הדיפלומטי זה נקרא „פתיחת משרדי אינטרסים"

מחשש לעינא בישא חוששים במשרד החוץ בירושלים להכביר במלים על הפגישה הצפויה מחר. הפגישה בין נציגי ישראל להונגריה נועדה להתקיים כבר לפני שבוע, אך ההונגרים דחו אותה בשל „שיקולים טכניים". אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, יחתמו מחר בברן, בירת שווייץ, פקידים של ישראל ושל הונגריה על הסכם לחידוש הקשרים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

בז'רגון הדיפלומטי קוראים לזה „פתיחת משרדי אינטרסים". לכאורה יפעלו משרדי האינטרסים בחסות של מדינות זרות – ישראל בחסות שווייץ והונגריה תחת מטריה שבדית. אך למעשה יהיה זה חידוש הקשרים הדיפלומטיים שנותקו לפני עשרים שנה, לאחר מלחמת ששת הימים. בכך תהיה הונגריה לאחר פולין, למדינה השניה מהגוש הסובייטי הנוקטת את המהלך הזה. שבועות אחדים לאחר טקס החתימה בברן יצאו פקידים של ישראל לבודפשט, פקידים הונגרים יבואו לתל־אביב, ותחל – אף כי בדרג נמוך – שגרה דיפלומטית.

במשרד החוץ אין מסתפקים במה שמכנים שם „עוד הישג לדיפלומטיה הישראלית" וצופים בתקווה לעתיד. השאלה שפקידי המשרד שואלים את עצמם היא מי תהיה המדינה הבאה שתלך בעקבות הונגריה. הסימנים מעידים כי זו יכולה להיות בולגריה ו/או יוגוסלוויה. אבל העיסוק בנסיונות הניחוש עלול גם להביא כמה פקידים ואולי גם את שר החוץ שמעון פרס למסקנה, שאולי אפשר לדחוק את הקץ ולזרז את ממשלות סופיה ובלגראד. נסיון כזה עלול להיות שגיאה שלא תוסיף כבוד לישראל ומן הסתם לא תביא לשינוי המצב.

ישראל יכולה בהחלט להרשות לעצמה להימנע מכך. חידוש הקשרים הדיפלומטיים עם מדינות הגוש הסובייטי אינו צורך חיוני למדיניות החוץ הישראלית ולכן אין שום סיבה למהר. לאמיתו של דבר הנהנות מחידוש הקשרים הן דווקא מדינות הגוש המזרחי. גם בלי שיהיו רשמיים חל בשנים האחרונות שיפור גדול ביחסים. יחסי מסחר בהיקף גדול מתפתחים מאז 1976. דיפלומטים ושרי חוץ מצאו תמיד דרך ומקומות להדבר ביניהם. עתונאים ממזרח אירופה: יוגוסלוויה, רומניה, פולין, הונגריה ובולגריה, מתחילים להגיע לישראל וזוכים ליחס טוב ממחלקת העתונות בראשותו של דובר משרד החוץ אהוד גול. לעומת זאת, היתרון שיש לפולין ולהונגריה מפתיחת משרדי אינטרסים הוא אף גדול עוד יותר. אם התשלום שלהם לישראל הוא במחוות מדיניות הרי אנו משלמים להם במטבע קשה, שהן כה זקוקות לו. אלפי תיירים מישראל מבקרים בהונגריה ובפולין. בוורשה ובבודפשט מקווים שהקשר עם ישראל, גם אם צר ביותר, יסייע להן לפתוח לבבות בארה"ב ולשפר את מצבן הכלכלי הרעוע.

ובכל מקרה, גם אם תתאמץ ישראל לפתות ולשכנע את שאר מדינות הגוש המזרחי ללכת בעקבות שתי הסטניות, קשה להאמין שהמלאכה תצלח בידיה. נסיון העבר הוכיח, כי המדינות שמעבר ל„מסך הברזל" פועלות על־פי שעון שמחוגיו מכוונים למוסקווה. הרמזים הסובייטיים, כי היה זה משגה לנתק לחלוטין את הקשרים הדיפלומטיים לאחר מלחמת ששת הימים, פתחו עידן חדש שאת ראשית תוצאותיו אנו רואים עתה.

מוסקווה כמובן אינה יכולה להודות בפומבי בטעותה ובהיותה מעצמת־על עם אינטרסים מובהקים בסוריה ובמזרח התיכון, היא אינה יכולה גם לעשות את הצעד הראשון לתיקון המעוות. ועל כן, כמיטב המסורת, היא מאותתת על כוונותיה באמצעות המדינות הסרות למרותה. תחילה פולין, עתה הונגריה ובעתיד, ככל הנראה, גם בולגריה. ליוגוסלוויה המנהלת מדיניות חוץ עצמאית יש שיקולים נוספים. היא מעוניינת אומנם להפשיר את הקרח בקשריה עם ישראל בתקווה שהדבר יסייע לה לזכות בהלוואות אמריקאיות, אך עליה גם להתחשב במיעוט המוסלמי הגדול החי בקרבה. מכל מקום, הצוהר שנפתח אל המזרח הולך ומתרחב. צריך לטפח אותו אך לא להחפזו. אף אחד אינו עושה, בימים אלה, טובה לישראל, כשהוא מכונן עמה קשרים דיפלומטיים או אחרים.

מנהיג גרמניה המזרחית אריך הונקר חייך לעבר פסלו של קארל מארקס, בעת שביקר בשבוע שעבר בעיר מולדתו בגרמניה המערבית. הוא יהיה האחרון שיחייך מחדש, אם בכלל, לעברה של ישראל. (צילום: אי.פ.)

מוציאים שם רע ל„פשרה"

בזווית חדה / חגי אשד

העסקנים הצעירים שנולדו זקנים ממפלגת העבודה והמפד"ל שבאו להטיף לשלום בין חילוניים ודתיים בירושלים מציעים פשרה שהיא כניעה. זוהי פשרע

„פשרה" אינה מלה מעוררת כבוד במקומותינו. היא מעלה ריח של כניעה בלתי־מכובדת של „שלי – שלי ושלך – שלי". היא מזכירה את הצליל של „מינכן", את אשליית הפייסנות של שנות השלושים כלפי היטלר שרק עוררה אותו לתוקפנות ולהתפשטות ולנסיון לבלוע את הכל. וחבל. לעתים אין מנוס מפשרה מכובדת על בסיס של הדדיות אמיתית, שבה כל צד מוותר על משהו, כדי ששני הצדדים יוכלו לחיות ביחד עם הפשרה ההדדית. כלומר, יש פשרה הוגנת ומועילה ויש פשרה רקובה ומעלה ריח רע. ולך תבחין בין זו לזו.

הצרה היא ששני העסקנים „הצעירים שנולדו זקנים" מהמשמרת הצעירה של מפלגת העבודה והמפד"ל, שבאו לירושלים להטיף בה לשלום בין חילונים לחרדים, בהחלט מוציאים שם רע ל„פשרה". כשאתה רואה ושומע אותם אתה חש בעליל מהי „פשרה" שאינה אלא כניעה ועידוד לתוקפנות וסתם צביעות. איזה פרצוף מוסרי יש לו לתל־אביבי הזה, שהוא עצמו אזרח ישראלי בן חורין ונהנה ממנעמי החיים הטובים והחופשיים, ומכל ההנאות המזומנות לו לאיש בן תרבות בשבתות ובימים טובים, בקריה המעטירה לחוף ימים, כאשר הוא בא אלינו הירושלמים הנתונים תחת שלטון של החרדים ו„חירות" המגביל את זכויותינו האלמנטריות, ומטיף לנו מוסר בגנות הבלי העולם הזה ובזכות הצניעות העוני והפרישות והויתור על טעמה של חירות.

אילו מלאך השלום שלנו התכוון לפשרה הדדית אמיתית ולא לכניעה חד־צדדית הוא היה צריך להתחיל בעניין האיצטדיון החדש בירושלים. זהו מבחן הכוונות החותך לגבי החרדים ויצחק שמיר, הנכנע להם. שיסירו את התנגדותם הבלתי־סבירה, וגם הבלתי־הוגנת, למשחקי כדורגל בשבת, לפי „הסטטוס קוו", רק משום שהם יוכלו להתנהל בתנאים פיזיים נוחים ונעימים יותר באיצטדיון החדש בירושלים, שבא להחליף את מגרש ימק"א העלוב והמסוכן. אדרבא, אם החרדים וגרורותיהם מאנשי יצחק שמיר ב„חירות" היו מסירים את התנגדותם להקמת האיצטדיון החדש, זו היתה יכולה להחשב כהתחלה לשיחות של פשרה המבוססת על הדדיות, שבה שני הצדדים מוותרים זה לזה, ולא פשרה של כניעה חד־צדדית, שאותה מציע אפרים דינגר, „זיגי".

בירושלים מתנהל עכשיו קרב הגנה על חירותה ושלמותה ועל ההישג של איחוד העיר במלחמת ששת הימים. במקום החומה שבין יהודים לערבים מלפני מלחמת ששת הימים מציבים החרדים חומה בינם לבין יהודים בני חורין שהם אזרחי מדינת ישראל לכל דבר ואינם רוצים להיכנע לשלטון זר בירושלים. ומה הוא השלטון החרדי אם לא שלטון זר לכל עברנו ועתידנו הציוני בארץ הזאת?

מה שקורה לירושלים עכשיו הוא חלוקתה מחדש לא בין יהודים לערבים, אלא בין יהודים לחרדים. עובדה היא שהחרדים אינם מאפשרים בשום פנים לגור ביחד איתם בשכונות שהם השתלטו עליהן וגירשו מהן בכוח הזרוע גם דתיים שאינם חרדים כמוהם, מאותה כת חסידית, או „פרושית". ירושלים החרדית היא עיר של שנאת אחים עכורה, גם בינם לבין עצמם וקל וחומר לגבי זולתם. שנאה, חרם וכפייה. זה מה שמבטיח לנו ה„משי־זהב" שלהם הקורא לעצמו „קצין מבצעים" של העדה החרדית: שהם ישתלטו על כל ירושלים היהודית תוך עשרים שנה.

אין מנוס מלחזור אל התחלת „היישוב החדש" בארץ ישראל, כאשר מי שלא רצה ולא היה יכול לסבול מעולם של קנאי „היישוב הישן", התרחק מעליהם והקים לו יישוב נפרד. זה מה שעתיד לקרות בקרוב בתוך ירושלים. אם החרדים לא יחזרו להתנהגות של התאפקות וריסון עצמי, ברוח ישראל סבא, אנו נהיה עדים להקמת משמרות של צעירים יהודים בני חורין שימנעו כניסת חרדים למגורים בשכונות שהן עדיין חופשיות משלטון זר חרדי. שיגורו בשכונות שלהם ושיקימו בכספם שכונות חדשות אם צר להם המקום. ולמרבה הצער אנו נהיה עדים גם למחזות של התנכלות פיזית „פרטיזנית" ליהודים חרדים בשכונות חילוניות. ובסופו של דבר לא יהיה מנוס מחלוקה מוניציפלית ומשטרתית בין שכונות חרדיות, לבין שכונות של יהודים שהם אזרחי מדינת ישראל לכל דבר, לחובות ולזכויות. שלא כמו החרדים שנהנים רק מזכויות ומסרבים למלא את חובות האזרח האלמנטריות במדינתנו שנואת נפשם. יש כבר התחלות כאלה ואין צורך בדמיון רב כדי לראות את הצפוי בקרוב. זה יהיה השלב הבא בקרב על חירותה ועצמאותה של ירושלים מידיהם של החרדים. וגם חברי „חירות" יצטרכו לבחור בין חיים בשכונות החרדים לבין חיים במדינת ישראל הריבונית.

כוונתו של ראש הממשלה יצחק שמיר להיכנע לחרדים ולהתנות את פתיחת האיצטדיון החדש בכך שלא יתנהלו בו משחקים בשבת, היא הזירה הראשונה בקרב על ירושלים. „זיגי" שלנו מהמשמרת הצעירה של מפלגת העבודה רק שופך שמן על מדורת הכניעה לחרדים בירושלים.

מה שבטוח

הביטוח השנתי לרכב עולה היום ל־10–15 אחוזים מערך המכונית. לידיעת עורך ספר השיאים של גינס

מאת יצחק בן־נר

נהגים הם כנראה בהמות פורות וחולבות, גם אתה וגם אני. לפחות בעיניהם של נותני השמן בענף ביטוח הרכב. הנה השבוע התבשרנו כי תעריפי ביטוח החובה לרכב יועלו מראשית החודש הבא ב־24 אחוז. תעריפי הביטוח המקיף הועלו כבר, ב־50 עד 100 אחוז ואפילו יותר, אמר לי סוכן הביטוח הנאמן שלי. כשטענתי נגדו שאין הוא ממלא את חובתו כנאמנה ואינו מגן על זכויותי כלקוח, הוא פרש את זרועותיו לצדדים, כהבעה כנה של מה־אני־יכול־כבר־לעשות – והגיש לי חשבון מודפס של 948 ש"ח, בעד הביטוח המקיף של מכוניתי („סיטרואן ויזה", שנת 83, מנוע 1124 סמ"ק, ערך מחירון 12,200 ש"ח, ערך ריאלי בשוק המשומשות הרבה פחות) – וזאת אחרי כל ההנחות האפשריות (שגם הן קוצצו, בפקודה, עד לגג של 30 אחוז, כולל הכל).

בשנה שעברה שילמתי 620 ש"ח בעד אותו סוג ביטוח. במשך השנה שעברה ירד, כמובן, ערכו של הרכב בכ־1500 עד 2000 ש"ח. הוסיפו לתשלום שנתבעתי לשלם השנה גם תשלום ביטוח־חובה שכבר שילמתי, בסך 264 ש"ח (לפני ההעלאה הצפויה) – והרי לכם סכום מרהים, שבו הביטוח השנתי של הרכב מגיע לשיעור של עשרה עד חמישה עשר אחוזים מערכו של הרכב. לידיעת ספר השיאים של גינס.

אבל גם לידיעת שר האוצר ומבקר המדינה. ולידיעת ועדת־המשנה לביטוח של הכנסת, שתדון בימים הקרובים בנושא, ולידיעת ועדת הכספים של הכנסת, שתתכנס לדון בכך אחריה. המפקח על הביטוח יהודה דרורי כבר יודע זאת. הוא, עושה רושם, הינהן שוב בהשתתפות ובהבנה למשמע מצוקותיהן של חברות הביטוח ומיהר לאשר את תביעותיהן החדשות. ואנחנו משלמים. מה אנחנו מבינים בתחשיבים המסובכים של ביטוח הרכב והריסקים למיניהם? חוץ מזה, הרי לחלקנו הגדול מחזיר מקום העבודה חלקים ניכרים מן התשלום (אף כי מס ההכנסה נוגס ברוב ההחזר). וחוץ מזה, יש לנו ברירה, בכלל? מה, נצא לכבישים ללא ביטוח חובה ומקיף, כמתאה?

אבל לפני שנפלוט אנקת־תדהמה וזעם ונכופף את ראשנו, כדאי לברר כמה דברים: למשל, האם עיינו אנשי מקצוע אובייקטיביים בספריו של תאגיד חברות הביטוח „אבנר" ובדקו היטב את תחשיביו? התאגיד דורש להגדיל את ביטוח החובה לכיסוי הפסדיו הגדולים. איך מחשבים רווח והפסד בביטוח, כשתמיד חלק מן התחשיב, הכרוך במשפטים הנמשכים שנים, הוא בבחינת נעלם (רב אפשרויות לספקולאציה)? ואולי אוצר המדינה צריך לקבל לידיו את החלק שמקדישות חברות הביטוח לפיצוי תביעות משפטיות, כדי לשחרר אותן מן העול הזה? ואולי כל השיטה של תאגיד החברות לביטוח חובה קורסת לגמרי וצריך למצוא לה תחליף נבון? האם בדק מישהו ברצינות את תחשיבי חברות הביטוח להעלאת הביטוח המקיף בשיעורים כאלה ועל־פי „מפתח חדש" ושרירותי, שאינו קשור בערך הרכב, אלא בסיווג מוזר של מכוניות – עוד תרגיל שבוודאי לא מרע עם חברות הביטוח?

ידוע לי על חברות ביטוח שהתנגדו להעלאה הגדולה הזאת, אך התנגדותן הושתקה מכוחן של החברות הגדולות. ידוע לי גם על חברות־ביטוח זרות, שהציעו לתאגידים גדולים לבטח ציי רכב גדולים, תמורת פרמיה שאינה יותר מרבע (!) מהפרמיה שמשלמים היום והרעיון נדחה במהירות – שלא על־ידי הלקוח (ח"כ עמר, יו"ר ועדת המשנה לביטוח, יכול בוודאי לומר למעוניינים משהו על כך). ואולי זה הזמן שידגדג קצת באוזניהן של חברות הביטוח הגדולות: במקום להסתבך בתחשיבים קשים לבדיקה ולאימות, מוטב לפתוח את שוק הביטוח לגורמים זרים ולתחרות. הרי בלאו־הכי משלמים חלק ניכר של תקבולי הביטוח – חלקי הגולת, ביטוחי משנה – בחברות ביטוח גדולות בעולם ועוד – במטבע זר.

רעיון שכדאי שלא לדחותו על הסף. תחרות בענף ביטוח הרכב והורדה ניכרת של תעריפי הרכב יוכלו לאפשר גם גבית אגרה קטנה לקרן לחידוש כבישים ועתיקי תחבורה, ולהשקיע במישרין את תאונות הדרכים ההולכות בנו יום־יום. תחשבו על זה, חברי הכנסת, לפני שאתם מוותרים על המאבק להגנת זכויותינו בנושא זה.

אידה נודל

בשולי דברים / מאיר בראלי

כל פעם שמודיעים על עלייתו של „סרובניק" מפורסם, אני נזכר באידה נודל, אותה אשה קטנה, שברירית ואמיצה מאוד. יש לי הרגשה שבאשה זו מתגלם, יותר מאשר בכל „סרובניק" ואסיר־ציון אחר, כושר העמידה העקשני של עמנו, שהצליח לשרוד אף־על־פי שהכל היה נגדו כל־כך הרבה דורות.

לא יכולה להיות שום סיבה מדינית או מינהלית למניעת יציאתה של אידה נודל. האם זו רק אכזריות לשמה או שמא הם חשים שעצם קיומה של יהודיה זו, יש בו הפרכה של מה שהם מייצגים והתרסה כלפיהם – כחלק מעולם זר ועוין לעם היהודי.

ערפאת והפליטים הערבים

אין אני בא להביע דעה, אם בכלל טוב להשיב משהו ליאסר ערפאת על המסר שהוא העביר בידי שליח פסול בעינינו – לא קומוניסטים יביאו לשלום יהודי־ערבי. העניין העיקרי בעיני אינו בכך שערפאת – לפי מה שפורסם – לא הסכים מפורשות להחלטה 242 של מועצת הבטחון, אלא לכל החלטות האו"ם. החלטות אלה כוללות לא רק את הקמת מדינת ישראל, אלא גם את ההחלטה הנבזית, המשווה ציונות לגזענות, החלטה שכל מה שייאמר בגנותה לא יבטא די הצורך את סלידתנו ממנה.

הכרה ב־242 היא „הכרה במשתמע" בקיומה של ישראל. הודעתו של ערפאת יש בה „הכרה במשתמע" ב־242 שהיא „הכרה במשתמע" בישראל. קצת רחוק.

בכל זאת כדאי להיאחז בהסברתנו ובמגעים בין־לאומיים שלנו במסר של ערפאת (אם מה שפורסם עליו הוא אמת). התנגדותם הממושכת של כל ארגוני המחבלים למיניהם ל־242 היא התייחסותה של ההחלטה לבעיה הפלשתינית כבעיית פליטים בלבד ולא כאל בעיה לאומית. הם רואים אך ורק בעיה לאומית. הם גילו אדישות מוחלטת לסבל בני עמם במחנות הפליטים.

אפשר להשתמש במסר של ערפאת, כדי להציג את ההכרח לפתור את בעיית הפליטים לפני שעוסקים בפתרון מדיני כלשהו. קיים היום חרם ערבי כפול: חרם על סחורות ישראל והחרם על קליטת פליטים פלשתינים בארצות ערב. בלי ביטול החרם השני אין כל פתרון.

נזק מדיני נוסף לחטא המוסרי

באחרונה מתפרסמות יותר ויותר ידיעות על השפלת כבוד האדם של ערבים – לאו דווקא תוך הכרח לשמור על בטחון ישראל. „עין הציבור" נתפסה כשפגעו בשגריר המצרי בישראל, פחות מזה כשפגעו ברופא ערבי, אזרח ישראל. היו על כך תגובות מן ההיבט המוסרי והן צודקות. יש לנו פראים משלנו, אלא שאצלנו אפשר ההכרחי להטיל עליהם מרות לאומית ישראלית, מרות המעוגנת במוסר היהודי. למרות זו יש להוסיף, כמובן, הסברה.

לא די הוסבר שהשוטים הללו פוגעים קשה בבטחון ישראל ומחזקים מצב שכל הערבים יהיו אש"ף. אם לא יהיה הבדל ביחסם של יהודים לערבים – בין שהם תמימי דרך ובין שהם מחבלים – הכל יתיישרו עם הקו הקיצוני ביותר.

הפועל לפי הסיסמה הנואלת ש„כל הערבים הם אותו הדבר" יוצר מצב שזה יהיה נכון. הדבר המזיק ביותר לבטחון ישראל הוא זירוזו של כל ערבי להיות אש"ף, בעמדתו או במעשיו.

בתי־ספר ערביים וחצור הגלילית

העובדות שהביאו לשביתת הורים בחצור הגלילית הן איומות. אמת קשה זו נתגלתה לנו, כלל אזרחי ישראל, כשכשל כוח הסבל של התושבים.

יש גם פן ציבורי־פוליטי לעניין. אנשי הימין שבתנועת העבודה היודעים לתבוע מהחלשים דווקא, לא פחות מששוושה זאת הליכוד, נזעקים מיד ובקול רם, כשעולה בעיית המצב בבתי־הספר העדתיים. כשהם רואים זאת אצל יהודים בגליל – הם נשארים שלווים, כי מתן עזרה ליהודי חצור „פוגע בתוכנית הכלכלית". הם ימניים בהשקפתם הכלכלית־חברתית וכל הפרוגרם שלהם הוא על חשבון צרכים מדיניים־בטחוניים של ישראל ולכן הם גם שותפים לתביעות צודקות של ערבים, תביעות של בני־ארעם.

יחסם שווה הנפש לחצור הגלילית והתקוממותם (המוצדקת) על מצב דומה בבתי־ספר ערביים מעלה ספק אם הם בעד שוויון או בעד העדפת ערבים.

משה ארנס והתפטרותו

אין אני מחסידיו של משה ארנס, אם כי אני מבדיל אותו לטובה מחבריו, הן בשל סגנון דיבורו וצורת דיבורו והן מפני שהוא מנמק דעות ונמנע מדמגוגיה ככל האפשר בזירנו הציבוריים. כאיש תנועת העבודה אני חולק נמרצות על הגיגי האסכולה של בית"ר ועליו בתוכם.

גם אני וגם שונאיו המושבעים של ארנס בתוך מפלגת העבודה ומחוצה לה, חייבים להודות שהוא עשה עתה מעשה שיש בו חינוך ציבורי טוב לאנשי ציבור הדבקים בכסאותיהם. הוא התפטר בשל עקרונות. כלל לא חשוב אם אתה ואני מסכימים לעקרון שבגינו הוא התפטר. הוא אינו חייב דבר למצפונם ולעקרונותיהם של מתנגדיו – הוא חייב הכל למצפונו ולעקרונותיו הוא.

ישראלים בוועידת פלשתין

מאת גדעון קורץ, ז'נווה

בוועידה הבין־לאומית בז'נווה כל־כך הרבו לחבק ולנשק, שלו היו שמיר או כהנא נקלעים לשם במקרה היו גם הם זוכים לחיבוק מערפאת. רשמים בשולי הוועידה

מנהיג אש"ף יאסר ערפאת, המתקשה תמיד להיזכר במסגרת טיעוניו בדבר גזענותה של היהדות, אם זו נקבעת על־פי האב או האם, ייטיב לעשות אם יתחיל לחפש לעצמו סבתא יהודיה. השבוע, בארמון האומות בז'נווה ובחדרי החדרים של מלון „אינטרקונטיננטל" אפשר היה להתרשם שעל אש"ף מרחפת סכנה מיידית של התייהדות.

קשה היה לאמוד את מספרם המדויק של עשרות הישראלים שהגיעו לוועידת הארגונים הלא־ממשלתיים על בעיית פלשתין; אליהם הצטרפו עשרות פעילים ישראלים ויהודים המתגוררים בחו"ל. לגורמים טובים לא נשאר הרבה מקום ויש להם כל הסיבות לדשון על עוד „חלקה טובה" שנפלה בידי היהדות הבין־לאומית". שאלה מרכזית אחרת שריחפה במהומה הכללית היתה: מיהו פלשתיני־חבר־בארגון־עוין? שאלה זו נשאלה תכופות על־ידי הישראלים, בגלל החוק על איסור מפגשים.

את הערבים־הישראלים היה אפשר להכיר לפי הרתעותם על סף הדלת של ארועים „פלשתינים". אבל מגוחך לחשוב שבאולמות, במסדרונות, במסעדת הצירים או בבר הקפידו הנוכחים לבדוק מראש את זהותם הפוליטית של בני שיחם – האם הם מחזיקים בכרטיס חבר בארגון עוין או סתם אוהדים. השחקן יוסי שילוח אמר בהקשר זה, כי הוא יכול לזהות סיני או אפריקאי שלוחצים את ידו, אבל קשה לו לזהות פלשתינים.

מעבר למתקפת הנשיקות התקשורתית של יאסר ערפאת, שבכנותה מותר, כמובן, להטיל ספק, היה משהו מעודד במפגש התמים, המבולגן הזה. מחיאות הכפיים הקצובות, בעמידה, לדברי ערפאת במליאה, שהיו בהם לא מעט דברי שטנה לשמה, היו אמנם בסגנון של „גרופיס" ולא של „פיס נאו", אך לא כל הישראלים בז'נווה היו „עוכרי ישראל יפי־נפש". האווירה ששררה בוועידה בת שלושת הימים עוררה תקוות לעתיד.

בהקשר זה היתה מלאכתם של העתונאים הישראלים עדינה למדי. הם היו מראש בגדר „מלשינים" פוטנציאליים, משום שכל דיווח על מגע „אסור", חיבוק או חילופי ברכות, עשוי לשמש בהכרח חומר ראיות נגד המעורבים, עם שובם ארצה. היה עליהם להחליט אם ידווחו על התרחשויות או התבטאויות בעלות משמעות מדינית או שיסתפקו בתיאור „צבעי". גם התנהגותם של מרבית השחקנים הראשיים לא הקלה על המלאכה. אימת החוק, הניתוק המוחלט שהיה בין פלגי „מחנה השלום" הישראלי והקשר הלא סדיר עם העתונאים הישרו תחושה של חוסר תעוזה ציבורית, שהתבלטה על רקע אופיו הכל־כך תקשורתי של האירוע.

יאסר ערפאת נראה כמי שנהנה מכל רגע. נדמה שגם אם יצחק שמיר או הרב כהנא היו נקלעים, במקרה, לסביבה, היו זוכים לחיבוק בריא מערפאת. ערפאת היה אמנם מוקף, בכל אשר פנה, בקבוצה של שומרי ראש גברתנים, אבל אלה הפגינו נוכחות רק כאשר נכנס או יצא. אפשר היה לגשת אליו ללא קושי ונראה כי הוא נהנה להתערב בהמון.

במסיבת העתונאים האחרונה שיחק מנהיג אש"ף תפקיד של ראש מדינה. תקציב האירוח, כך נדמה, היה גדול לכדי בשביל

נציג של עם במצוקה. כל הצירים והעתונאים הוזמנו לסעודת צהריים ולארוחת ערב המונית בסלונים של ה„אינטרקונטיננטל". בערב, בעוד הכל זוללים מאכלים מזרחיים משובחים, העניקו ערפאת, לבוש מדים עם סמל אש"ף וכאפיה, ואחיו המכהן כראש „הסהר האדום הפלשתיני" עיטורי „כוכב פלשתין" לאהדות מתנדבות ששהו במחנות בלבנון. אחר־כך ניגשו לערפאת, בזה אחר זה, מעריצים ומעריצות שזכו ממנו לחיבוק ולנשיקה.

אפילו ה„סוויטה" שבה התגורר היתה פתוחה רוב הזמן לכל כתב ואורח ושררה בה אווירה של מסיבה מתמדת. תעיד על כך תמונת המפגש „הפרלמנטרי" שבמהלכו נועד עם הח"כים הישראלים. לחדר נדחקו כמה עשרות אנשים, שרובם לא היו דווקא חברי פרלמנט. ערפאת נשק לכל הבאים, בכלל זה גם לישראלים, חברי כנסת ושאינם חברי כנסת. כשנכנס צ'רלי ביטון ולא מצא לו מקום לשבת, קרא לו ערפאת לשבת לצידו. „זהו צ'רלי, איש מחנה השלום, שהפגין אומץ והשתתף במפגש בבודפשט", אמר ערפאת. ביטון, בעברית, הודה לו ואמר, כי הוא נציג היהודים המזרחיים הסובלים ממדיניות ממשלת ישראל, אשר מפנה את עיקר משאביה למלחמה. אילן הלוי, איש אש"ף, תרגם את הדברים.

אחר־כך דיבר תופיק זיאד והביע תקוה שעוד יתנשקו בנצרת ובירושלים כשיבוא השלום. מתי פלד הודה לערפאת על נאומו והצביע על חשיבות הקשר עם מחנה השלום. את חיים הנגבי, איש „המתקרבת", הציג ערפאת בפני הנאספים כמי שערך ראיון עם מחמוד דרוויש. דוד איש־שלום פנה אליו ואמר, כי הוא שמח לפגוש את מנהיג אש"ף, כי הוא יודע כמה מאמצים עשה בעת האחרונה כדי לקדם את השלום. איש־שלום גינה בסוף דבריו את מדיניות ההפצצות „הנפשעת" של ישראל על מחנות הפליטים בלבנון.

איש־שלום, דמות שנויה במחלוקת בקרב המשתתפים הישראלים, הסתובב במהלך הכינוס כשבתיקו מסמך הכולל, לדבריו, הסדר להמס שנים בין ישראל לאש"ף. המסמך הוכן, לטענתו, בשיתוף פעולה עם מקורבים של ראש הממשלה יצחק שמיר, ודנו בו בפגישת שמיר־צ'אושסקו. הפצצת חיל האוויר בעין חילווה נועדה, כך אמר איש־שלום, לפגוע ביוזמת שלום זו. איש־שלום לקח גם חלק בפגישה הלילית של ח"כ ביטון עם ערפאת, ואפשר שהמסר ששלח ערפאת תואם במידת מה את המסמך של איש־שלום.

אך כשערפאת מדבר על מסרים הוא מתכוון גם לראיונות עתונאים. המסר שטען כי שיגר לעזר וייצמן נמסר בעצם בראיון ל„ניו־יורק רוויו אוף בוקס" ול„ז'ן אפריק". ערפאת הציע לו שם מדינה דמוקרטית חילונית במקום קונפדרציה. מנהיג אש"ף, כך נדמה, מעוניין מאוד בדיאלוג עם וייצמן. מקורביו הביעו עניין בתגובתו של השר הישראלי על הודעתו, כי הוא מקבל את החלטות 242 ו־338 (אחד התנאים שדרש וייצמן בעבר, כדי לשוחח עם אש"ף). ערפאת ביקש להתייחס לתגובה זו במסיבת העתונאים שלמחרת הנאום במליאה, אך תשובת וייצמן לא הגיעה.

مكذا من الاحتلال

בית"ר ת"א ומכבי נתניה – רואים 6:6

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משי'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	בית"ר תל־אביב	2	2	0	0	1–6	6
2.	מכבי נתניה	2	2	0	0	0–2	6
3.	הפועל באר־שבע	2	1	1	0	0–0	4
4.	מכבי תל־אביב	2	1	1	0	3–4	4
5.	מכבי פתח־תקוה	2	1	1	0	1–2	4
6.	הפועל חולון	2	1	0	1	0–1	3
7.	הפועל כפר־סבא	2	1	0	1	2–1	3
8.	הפועל תל־אביב	2	0	2	0	0–0	2
9.	בית"ר ירושלים	2	0	1	1	4–3	1
10.	שמשון תל־אביב	2	0	1	1	2–1	1
11.	הפועל לוד	2	0	1	1	5–1	1
12.	מכבי חיפה	2	0	1	1	1–0	1
–.	בני־יהודה	2	0	1	1	1–0	1
14.	הפועל פתח־תקוה	2	0	0	2	2–0	0

עובדות ומספרים: מחזור 2

מכבי פ"ת 1 (1)
צפרירים 0 (0)

● רפי כהן (44)
ציון משחק: 5
המצטיין: עופר אביבל
המאכזב: אריה שקרוקה
שופט: דאוד סוהיל
צופים: 2000
איצטדיון: חולון

★ מכבי פ"ת: פביאן 6; דאן 6, ת. דניאל 5, צופין 5, מאיר כהן 5; או'זבל 5 (רן בר־שמעון 6), אלישע לוי 5, אביטל 6, שעשוע 5 (אסי בר־שמעון 5), בלחסן 4, רפי כהן 6.

★ צפרירים חולון: ביטון 5; זיתוני 4, יעקבי 5, אלי כהן 5, מחלוף 4 (ליברמן 4), פרחאן 4, בן־ברוך 5, אהרונוב 5 (פנסו – הורחק), אריה מאיר 4, רמתי 4, שקרוקה 4.

בית"ר י־ם 3 (2)
מכבי ת"א 3 (2)

● אורי מלמיליאן (12 מ־11, 90 מ־11), משה סלקטר (33)
● בני טבק (4, 44, 88 מ־11)
ציון משחק: 8
המצטיין: בני טבק
המאכזב: אין
שופט: יצחק בן־ריצחק
צופים: 13,000
איצטדיון: בלומפילד

★ בית"ר י־ם: מזרחי 5; קדוש 5, אזולאי 5, אשש – הורחק, שירזי 6; שוורץ 6, מלמיליאן 7, שמאלי 5 (מ. מלכה), דירו 5; סלקטר 5 (נחמני), רוקמן 6.

★ מכבי ת"א: מרכוס 5; מיקי כהן 5 (צרפתי 5), גולדברג 6, שמעונוב 5, איתן לוי 5 (גורדון 5); קריים 5, לולו 6, אלון נתן 6, גריאני 5; טבק 7, בראל 6.

שמשון ת"א 0
הפועל ת"א 0

ציון משחק: 5
המצטיין: אין
המאכזב: מוריס ז'אנו
שופט: רחמים דינצר
צופים: 6000
איצטדיון: בלומפילד

★ שמשון ת"א: חדד 5; דהרי 5, ברנה 6, אודי כהן 5, זכרוני 5; שמעונוב 5, יגאל הלל 5, יוסי כהן 5 (עובדיה), ש. מזרחי 5; אודי 4, צוצושוילי 5.

★ הפועל ת"א: אלטר 5; הרשליקוביץ 5, אקהויז 5, סגל 5, חלפון 5; עמר 5, אלי כהן 4 (בן־עזרא 5), ברנס 4 (לינהרט), זאנה 5; זאנו 5, בן־שסרית 4.

מכבי נתניה 1 (0)
הפועל פ"ת 0 (0)

● שלום תקוה (76)
ציון משחק: 4
המצטיין: בני לב
המאכזב: אלון חזן
שופט: יהושע לויה
צופים: 1000
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ מכבי נתניה: בלדב 6; חסן 5, שמעון מנחם 5, בר 5, קרן 4; חלפון 4, גואטה 4 (גבאי 5), עציוני 5, לם 6; תקוה 6, יגאל מנחם 5. ★ הפועל פ"ת: גדבי 5; קושוילי 4, בודניק 5, נ. אלון 5, גיא לוי 4; סאבו 6, אליה 5, חזן 4, שושני 6; לורין 4, בסון 4.

בית"ר ת"א 4 (2)
הפועל לוד 0 (0)

● ניסן כהן (26), דוד לביא (31), רוני צמח (82 מ־11 מ'), ירון כהן (84)
ציון משחק: 6
המצטיין: נסים כהן
המאכזב: יוסף קפשוילי
שופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 700
איצטדיון: הפועל לוד

★ בית"ר ת"א: ליברמן 6; קצב 5, יעקב כהן 7, עמר 6, צמח 6; ניסן כהן 7, נסים כהן 7, אודי 5 (יחזקאלי), ירון כהן 6, לביא 5 (עטרן), תגר 6.

★ הפועל לוד: סריקי 4; י. בנודיס 4, קפשוילי 4, א. בנודיס 5, חביב 4 (דרעי 5), יעקב הלל 4, מאיה 4, בדמסס 5, שרביט 5; סמדג'ה 4, זיתון 4 (סרול).

באר־שבע 2 (2)
כפר־סבא 0 (0)

● מוטי דהאן (8), יובל אוחנה (43)
ציון משחק: 6
המצטיין: יובל אוחנה
המאכזב: אלי יאני
שופט: יוסף דיאמנט
צופים: 4000
איצטדיון: הפועל ב"ש

★ הפועל ב"ש: אנטמן 6; ברחום 6, דדיד 6, אילוז 6, נתן 6; דהאן 6, חיון 5, צרפתי 7 (ביטון), עזרן 6; ריבמן 4 (אזן 4), אוחנה 7.

★ הפועל כפ"ס: שמיר 5; מללי 4 (הלל 4), סימון 4, רבינוביץ 4, איינשטיין 4; פולכר 4, ברחיים 4 (מימוני 4), יפה 5, רבינו 4, נוהר 4, יאני 4.

מכבי חיפה 0
בני־יהודה 0

ציון משחק: 6
המצטיין: איתן אהרוני
המאכזב: ביילובסקי
שופט: עובדיה צבי
צופים: 8000
איצטדיון: קרית־אליעזר

★ מכבי חיפה: גינצבורג 6; אהרוני 6, אוספו 5, קלינגר 5, מרילי 4; רוזנטל 5, שלום לוי 6, ביילובסקי 4, עמר 4 (גבעול 6), איתי מרדכי 5 (מזרחי 6), אימלי 5.

★ בני־יהודה: אסייג 6; סלמן 6, אלקבץ 5, פרי 6, עלו 5; מליחי 5, אייל חיים 5, שרעבי 6; ממן 6 (רמי לוי 5), גורדנה 5 (שירזי 5), אייזנברג 6.

טופס הטוטו

1.	מכבי חיפה – בני־יהודה	x
2.	הפועל פ"ת – מכ. נתניה	2
3.	הפועל ב"ש – הפועל כפ"ס	1
4.	שמשון – הפועל ת"א	x
5.	בית"ר י־ם – מכבי ת"א	x
6.	הפועל לוד – בית"ר ת"א	2
7.	צפרירים – מכבי פ"ת	2
8.	בית"ר נתניה – בת"ים	2
9.	יהוד – הפועל חיפה	x
10.	הפועל ר"ג – עמידר	1
11.	שעריים – הפועל י־ם	2
12.	מכבי יפו – יבנה	x
13.	הפועל עכו – הכח ר"ג	2
14.	הפ' חדרה – טבריה	1

14 שערים ו־28,000 צופים במחזור השני ■ ארבעה מטחים לרשת הפועל לוד ביססו את מעמד בית"ר ת"א בפיסגה עם מלוא 6 הנקודות ■ גם למכבי נתניה נצחון שני: 1:0 על "הכבשה השחורה" הפועל פ"ת ■ שלושה מי יודע? 3:3 בקרב הגדול בין האלופה בית"ר י־ם למחזיקת הגביע מכבי ת"א עם שלושער לטבק ושלושה "בנדלים" ■ צעירי ההווה של בכר מבאר־שבע גברו 0:2 על נערי בכר מאשתקד (כפר־סבא) ■ בחזרה למציאות: צפרירים חולון נוצחה בביתה למכבי פ"ת 0:1 ■ היו משחקים? הפועל ת"א נגד שמשון ומכבי חיפה נגד בני־יהודה – 0:0

היציע המרכזי

רימון עשן, אורי וכל השאר

מאת ג. אשר

עוד לפני תחילת המשחק בין בית"ר י־ם למכבי ת"א הושלך רימון עשן צהוב מכיוון השערים 11–10 לעבר שדה המשחק. רק לאחר מספר דקות, כאשר הקבוצות כבר ערכו את הזימום שלהן, פונה הרימון.

אלפי האוהדים שהשאירו את ירושלים לחרדים, פרצו בשאגות עידוד אדירות כאשר עלו האלופים לחימום. אורי מלמיליאן היה בהרכב מבוהנתם, את מבשר טובות.

העידוד של "ילדי" שער 11 לעבר המכבים שלו למגרש, נבלע בקולות אוהדי בית"ר. אוירה טובה, משחק מפתח לא רק בקשר לטבלה ולצמרת. זה משחק "יחסי ציבור" לכדורגל הישראלי. אם תהיה הצגה, יקבלו שוחרי הכדורגל הטוב תיאבון.

סלקטר, שהועבר רשמית רק ביום ששי נתן את המנה שלו בראש. אבל, הראש האמיתי במגרש היה של אורי. שחקן גדול שהפך את בית"ר משבר כלי בשבוע שעבר לתזכורת של אלופה. גם למכבי היה מה לאמר. שתי הקבוצות ייאבקו על התואר השנה.

אלון נתן ממכבי ת"א גובר בקרב מגע על מאיר קדוש מבית"ר י־ם (צילום: א. קנפר)

אמן הנקודה הלבנה. אורי מלמיליאן מבקיע את שערו הראשון העונה וקובע מ־11 מ' שוויון זמני 1:1 נגד מכבי ת"א. בסיום – 3:3 נפלא (צילום: א. קנפר)

המגרש המרכזי

בית"ר י־ם – מכבי ת"א 3:3

את אשר קיווינו – בא לנו: ההצגה הגדולה ביותר בעיר

מאת ג. אשר

בני טבק, החלוץ הותיק של מכבי תל־אביב, הפך אתמול לגיבור משחק התיקו המרשים 3:3 של קבוצתו נגד ביתר ירושלים. הוא הבקיע את כל שלושת השערים לרשתו של מזרחי ומנע מהביתריים נצחון ראשון בעונה זו.

דווקא מכבי היתה קרובה יותר לנצחון שני בעונה זו, כשהובילה 2:3 עד 15 שניות לפני הסיום. במצב זה הורה השופט יצחק בן־ריצחק על הנקודה הלבנה לאחר נגיעת יד של מגן מכבי ברחבה. מלמיליאן, ללא כל בעיות קבע 3:3 ומנע מקבוצתו הפסד שני ברציפות בעונה זו.

הדרמה של המשחק התחילה למעשה בדקה ה־86. בדקה זו במצב של 2:2, הוכשל גורדון על־ידי מגן ירושלמי. בן־ריצחק הורה על הנקודה הלבנה בפעם השניה במשחק. טבק לא התרגש מול מזרחי וקבע 2:3.

המכבים שקיוו לנצחון לא העריכו כי בדקה ה–90 ישלים מלמיליאן בעיטת 11 מטר שלישית במשחק.

בית"ר הופיעה אתמול בבלומפילד בהרכב החזק שכלל את משה סלקטר שהועבר שלשום בעקבות פסק הבורר את חגן אזולאי שחזר לאחר עונש ואת הכוכב של הקבוצה אורי מלמיליאן שחזר לאחר פציעה. שילוב השלושה בהרכב שינה ללא הכר את פניה של בית"ר בעידן של מוטלה שפיגלר. מהלכי הכדור היו אטרקטיביים וגרמו להנאה בקרב 12 אלף הצופים שנכחו במשחק.

אך החלה מהדקה ה־76 נותרה האלופה עם עשרה שחקנים. הבלם אודי אשש הורחק, לאחר פגיעה באיתן לוי שהיה שרוע על הקרקע.

מכבי, עדיין ללא אלי דריקס, הוכיחה כי העונה חל מפנה בשורותיה. מהלכי הכדור מהנים ההתקפות מניבות שערים וגורמות הנאה לקהל. בני טבק הוכיח כי למרות גילו הוא עדין פורה בכל מה שקשור להבקעת שערים ודומה כי עם שובו של דריקס עשויה הקבוצה לרוץ טוב עוד יותר. גם שחר בראל הגם שלא הבקיע הוכיח כי הוא משלים חולית חוד פוריה.

בדקה ה–4 הסתבך בני טבק לרחבה, השתלט על הכדור ובשמאל בעט חזק פנימה. לא חלפו אלא 8 דקות. רוקמן פרץ לרחבה והוכשל. מלמיליאן בעט פנימה מ־11 מ' 1:1.

בדקה ה־33 הדהימו הבית"רים את אוהדיהם. רוקמן הגביה, מרכוס וסלקטר התרוממו לכדור. השוער הדף משום מה וסלקטר נגח פנימה 1:2. דקה לפני סיום המחצית, שוב בני טבק, שהשתלט על כדור בתיבה וקבע 2:2.

במחצית השניה ניסו שתי הקבוצות להבקיע שערים נוספים עד שבאה הדקה ה–86 ואח"כ הדקה ה–90 שהניבו את הדרמה של המשחק.

בית"ר ת"א – הפועל לוד 0:4

הכהנים חגגו „קבלת־שבת" בלוד

מאת משה דנציגר

תגד בדי תצוגת כדורגל נאה ותכליתית הוכיחה ביתר ת"א ביום ששי שהיא התבוננה היטב לליגה ומסוגלת להימנות השנה על הקבוצות שיעלו לפלייאוף העליון. ביתר הביסה את הפועל לוד 0:4 ונאחזה בפסגת הטבלה.

היכולת הטובה של הבית"רים בלטה שבעתיים על רקע הכושר העלוב של שחקני לוד. לא רק כושר גופני וסכני היו חסרים ללודאים, אלא גם שני שחקני המפתח של חולית ההגנה: השוער יעקב בנודיס פצוע) והבלם יצחק נעמן (הורחק).

עובדות אלה נוצלו עד תום על־ידי חבורת הכהנים של בית"ר. למעשה, ארבעת הכהנים היו המצטיינים בשורה: נסים הכהן ניווט בצורה טובה את חבריו. לצידו סייע ניסן כהן. בהגנה הצטיין יעקב כהן ובחוד היה זה ירון כהן.

השערים: דקה 26: צירופים נאים התיידו את ניסן כהן מול השער וברחיקה הוא קבע 0:1. דקה 31: התקפה מתפרצת מתוכננת להפליא, תגר הגביה ו"ראש הזהב" של לביא נגח לרשת. 0:2.

לקראת הסיום ביססו הבית"רים את נצחונם. דקה 82: תגר חלף על פני סריק, אך הוכשל על־ידי מגן. צמח קבע מהנקודה הלבנה 0:3. דקתיים לסיום הובקע השער היפה במשחק ברגלי ירון כהן, לאחר מבצע סולו מבריק.

באר־שבע – כפר־סבא 0:2

היה כדאי לבוא בשביל השער הנדיר של אוחנה

מאת ה. ברלב

מחצית ראשונה טובה מאוד של הפועל באר־שבע הצעידה את הקבוצה לנצחון ביתי נאה על הפועל כפר־סבא 0:2. המנצחים הצעירים והנמרצים חגגו בסיום כאילו זכו בגביע.

היתה להם סיבה טובה לחגוג. לרשות נסים בכר עומד עתה צוות לוחם על טהרת תוצרת הבית, להוציא את השוער מהפועל חיפה, גיורא אנטמן.

הלחץ הגדול שהטילה באר־שבע על שערו של שמיר כבר בשריקת הפתיחה סללה את הדרך לשער ראשון כבר בדקה ה־8: אוחנה שלח כדור גובה לריצמן, ששגה בנגיחה, אך מוטי דהאן תיקן מקרוב בבעיטה לרשת.

דקתיים לפני סיום המחצית הראשונה השלימה באר־שבע את המלאכה. מאיר צרפתי העביר כדור בחצי גובה ויובל אוחנה שיגר "פגז" מהאויר לרשת. 0:2 נדיר ביופיו. רק בשביל לראות שער כזה היה כדאי לבוא.

מכבי פ"ת – צפרירים חולון 0:1

צפרירים: החגיגה נגמרה

מאת יוסי משורר

בכניסה למגרש בחולון נשמעו ביום ששי קריאות האוהדים המקומיים: נכניס להם שתיים־שלוש ותיכות ונגמור מהר לפני כניסת השבת. החגיגה נגמרה אחרי 90 דקות. מכבי פ"ת הנחילה הפסד ראשון בלאומית לצפרירים חולון – 0:1.

דווקא חולון פתחה היטב. בדקה ה־13 יכול היה שקרוקה לרשום שער מהיר, אך ממצב נפלא שיגר בעיטה חלשה ופביאן קלט. דקה 28: בן־ברוך בעט פנימה, אך צהלת הקהל נקטעה על־ידי השופט שפסל את השער.

בדקה ה־43 נפל דבר. מכבי פ"ת, באחת מהתקפותיה הבודדות במחצית הראשונה: אוזבל הגביה לרחבה, רפי כהן נגח, ביטון הדף אך כהן ניתר שנית ונגח פנימה. ביטון קלט את הכדור מעבר לקו. 0:1.

לקראת הסיום פגע מאיר כהן בגסות באלישע לוי, ללא תגובת השופט, אך בדקה ה־89 הורחק ליאון פנסו לאחר פגיעה בחן בר־שמעון.

הפועל ת"א – שמשון ת"א 0:0

שניאור כבר התרגל לאפס

מאת ג. אשר

גם הרכב חסר של קבוצת שמשון תל־אביב, לא נוצל אתמול על־ידי קבוצת הפועל תל־אביב לנצחון ראשון בעונה זו. הגיבור של יצחק שניאור סיים בתיקו עקר משערים עם קבוצת שמשון ת"א.

קשה להסביר כיצד כשלה הפועל תל־אביב במשימה לנצח קבוצה ללא שישה משחקני ההרכב הראשון: גדעון דמתי, צהל אדמוני, יפתח הלוי, אפרים ארביב, יום־טוב שוקרון ואבינועם עובדיה, ששולב רק בדקה ה־75.

דווקא השמשוני צוצושוילי, שנרכש ממכבי נהריה, זעזע בדקה ה־34 את קורת שער הפועל לאחר טעות גסה של הבלמים סגל ואקהויז. מנגד ניסה יהודה עמר בתיפקוד חדש כחולית הקשר לבעוט מ־20 מטר ליד קורת שער שמשון.

יתכן שגם הטעם המתיש של שבת אחה"צ מנע משתי הקבוצות מאבק טוב יותר, אבל זה רק תירוץ. במחצית השניה התעוררו שתי הקבוצות וניסו ל"גנוב" שער. בדקה ה־63 נרשמה ההחמצה של הפועל. בן־שסרית "תתך" באגף ימין. הוא בעט לרוחב פער שבטון. הכדור עבר את הדד והגיע למוריס ז'אנו, שבעט ממטר אחד לשחקים.

התקפה מתפרצת של שמשון מצאה את שחקני הפועל עדיין המומים מההחטאה הבלתי סבירה, אך צוצושוילי החטיא שוב בבעיטה ממטווח רחוק.

מכבי חיפה – בני־יהודה 0:0

אור זרקורים? היה חושך

מאת יצחק ציבין

מכבי חיפה לא הלהיבה גם אתמול כאשר סיימה בתיקו 0:0 את משחקה הביתי הראשון העונה מול בני־יהודה. המשחק אתמול לא הצדיק את האשראי שניתן ערב העונה לקבוצה ולכוכביה של קשטן ושווייצר.

מכבי חיפה שיחקה כראוי רק ב־20 דקות הסיום עם כניסתו של עופר מזרחי הצעיר, אך החמיצה מספר הזדמנויות טובות. דקה 70: עופר מזרחי עט על הכדור ובעט בעיטה שטוחה לקורה.

דקה 75: איתי מרדכי מוכשל ברחבה ללא תגובת השופט. בדקה ה־85 ירדן גבעול נגח החוצה.

ברוך מגן, שחקן הרכש של בני יהודה, הוצב בחוד הגם שתפקידו הטבעי בקישור. מגן הטריד רבות את הגנת חיפה אך בדקה ה־43 נפגע בתיקול חריף עם מרילי ובהפסקה נלקח באמבולנס לבית־החולים כדי לבדוק את רגלו הפצועה.

שווה סיפור

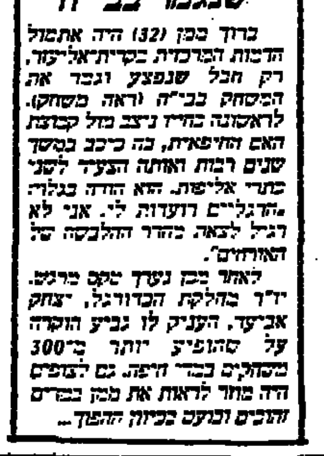

ממן – חבל שנגמר בבי"ח

ברוך כהן (32) היה אתמול הדמות הבולטת בקרית־אליעזר. רק חבל שנפצע וגבר את המשחק בבי"ח (ראה משחק). לראשונה בחייו ניצב מול קבוצת האם החיפאית, בה כיכב במשך שנים רבות ואותה הצעיד לשני כתרי אליפות. הוא הודה בגלוי: "הרגליים רועדות לי. אני לא רגיל לבאה בחדר ההלבשה של האורחים".

לאחר מכן נערך טקס מרגש. יו"ר מחלקת הכדורגל, יצחק אביעד, העניק לו גביע הוקרה על שהופיע יותר מ־300 משחקים בכדי חיפה. גם לצופים היה מהר לראות את ממן בבגדים והכים ובוכה בכיוון ההפוך...

מכבי נתניה – הפועל פ"ת 0:1

נצחון ראשון לנתניה בפ"ת אחרי 19 שנה

מאת מאיר לוי

המשחק היה חלש, אך מכבי נתניה "עשתה היסטוריה" כשניצחה בעיר פתח־תקוה לראשונה מזה תשע־עשרה שנה. שער בודד של שלום תקוה הספיק לנצחון על "הכבשה השחורה" הפועל פ"ת 0:1.

נצחון מתוק כדבש גם בשל העובדה שנתניה זקוקה למקום השני בזכות נצחון בני רצוף העונה. אכן, הנצחון הושג בדוחק, מכער פרי מבצע של חלוץ מכבש בשם שלום תקוה, אך איננו יכול לתת הצהרה מוחנת לגבי המשך העונה.

נתניה שיחקה בצורה מסורבלת ושחקניה החזיקו בכדור דקות מיותרות. ולבד הציב מערך הדיר עם שני חלוצים בלבד.

הפועל פ"ת לא הותירה אתמול רושם חיובי ונראה כי טרם עלתה על המסלול. שחקניה הצעירים חסרו כושר גופני ונעו בפיזור ובלא סדר בשדה.

השער הובקע בדקה 76 ברגלי תקוה, שקודם לכן החטיא ממצב קורץ. תקוה פרץ ממרכז המגרש, חלף על פני הבגינים, משך את גזדי ובעט ברגל שמאל לרשת.

ביתן שלאחר המחזור

שתי הבית"ריות ירוצו העונה

שיגידו מה שיגידו על הבצהונות של בית"ר ת"א שאמרו שגם בעונה שעברה החלה את הליגה עם שני נצחונות וסיימה היכן שסיימה; שניצחה אלופה פצועה וחסרה; שהביסה את הפועל לוד, שלא התכוננה לליגה.

אותי מעניין רק דבר אחד: בית"ר העונה לא תהיה אפיזודה חולפת. אנו מוליכי הטבלה, אבל לא בגג העולם. אנו ריאליסטים ומאמינים שההרכב הנוכחי בציג יכולת טובה ונוכל לנצח כל קבוצה בליגה.

כמי ששיחק בעצמי בבית"ר י־ם, במיטב שנותי, אני מאמין שגם קבוצתי וגם בית"ר ירושלים יוהידו את הקהל למגרשים. חזיתי בתיקו של האלופה בבלומפילד ואני סבור, כי אורי מלמיליאן עשה את כל ההבדל בין העליבות שהראתה האלופה רק לפני שבוע והתצוגה המרשימה אתמול. לעיני קהל האלפים היתה זו שוב בית"ר ירושלים הטובה והתוססת.

התרשמתי גם מהמשחק של מכבי תל־אביב. יש לקבוצה הזו שחקנים טובים והיא בוודאי תיתן את הטון העונה בכדורגל הישראלי. יחד עם זה, צריך גם להתייחס לבוקשות הרבה של השחקנים. בבוקשות כזו קשה לשחק לאורך זמן ואני לא מאמין ששחקנים יוכלו בצורה כזו לסיים את המשחקים.

ראיתי במשחק מוקדם את הפועל תל־אביב ושמשון. אם לא תצליח לבצע את "מילואי" שמשון אז הם בבעיה. לקבוצה יש בעיה בהתקפה. לא מציגה כדורגל טוב. לאחר עזיבתו של משה סיני דרוש מנהיג לקבוצה.

צפרירים חולון עושה את הרושם כאילו היה עדיין מהדר לפה בעוד שהיריבה אינה מרשימה חרף הניצחון. קשה להתייחס לבאר־שבע (נצחון על כפ"ס), כי הכל עדיין טרי וחסר משמעות. לעומת זה ממלאת מכבי נתניה את הציפיות שתלו בה לפני הליגה. מכבי חיפה ובני יהודה ניסו אמנם לתקן את הרושם הרע ממחזור הפתיחה, אבל בוודאי יותר מדי שלא לרשום הפסד שני רצוף.

מנכ"ל בית"ר ת"א – אריה בן־יעקב

נבחרת המחזור

גיורא אנטמן (הפועל באר־שבע)

איתן אהרוני (מכבי חיפה) · יעקב כהן (בית"ר ת"א)

יורם מרי (בני־יהודה) · מאיר צרפתי (הפועל באר־שבע)

אלון נתן (מכבי ת"א) · ניסן כהן (בית"ר ת"א) · אורי מלמיליאן (בית"ר י־ם)

נסים כהן (בית"ר ת"א) · בני טבק (מכבי ת"א) · יובל אוחנה (הפועל באר־שבע)

בני טבק – עוד שלושער

חלוץ מכבי ת"א, בני טבק, אוהב להבקיע לרשת בית"ר י־ם, אף כי העניין אתמול, "יוסי מזרחי עדיין שוער גדול". בני טבק אוהב להבקיע בצרורות. צמדים, שלישיות ואף רביעייה במדי הנבחרת נגד פורטוגל (1981). בן 31. הוכתר בעבר שלוש פעמים ל"מלך השערים" בליגה הלאומית. עוד רגלו נפוחה: ציונו – 7.

במחזור הבא

מכבי פ"ת – מכבי חיפה
בית"ר ת"א – חולון
מכבי ת"א – הפועל לוד
הפועל ת"א – בית"ר י־ם
הפועל כפר־סבא – שמשון
מכבי נתניה – באר שבע
בני יהודה – הפועל פ"ת

מלך השערים

1. בני טבק (מכבי ת"א) 3
2. שחר בראל (מכבי ת"א) 2
- מלמיליאן (בית"ר י־ם) 2
- רוני צמח (בית"ר ת"א) 2

נשמע בשדה

ה"הולדי" של שרף נפרצה בלוד. מכונית ה"הולדי" של מאמן נבחרת הנוער, שלמה שרף, נפרצה ביום ששי בלוד. השמשה נופצה והרדיו־טייפ נגנב. "זו קבלת השבת שלי", מלמל המאמן, תלונה במשטרה. (משה דנציגר).

אבן בזריקה על השופט בחולון. המונית שהסיעה את השופט דאוד סוהיל ביום ששי מהמגרש בחולון הותקפה על־ידי קבוצת אוהדים ממורמרים, אחרי ההפסד הביתי למכבי פ"ת. השופט טען כי אבן נזרקה לעברו והוא יציין זאת בדו"ח. (יוסי משורר).

מנסל: חולון תקפה יותר. מאמן מכבי פ"ת, ג'ק מנסל, הודה שחולון תקפה יותר במחצית הראשונה היתה צריכה להוביל 0:2. לאחר ה־0:1 לזכות קבוצתו הורה לשחקניו הצעירים שלא להתרגש, אלא לעשות הכל כדי לשמור על הישג. (י. משורר)

ונמני: היינו צריכים להוביל 1:4. כך לדברי מלמל מאמן צפרירים בתום המשחק. "אילו היינו מהירים לרשת חלק מההזדמנויות של חצי הראשון היינו מנצחים. זה הכדורגל". (י. משורר).

זלצר: משחק חלש בנצחון דחוק. למאמן נתניה, זאב זלצר היה הסבר למשחק החלש. המגרש בפ"ת הוא מעין "כבשה שחורה". העיקר, לדבריו, הנצחון החשוב. הוא מצפה עתה לשובו של מכבס שיוסיף מחץ לחוד. (י. משורר).

אוהדי פ"ת: סלקטר מיותר. מאמן הפועל פ"ת, אברהם גרנט, טען כי זו שבת שניה שקבוצתו סופגת הפסד לא מחויב המציאות. אוהדים מתוסכלים כעסו על ההנהלה וטענו שקרני בכר 30,000 דולר עבור המגבר המיותר, נחום סלקטר. (מאיר לוי).

הפועל ת"א: מכת פציעות. גילי לנדאו ורפי שמבאל מהרכב הפועל ת"א עדיין פצועים. בנוסף לכך, שבתאי לוי, שהיה מועמד לשחק בשמשון ונשאר לבסוף בהפועל, לא שיחק אתמול, כי שהוא סבל מחוסר מוחץ. בהפועל אין פאניקה ושניאור ימשיך להתבסס על התשתית הצעירה. (ג. אשר).

הפועל ירושלים בפיסגה – גמלה לשעריים על השארותה בארצית

מאת שמואל טל

הפועל ירושלים בראש הטבלה הארצית, בתום המחזור השני. הירושלמים, היחידים שניצחו בשני משחקיהם וצברו את מלוא שש הנקודות, „נקמו" אתמול במכבי שעריים, שהורידה אותה אשתקד מארצית, כשגברה עליה בשיעור 1:2, ברחובות.

אולם את הנצחון של השבת רשמה לזכותה קבוצת הפועל חדרה, ש„מוצה" בביתה את הפועל טבריה בתוצאה 1:5. זאת לאחר שהטבריינים הוליכו במחצית הראשונה. השערים לחדרה הובקעו בתוך 23 דקות.

גם הכח ר"ג הפתיעה במשחק חוץ את הפועל עכו. גם כאן הוליכו העכואים ביתרון של שער במחצית, לפני שהאורחים מר"ג הפכו את הקערה על פיה וגמלה בצמד שערים.

המשחק המרכזי של המחזור, בין שתי היורדות מהלאומית, מכבי יפו ומכבי יבנה, הסתיים בקול ענות חלושה, ללא שערים וללא רמה. שחקני שתי הקבוצות העדיפו לחפש את רגלי היריב, במקום את הדרך לרשת.

בנצחון בכורה בארצית זכתה העולה החדשה הפועל בת"ים, שיצאה למשחק חוץ נגד היורדת מהלאומית, בית"ר נתניה, וחזרה משם עם שלוש נקודות, בזכות שער יחיד בתחילת המחצית השנייה.

ב„דרבי" הרמת־גני בין הפועל ומכבי רמת־עמידר היתה רגלם של האורחים מהפועל על העליונה, בזכות שער נצחון שהובקע דקה לפני שריקת הסיום. עד לדקה זו התנהל במגרש משחק שקול, בו הבקיעה כל קבוצה שער אחד.

בתיקו רב שערים (2:2) נפרדו קבוצות הפועל מיהוד וחיפה, במשחק שנערך באור־יהודה.

הפועל חדרה 5 / הפועל טבריה 1

התמוטטות מהירה של הגנת הפועל טבריה, בפתיחת המחצית השנייה, איפשרה לחלוצי הפועל חדרה להבקיע חמישה שערים ולהפוך פיגור של שער לנצחון מלהיב בשיעור 1:5.

קשה היה להכיר את הטבריינים במחצית השנייה. זו היתה קבוצה לגמרי שונה מאשר בראשונה, כה שלטו במגרש. הקפו את השער החדרתי והבקיעו שער כבר בדקה ה־10 ברגלי מאיר עמור.

ההתמוטטות החלה כבר שלוש דקות משריקת הפתיחה של המחצית השנייה. אהוד ואנה ניצל קפאון בהגנה הטבריינית, וירה מקרוב לרשת. חלפו חמש דקות והכדור נתקע שוב ברשת האורחת. הפעם היה המבקיע יגאל אלחדד, השחקן המצטיין במגרש.

טבריה ניצבה באותן דקות חסרת אונים ואיפשרה לבועז בר (55) ושוב ליגאל אלחדד (63) להבקיע שני שערים תוך שמונה דקות. בגלדי אבוריסך חתם את תוצאת המשחק בדקה ה־71, שש דקות לאחר שטבריה איבדה את שחקנה יוסי אדרי, שהורחק בגלל פגיעה ביריב.

שפט יוסף גרוסמן לעיני 400 צופים בחדרה.

הפועל ר"ג 2 / רמת־עמידר 1

הימור מוצלח של מאמן הפועל ר"ג, משה באירי, שהכניס למגרש את חלוצו אשכנזי, שתי דקות מהסיום, הביא לקבוצתו נצחון נאה ב„דרבי" העירוני על מכבי רמת־עמידר בשיעור 1:2.

בדקה ה־88, במצב של שיוויון (1:1) הוכנס למגרש חלוץ הפועל אשכנזי. דקה לאחר מכן היה אותו שחקן במקום כדי להבקיע מקרוב את שער הנצחון.

קדם לשער זה משחק שקול שלא התעלה לרמה גבוהה. בדקה ה־72 רכשה הפועל יתרון ברגלי שחקן הרכש החדש מארי בלושטיין. 12 דקות לאחר מכן השוו החזירו שלום מעמידר בבעיטת עונשין מהנקודה הלבנה.

ואחר כך בא כאמור החילוף שהעניק להפועל את הנצחון.

שפט צבי שריר לעיני 500 צופים ב„מכתש" גבעתיים.

הפועל יהוד 2 / הפועל חיפה 2

במשחק שקול ורב אירועים נפרדו קבוצות הפועל מיהוד ומחיפה בתיקו 2:2, שלא קיפח אף אחת מהמשתתפות.

יהוד היתה הטובה יותר במגרש במחצית הראשונה והצליחה לרכוש יתרון ברגלי שחקנה הוותיק, ישראל ששון, בדקה ה־37.

אולם חיפה לא נפלה ברוחה ובמחצית השנייה הפכה את הקערה על פיה בזכות צמד שערים מרגלי הצעירים של בנין, שחקן נבחרת הנערים, בדקה ה־65, וחברו [illegible] שש דקות לאחר מכן.

כשנדמה היה שהחיפאים יחזרו הביתה עם נצחון, הצליח עמי גימני המקומי להבקיע שער משווה, שבע דקות מהסיום ולקבוע את תוצאת המשחק.

שפט דני קורן לעיני 500 צופים באור יהודה.

הכח ר"ג 2 / הפועל עכו 1

צמד שערים, תוך שלוש דקות במחצית השנייה, העניק לאורחים מעיר הגנים נצחון חוץ נאה על עכו והותיר אותה ללא נקודת ליגה בתום 180 דקות.

גיבור נצחונה של הכח היה השוער הוותיק שלמה גורדמן, שמנע בזינוקים מרהיבים כל נסיון להכניעו. רק פעם אחת, בדקה ה־40, נכנע גורדמן לכדור של הלל קפלן, הרכש מבית שאן, שקבע את תוצאת המחצית.

במחצית השנייה נסוגו המארחים לעבר שערם ואיפשרו לשחקני הכח לעבור לסידרת התקפות על שערם. התקפות אלה נשאו פרי, כאשר בדקה ה־66 בעט עופר שלום מקרוב וקבע שיוויון. שלוש דקות לאחר מכן העלה חברו אילן גוויילי את קבוצתו ליתרון בשער שני, שהיה בסיכומו של דבר גם שער הנצחון.

שפט שבתאי רווה לעיני 1000 צופים בעכו.

הפועל י־ם 2 / מכבי שעריים 1

ברגשות מעורבים הגיעו אתמול כדורגלני ירושלים למגרש ברחובות, בו איבדו אשתקד את כרטיס העליה ללאומית. וגם אתמול לא היו רחוקים מהפסד. רק צמד שערים מרגליו של ציון אוחנה, אחיו של אלי, העניק לירושלמים את נצחונם השני (1:2) ואת המקום הראשון בתום המחזור השני.

שעריים, שניגשה על גלי הנצחון מהעונה שעברה, פתחה את המשחק בתנופה וסיכנה לא אחת את שערו של כוויגה הירושלמי. בדקה ה־37 אף הצליח יוסי אפללו להכניעו ולקבוע את תוצאת המחצית.

אולם לאחר ההפסקה השתנתה התמונה. ירושלים עברה לשלוט במרכז השדה והשער היה רק שאלה של זמן. ואכן בדקה ה־60 הצליח אוחנה להבקיע מקרוב. המקומיים לא הצליחו לעכל את שער השיוויון שספגו ובכך שכן כדור שני ברשתם ושוב מרגלי אוחנה בדקה ה־68.

עד לסיום הוליך ביסל דייה, הטוב במגרש, את קבוצתו להתקפות נוספות על שער שעריים, אולם ללא שינוי בתוצאה.

שפט אריה פרוסט לעיני 300 צופים ברחובות.

במחזור הבא

הכח – הפועל חדרה
יבנה – הפועל עכו
הפועל י־ם – מכבי יפו
רמת עמידר – שעריים
הפועל חיפה – הפ' ר"ג
הפועל בת־ים – יהוד
טבריה – בית"ר נתניה

הליגה הארצית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
.1	הפועל ירושלים	2	2	0	0	1–3	6
.2	הפועל חדרה	2	1	1	0	2–6	4
.3	הפועל חיפה	2	1	1	0	2–3	4
.4	מכבי יבנה	2	1	1	0	1–2	4
.5	הכח רמת־גן	2	1	1	0	1–2	4
.6	הפועל רמת־גן	2	1	0	1	2–2	03
.7	הפועל בת־ים	2	1	0	1	1–1	03
.8	הפועל טבריה	2	1	0	1	5–2	3
.9	הפועל יהוד	2	0	2	0	3–3	2
.10	מכבי יפו	2	0	2	0	0–0	2
.11	מכבי רמת־עמידר	2	0	1	0	3–2	1
.12	בית"ר נתניה	2	0	1	1	2–1	1
.13	מכבי שעריים	2	0	0	2	4–2	0
.14	הפועל עכו	2	0	0	2	3–1	0

המגרש המרכזי

מכבי יפו – מכבי יבנה 0:0

זאת לא הדרך ללאומית

בעונה שעברה זה היה עדיין משחק במסגרת הליגה הלאומית, אך נוכח היכולת שהציגו שתי הקבוצות ביום ששי, נראה כי שתיהן עלולות להישאר בליגה הארצית עוד עונה לפחות – מכבי יפו ומכבי יבנה, שסיימו בתיקו ללא שערים.

המשחק היה חלש מאד והמקרים הבודדים שריתקו את הצופים היו קשורים דווקא באירועים לא כל־כך ספורטיביים. נוקשות, חריפות ותיקולים ללא סיבה נראית לעין. זה מה שיש, כשאין להציג כדורגל.

מכבי יפו הציגה אמנם כדורגל יותר טכני, אך ללא תכלית. ההתקפות לא היו מסוכנות והחלוצים לא חיפשו את שער היריבה.

מכבי יבנה עשתה רושם שהיא מבקשת את התיקו. ה־0:0 סיפק אותה, כמו גם הנקודה שהביאו השחקנים הביתה. נכון לעכשיו, נראה כי שתיהן אינן מסוגלות להוות יריב של ממש בקרב על העליה, אבל עד סוף העונה הכל יכול לקרות.

שפט יצחק רוזנברג לעיני 1000 צופים באיצטדיון „באך" ביפו.

הפועל בת־ים 1 / בית"ר נתניה 0

במפגש בין העולה החדשה לארצית, הפועל בת־ים, לבין היורדת מהלאומית, בית"ר נתניה, היתה רגלם של הבת־ימים על העליונה, בזכות שער בודד שהספיק להם כדי לצבור את נקודות הבכורה.

המארחים, בהרכב צעיר, היו הטובים יותר בשדה. חלוציהם שלטו במרכז המגרש ותקפו ללא הרף את שער האורחים. אלא שלרוע מזלם הם נתקלו ביום מוצלח ביותר של משה מרקוביץ, שוער בת־ים, שעצר והדף את הכדורים שהתעופפו ברחבתו.

מן העבר השני הספיקה לאורחים התקפה בודדת במחצית השנייה כדי לזכות בכל הקופה. בדקה ה־62 ניצל דוד גימני חור בהגנה המקומית ובעט מקרוב לרשת.

שפט יעקב ברחמו לעיני 500 צופים בנתניה.

שחיה

השחיין נרב שגל שיפר את השיא הלאומי לבוגרים ב־50 מ' פרפר כשקבע 26.70 שנ' ושיפר את שיאו הקודם. שיא זה היה אחד מ־14 שיאים שהושגו באליפות ישראל בקרב רב שנערך בקיבוץ חפציבה. בתואר זכה עוז גרזוני, שצבר 175.3 נקודות. בתואר לנשים זכתה זוהר לונגסברג מהפועל גליל עליון שצברה 208.75 נקודות.

כדורמים

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת חיים הביסה אתמול את מכבי קרית אונו 4:19 במשחקי המחזור השני של בית הגמר. במשחק זה הצטיינו רמי פרייזר ועופר הורוביץ, שהבקיעו 4 שערים כל אחד. במשחק נוסף גברה הפועל קרית טבעון על אס"א תל־אביב 9:15.

אופניים

עמוס גרי מהפועל נצרת עלית זכה אתמול באליפות ישראל במירוצי אופניים לבוגרים. גרי עבר 115 ק"מ בכבישי הגליל התחתון בזמן של 3:16.46 שעות והקדים את אמנון פלטה.

שייט

השייטים יואל סלע ואלדד אמיר מהפועל שדות ים יצאו אתמול לדרום קוריאה שם ישתתפו בתחרות הקדם אולימפית בדגם ההולנדי המעופף. עימם יצא המאמן הלל עמית.

כזכור עמדו השניים במינימום שנקבע להם כשסיימו במקום השמיני באליפות העולם.

איגוד השייט החליט שלא לשגר שייטים בדגם 470, לאחר שהוברר כי לא עמדו במינימום הנדרש. אף על פי כן החליטו השייטים דן ודן טורסן להגיע בכוחות עצמם ועל חשבונם הפרטי לסיאול לתחרויות.

פסק זמן

עם: אהרון להב

יש מאין „כחול לבן"

זכרונות הכשלון בבולגריה עוד ירדפו אותנו שנים רבות. נשארנו בדרג ב' וקשה מאד יהיה לשקם את ההריסות האלה בעוד שנתיים. הכדורסל הישראלי כבר חדל מזמן להיות ילד הפלא של אירופה. איך אמר רלף קליין בראיון ל„דבר" ערב המשחק בין נבחרות פינלנד ובולגריה, שחרץ את גורלנו להיות מחוץ לפסגה האירופית: „הבעיה בנבחרת היא תולדה של כדורסל מיושן. ידענו כל השנים לחפות על הנחיתות בגובה על־ידי שיטות הגנה והתקפה מקוריות והפתענו את היריבות בטאקטיקה מהפכנית. היום הסתגלו נבחרות אירופה למשחק שלנו. מכירות אותו בעל פה. אנחנו חייבים לשלוף שפנים מקצועיים חדשים כדי לשוב ולהפתיע. יש צורך בשיטות רעננות."

אפשר כמובן להגיד שקליין מגזים. אפשר להגיד שבמיני טורניר בפילבן, בולגריה, קרתה לנו תאונה עם פינלנד. עובדה, ניצחנו את הבולגרים בביתם והבסנו את הטורקים. אפשר בהחלט להגיד שזה רק ספורט ובהתמודדות אין מנצחים בלבד. אפשר למצוא אלף ואחת סיבות להמתקת הגלולה. אבל בכל זאת הכשלון צורב וכואב. אנחנו בדרג ב' למשך השנתיים הקרובות, מצב שבהחלט איננו מתאים לנבחרת ישראל שכל כך הרבה שנים היתה שם דבר באליפויות אירופה עם סגנות בטורינו 1979 ומקום שביעי באליפות העולם בכדורסל בספרד 1986.

כמעט כל התקשורת – האלקטרונית והכתובה – הסכימה סוף סוף ששורש הרע של הנבחרת הם הכדורסלנים הזרים. עמיתי הרבים, שיצאו להגן בלהט על הזרים בכדורסל, תוקפים היום את השיטה של מתגיירים ומתאזרחים, רובם שחומי־עור, הדוחקים את רגלי „הכחולים לבנים", השאירו אותם על ספסלי המילואים ובבוא יום פקודה לנבחרת הלאומית נזקקנו לשרותיהם ובזמן האחרון תמיד שנים כאלה) משום שלענקים שלנו לא ניתנו הזדמנויות בליגה ובלי הזדמנויות כאלה אין סיכוי שמישהו יקום מן הספסל ויציל את המולדת.

היטיב להציג את התמונה ארי רוזנברג, מי שהעניק לישראל את הנצחון על בולגריה בשתי קליעות מוצלחות: „לדעתי המתאזרחים לא צריכים לשחק בנבחרת הלאומית. בלעדיהם תהיה הנבחרת אוטנטית יותר. אם הנבחרת תורכב כולה משחקנים ישראלים אנו נרגיש שייכים יותר ואם נכשל נרגיש שלמים עם עצמנו". מילים כדורבנות, אמת לאמיתה.

את לקחי הכשלון צריך להוציא איגוד הכדורסל. זה עניינו הבלעדי. האיגוד אחראי להצלחותיה ומחדליה של הנבחרת הלאומית. זה בתחום אחריותו. הקבוצות דואגות להופעתן בליגה ובמפעלי אירופה השונים. הנבחרת היא לצנינים בעיני המנהלים והמאמנים. אבל האיגוד הוא המתווה את המדיניות הכלל ארצית של הכדורסל הישראלי. על כן לדעתנו שתי דרכים לשיפור יכולתנו הלאומית: חיסול תופעת המתגיירים והמתאזרחים בקבוצות או הקמת סגל נבחרת קבוע עם מאמן לאומי בשכר מלא שיקדיש את כל זמנו לכדורסלני „כחול לבן".

באפשרות הראשונה צריך לשכנע את הקבוצות, כי מכבי תל־אביב יש רק אחת והיא חלון הראוה שלנו באירופה. כל יתר הקבוצות מסתדרות אחריה בסוף כל עונה בסדר שונה ואינן עוברות את שלב רבעי הגמר (במקרה הטוב) של גביעי אירופה למיניהם. וזאת בהוצאות אדירות של כסף לרכישת לגיון זרים. אין היום קבוצה בליגה שבשורותיה אין לפחות שנים עד חמישה זרים מכל הסוגים. התוצאה – השחקנים הישראלים בסגלי הקבוצות חובשים את ספסלי המילואים, נשארים חסרי נסיון לאומי ובינלאומי, מתמרמרים, מתייאשים ופורשים. ואחרי כל המאמצים התקציביים הגדולים, מרימים המנהלים עיניים למרומי הטבלה ושם – מכבי תל־אביב שוב בפיסגה והמירוץ המטורף מתחיל מחדש בכל עונה.

אבל אפשר גם אחרת. לחזור לשפיות. לשחק רק עם שחקנים ישראלים, שגודלו באגודות, לוותר שנתיים שלוש על המירוץ עם מכבי תל־אביב ולא לרצות לנצח אותה בכל מחיר. לשחק ליגה נורמלית, שתוצאותיה תהיינה אותו דבר. מכבי ת"א ראשונה וכל יתר הקבוצות תסתדרנה מאחור כמו תמיד. גם בגביעי אירופה לא נצא רע יותר – אך בהבדל אחד: הקבוצות לא יסתבכו בגרעונות עתק ובה בשעה יהיו לנו כדורסלנים משלנו כמו בימים הטובים.

אם זו אפשרות נאיווית, שאינה ברת ביצוע, או בבקשה קברניטי איגוד הכדורסל הקימו סגל נבחרת עם מאמן בעל שיעור קומה. לנבחרת הלאומית יש כרגע משימה מוגדרת אחת – להעפיל לטורניר הגמר באולימפיאדת סיאול 88. טרום הטורניר יהיה בחודש יוני של השנה הבאה. זה אתגר. לשם כך צריך לשנות קונספציות כמו, למשל, ניהול נבחרת שאינו קשור בניהול קבוצה מקצועית ששם מדברים בשפת הדולר. כי בנבחרת הלאומית צריך לחזור ולשחק בשביל החולצה, הסמל, ההימנון והדגל ולא בשביל הכסף כמו שהתרחש בצורה הלגרית לפני בולגריה.

המאמן רלף קליין, שצבר נסיון אדיר בארץ ובחו"ל, נחרץ בהתנגדותו לתשלומים כלשהם לשחקני הנבחרת. „ברגע שאתה קובע עקרון, כי משחקים בעד כסף, אתה קובע נורמה של התאמצות ויכולת לפי גובה התשלום. את שחקני הנבחרת הלאומית ניתן לפצות בדרכים אחרות." – אומר קליין. הוא מאמין שיש להגדיר את המטרות באופן חד־משמעי ולגשת להכשרת הנבחרת בשיטה מדעית עם תכנון לטווח קצר ולטווח ארוך וקביעת „יעדי ביניים". שנתיים ללא פעילות באירופה הם פרק זמן ארוך דיו כדי להעמיד את הנבחרת מחדש על הרגליים עם מאמן לאומי בעל סמכויות מקצועיות רחבות במשרה מלאה, שיפקח גם על כל הנבחרות הצעירות וינסה להנהיג בהן שיטה אחידה.

לדעתנו, אין דרך אחרת. אם הקבוצות ימשיכו לדבוק בהחזקת זרים לסוגיהם, חייב האיגוד לדאוג לייצוג לאומי נאות, אפילו תהיה התנגשות אינטרסים. כי בכל מדינה נורמלית מפרנסות הקבוצות את הנבחרת הלאומית. בפרדוקס שלנו אין ממי להתפרנס כי אין שחקנים אוטנטיים בקבוצות אלא „תרבות להשכיר". מכאן שיש להכין לסגל הלאומי תכנית אימונים ומשחקים רב־שנתית שתוך תקופת ה„מאמן האירופי" יבנה את עצמו יש מאין „כחול לבן".

כדוריטורה

מעט פרץ

מכבי ת"א ללא בראון ניצחה את קבוצת רוברטס 95:101

מאת משה כהן
שליחנו בפירנצה

קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב זכתה בליל שבת בנצחון על הקבוצה האיטלקית נאדיגו רוברטס בתוצאה 95:101, לאחר 42:50, בפתיחת הטורניר הידידותי בפירנצה. מכבי תל־אביב, גם ללא בראון, הציגה יכולת טובה. המכבים נתקלו ביריבה טובה ורק בדקות הסיום הצליחו להבטיח את נצחונם.

● למכבי קלעו: ג'מצי (32), בני (16), קורנליוס וסימס (11 כל אחד), ברידן (9), ברקוביץ' (8), דניאל (7), ליפין (5), ארואסטי (2).

● לרוברטס הירבו לקלוע: אנדרסון (33), רישה (15).

בראון לא מורשה להתאמן עד לאישור

מכבי תל־אביב בצרות: מייק בראון, הכוכב החדש, שאמור היה לחזק, לא יוכל לשחק בשורותיה בשלב זה. השחקן הפסיק להתאמן בשורות מכבי עד שיקבל אישור מקבוצתו, סיקנו בולס.

מכבי תל־אביב, הנמצאת בפירנצה כבר יומיים, החליטה שאין טעם שבראון יטול חלק באימוני הקבוצה ובשישי שבת צפה בראון באימונים ובמשחקים מהיציע.

מאמן מכבי, רלף קליין, אמר אמש: „רק לאחר קבלת האישור מקבוצתו של בראון יוכל להתאמן בשורותינו".

פטרוביץ' הלהיב הצופים בפירנצה

במשחק השני הצליח שוב דראזן פטרוביץ' להלהיב את חובבי הכדורסל בפירנצה. פטרוביץ' להטט ולמעשה עשה הכל והיה הגורם הראשי בניצחונה של ציבונה זאגרב על קבוצת אריקסון (לשעבר קאנטו) 97:107 (49:51).

המשחק התעלה לרמה גבוהה ורק בדקות הסיום הצליח פטרוביץ' (34 נקודות) בעזרת חבריו פירונה (18) ודפייק להבטיח את נצחון קבוצתו. בשורות קאנטו בלטו פרמידר (27), גאי (23), ברוה (20). השחקן הבין־לאומי של קאנטו אנטונלו ריגה איכזב קשות, למרות שקלע 23 נקודות. הרכז הוותיק מרזורטי היה חלש עד שהוחלף.

● איציק כהן של לאיתנו. אמנם במשחק אמש הוא לא שותף, אך נטל חלק באימון ובמכבי מאמינים, כי ישחק בגביע הבין־יבשתי.

● רלף קליין לא מוותר לשחקניו. אתמול הוא דחה את פניות השחקנים ואת הצעת המארחים לערוך טיול בפירנצה. במקום הטיול דרש קליין לקיים אימון בוקר ממושך.

● לרלף ביקורת חריפה על כשלון הנבחרת בבולגריה: „במקום לערוך חודש אימונים, היו צריכים לשלוח שליח לפינלנד כדי שידעו נגד מי ישראל מתמודדת. פעם ראשונה שאני שומע שנבחרת לאומית מתמודדת מול נעלם".

● קבוצות מכבי תל־אביב וציבונה זאגרב עומדות לנסוע ברכבת למילנו כדי לערוך את הכנותיהן האחרונות לקראת הטורניר הבין־יבשתי. בינתיים סיימו המארגנים את הכנותיהם. משחקה הראשון של מכבי יהיה ביום שלישי מול אלופת ברזיל, שנטה ליבנו. המארגנים מודאגים מהעדר התעניינות בחוגי הספורט באיטליה ומקווים שחובבי הכדורסל במילאנו יתעוררו עד לפתיחת הטורניר.

שלושער של באניסטר לרשת צ'לסי וק.פ.ר 5 נקודות יתרון

אנגליה

שלושער מרגלי גארי באניסטר, חלוצה המנצחין של ק.פ.ר, הדיחה יריבתה העירונית צ'לסי, היקנה לקבוצתו נצחון 1:3, הותירה בראש טבלת הליגה האנגלית, והעניק לה יתרון של חמש נקודות על פני נוטינגהאם, שטיפסה למקום השני לאחר נצחון על סאות'המפטון 1:2.

המוליכה נהנתה מהעובדה שמנצ'סטר יונייטד איבדה נקודות בבית, לאחר תיקו 2:2 עם ניוקאסל, לזכותה חגג הברזילאי מיראנדיניה הבקעת צמד בכורה בליגה.

ליברפול, בהופעת הבכורה שלה העונה ב„אנפילד", גברה על אוקספורד בשיעור 0:2. האלופה אברטון נחלה הפסד ללוטון בשיעור 2:1 ואילו ארסנל גברה על נוטינגהאם 0:1 והנחילה לה הפסד שני ברציפות.

ה„דרבי" הלונדוני על מגרש הדשא המלאכותי של קווינס פארק ריינג'רס התנהל בשליטה מוחלטת של המוליכה. באניסטר הבקיע בדקות 36, 74 ו־88 לפני שהאורח גורדון דורי הצליח להקטין מקרוב.

ב„אולד טרפורד" ראו יותר מ־45,000 צופים את מירנדיניה, הרכש הברזילאי של ניוקאסל, פורע את הסטרות הראשונה. הוא הבקיע פעמיים בדקות 7 ו־28. המקומיים השוו פעמיים מרגלי יאספר אולסן הדני והסקוטי בריאן מקלאייר מהנקודה הלבנה.

ליברפול, לראשונה העונה במגרשה הביתי, לא איכזבה את אוהדיה. האירי הבין־לאומי ג'ון אלדריג' הבקיע שער ראשון לרשת קבוצתו לשעבר אוקספורד בדקה ה־18. ג'ון בארנס קבע את תוצאת המשחק, עוד לפני ירידת הקבוצות להפסקה.

ניל פוינטון העניק יתרון מוקדם (5) לאלופה אברטון, במשחק החוץ שלה נגד לוטון. אולם המקומיים הצליחו להשוות מרגלי בריאן סטין ולהבקיע שער נצחון מרגלי ריקי היל.

נוטינגהאם טיפסה למקום השני. לאחר נצחון של הרגע האחרון על סאותהמפטון. האורח גרהאם בייקר הבקיע ראשון בדקה ה־15, אולם הבלגי הבין־לאומי של ה„תרנגולים", ניקי קלאוסן, השווה דקה מהמחצית. דקה לפני שריקת הסיום נקבעה בעיטת עונשין מ־11 מ', לאחר עבירה של השוער האורח וקלייב אלן הבקיע וקבע את נצחון קבוצתו.

תוצאות נוספות: דרבי – נוריץ' 1:2, פורטסמות – צ'רלטון 1:1, ווטפורד – שפילד וונסדיי 2:3, ווימבלדון – וסטהאם 1:1.

לק.פ.ר, בראש הטבלה, 19 נקודות לפני נוטינגהאם (14) מנצ'סטר יונייטד (13) ווימבלדון וצ'לסי (12 כל אחת), לליברפול, במקום השביעי, 10 נקודות, אך חסרים לה שלושה משחקים. האלופה אברטון, במקום התשיעי, עם תשע נקודות.

● בליגה הסקוטית הביסה האלופה, ריינג'רס גלאזגו, את דנפרמלין בשיעור 0:4, כשהולנדה מקוויסט מבקיע שלושער. סלטיק ניצחה את פאלקירק 0:1 ונותרה בראש הטבלה.

גרמניה

הפסד שלישי לבאיירן מינכן

„קפטן" האלופה הגרמנית באיירן מינכן, קלאוס אאוגנטלר, הורחק אתמול וצפה מהספסל בהפסדה השלישי העונה של קבוצתו. אתמול נוצחה הקבוצה 3:1 ע"י קלן המתאוששת. היה זה נצחון אישי של אודו לאטק, מנהלה החדש של קלן, שעזב את מינכן בתום העונה החולפת.

57,000 צופים ראו את באיירן עולה ליתרון בדקה ה־12 מרגלי אנדראס ברמה. אולם תומס אלופס השווה כעבור שלוש דקות. סטפן אנגלס והדני פלמינג פולסן הבקיעו שני שערים בהמשך כדי להעניק את הנצחון לקלן.

ורדר ברמן, המוליכה, גברה בקלות עוד ביום שישי על דורטמונד 1:4. שני שערים הבקיע בורגסמילר בן ה־37. לברמן 14 נקודות, בראש הטבלה, לפני קלן ומינשנגלאדבאך עם נקודה פחות. מינשנגלאדבאך גברה על המבורג 0:2.

יתר התוצאות: שאלקה – לברקוזן 2:2; נירנברג – האמבורג 2:2; קרלסרוהה – אורדינגן 0:1; האנובר – שטוטגארט 3:3; פרנקפורט – מאנהיים 1:5; קייזרסלאוטרן – בוכום 2:4.

וילאנדר לגמר פלשינג מדו

השוודי מאטס וילנדר הבטיח את מקומו בגמר טורניר הטניס בפלשינג מדו, לאחר שגבר בחצי הגמר על בן ארצו סטפן אדברג בארבע מערכות 4:6, 3:6, 6:3, 4:6.

ביום שישי זכה אדברג, יחד עם חברו יאריד, בגמר הזוגות, לאחר שגברו על האמריקאים קן פלאך ורוברט סגוסו 6:7, 2:6, 6:4, 7:5, 6:7.

נגד מלחמה גרעינית במשחקי הים התיכון

לטקיה (עייר) – בטקס מרשים נפתחו אתמול בלטקיה שבסוריה משחקי הים־התיכון, בהם נוטלים חלק ספורטאים מ־18 מדינות. במרכז הטקסים, הנאומים והמופעים העמידו המארגנים את נושא השלום והקריאה לפירוז האזור מנשק גרעיני.

השלום היה גם הנושא המרכזי בנאום שהשמיע הנשיא חאפז אסד ביום ו' בערב לקראת פתיחת המשחקים, העתידים להמשך כשבועיים. בין היתר אמר אסד בנאומו, כי העם הסורי שוחר השלום אחז בנשק „רק משום שנאלץ להגן על עצמו ועל אדמתו מפני התוקפנים". שם האויב לא הוזכר במפורש, אבל ברור היה שהכוונה היא לישראל.

על לוח התוצאות של האיצטדיון, שבו נערך טקס הפתיחה של המשחקים, הייתה תלויה כרזה שבה נאמר „על הים התיכון להיות איזור חופשי מכלי נשק גרעיניים". בין המופעים שנערכו במהלך הטקס הוצגה גם מערכה מרומזת בין חיילים סוריים לאויביהם, ולאחר שאלה גברו, הציגו ילדים את זוועות המלחמה הגרעינית, כשבשיאה של ההופעה הם מעמידים פני הרוגים.

בית מינכן נחנך בת"א לזכר הי"א

בסוף השבוע שעבר נחנך בתל־אביב בנין חדש של אכסניית הנוער, שהוקם בתרומות עיריית מינכן ע"י קרן ת"א לספורט, לזכרם של י"א חללי אולימפיאדת מינכן.

מנכ"ל קרן תל־אביב, הנן בן־יהודה, מסר, כי הבנין החדש מכיל 30 חדרים ובהם 120 מיטות, חדרי תרבות, אולמי הרצאות וחדר אוכל מפואר. במקום יוכלו להתאכסן 300 בני נוער וספורטאים.

בהקמת הבנין החדש הושקע סכום של 7,2 מיליון דולר, אשר נתרמו בעיקר ע"י עיריית מינכן. הבנין החדש יוקדש לזכרם של י"א חללי אולימפיאדת מינכן, אשר נרצחו לפני 15 שנה.

בטקס הפתיחה ברכו שר התיירות, אברהם שריר; ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט; ראש עיריית מינכן, ג.קרונאוויטר; שר הפנים במדינת באוואריה; יו"ר הוועד האולימפי בישראל, יצחק אופק וראשי אגודת אכסניות הנוער בגרמניה ובישראל.

כל הדוברים גינו בחריפות את הטרור והביעו תקוותם להגברת שיתוף הפעולה בין ישראל וגרמניה. ראש עיריית מינכן הודיע בטקס, כי העירייה תורמת לאכסניה החדשה גם מכשיר טלוויזיה ומכשיר וידיאו משוכללים.

טניס – מרפא למחלה ולנכות בלתי הפיכה

מאת שמואל קליגר

גם הגברים הקשוחים ביותר התקשו לעצור בעד הדמעה שנקוותה בזוית העין, נוכח המראות על משטח הטניס של מרכז הספורט לנכים – אילן היו מרגשים ומחממים. ילדים בני 7 – 8 אוחזו במחבטי הטניס במיומנות מדהימה, עד שלעיתים נדמה היה כי הם גדולים מכפי מידותיהם. הנכים הצעירים הוכיחו כי בעזרת הטניס אפשר לגבור על האוייב מס' 1 של הגוף, המחלות הקשות והנכות הבלתי הפיכה.

משחקי גביע טניס לנכים, שהתקיימו בשבת במרכז הספורט ברמת־גן ונערכו ע"ש אהרון נתן פינקוס, מהתורמים הגדולים למרכזי הטניס לנכים השכיחו מאיתנו לשעה קלה את הצרות היומיומיות בחיי העם והמדינה. באנו לעודד את הספורטאים הנכים ביום חגם והנה ראה זה פלא, הם עודדו אותנו. הוכיחו בצורה חד משמעית שאין דבר העומד בפני הרצון.

מול עיניהם המבוגרות של השר עזר וייצמן, ראשי אילן בישראל וידידיו בארה"ב וכן יריב אורן מנהל רשות הספורט ואסתר רוט שהמורוב, נערכה לנגד עינינו תצוגת ספורט מרהיבת עין. ילדים בני 7 עד 11 הופיעו בהצגת אימון של טניס ילדים־נכים, נפגעי פוליו ושיתוק מוחין. כזו תצוגה מרהיבה, במעט ללא החטאות. אחר כך עלו הנאר ילדים נפגעי שיתוק מוחין ובעלי שיתוק בחלק העליון של הגוף.

בשלב הבא נעתקה הנשימה כאשר מאמן הטניס של המרכז העביר אימון לנכים משותקים בעגלות.

העסק התחיל להתחמם כאשר ברוך חגאי וששון אהרוני התמודדו במיפגן ראווה של זוגות נגד איתמר מלצקי ושאול וג'ימה. הארבעה, מבכירי טניס הנכים של ישראל, הפגינו יכולת מצויינת, שעוררה תשואות ממושכות ביציעים.

אחר־כך התפנו למשחק ראווה בעל נופך פיקנטי היתולי. אסתר שהמורוב פשטה את חליפתה, חלצה את נעליה והצטרפה לברוך חגאי במשחק זוגות כאשר ידידו פינקוס, ראש אגודת ידידי מרכז הטניס לנכים בארה"ב משחק לצידו של ששון אהרוני. אסתר הכתה ביריב ללא רחם עד שמישהו ביציע עורר גלי צחוק: „היית מכה לנו ברומא". מישהו אחר מוסיף „גם בהודו".

אחר כך הגיע תור הנאומים. הם קיצרו, כולם. משפט אחד או שניים לכל היותר. הבינו היטב את הרמז. ביום שכל כולו של הספורטאים הנכים רשות הדיבור למתחבטים בלבד. הם סיפרו את הכל וכל המוסיף גורע. עזר וייצמן עורר התרגשות רבה. העלה על נס את מלחמתם של הנכים להתגבר על קשיי היומיום הקשים והוא רק הזכיר לדרך היפה שבה הם מצליחים לעשות זאת. אחר כך התיישב ליד הילדים הנכים והצטלם יחד עימם.

אחר כך הגיע תור הגביעים. ראינו ילדים מפוזים ורצים בפנים קורנות לקבל את הגביע. יש ההתרגשות גאתה. מיהרו לקבל את הגביע ואחר כך רצו להתחבק עם יקיריהם. מן צביטה כזו בלב. ואחר כך להתבונן בעיניים כשאתה ילד משותק, חיוך נסוך על פניו הגביע הדוק ומהודק לחזה.

וייצמן העניק את הגביע לאלוף טניס הנכים ברוך חגאי ואחר כך קיבלה תיקי אבישי את הגביע לנשים. ברוך חגאי ומיקי גוטמן קיבלו את הגביע לזוגות בעוד שבין הנשים זכו בגביע שרון ורדלנר ומלי מילר. אחר כך הגיעו הילדים עם הפוליו ונפגעי המוחין וכבר לא הצלחנו לשלוט ברגשותינו. ערב נפלא של ספורט שרק הוכיח שאפשר בכוחו גם לנצח בעצם, רק לכאת כי במרכז הספורט לנכים לא היו, אלא מנצחים בלבד.

הפועל ת"א זכה בגביע בנדל נגד חיפה 81:93

ללא לאהאן מרסר הזר לאוסף הצליחה אמש קבוצת הפועל תל־אביב לזכות בטורניר המסורתי על גביע אל"מ גדעון בנדל ז"ל בנצחון נגד מכבי חיפה 81:93 (40:38).

גם מכבי חיפה שיחקה בהרכב חסר. משורותיה נעדר הבין־לאומי ארי רוזנברג. הרכז עדי גורדון נפצע בדקה ה־5 ולא המשיך לשחק.

הפועל תל־אביב, בניצוחו של קארל איימוס, פתחה היטב את המשחק. מכבי חיפה התעשתה, ודומה היה כי היא עומדת לזכות במשחק. קארל איימוס יצא ב־5 עבירות ולהפתעת הכל התעוררו חבריו בהפועל תל־אביב בראשות [illegible].

להפועל תל־אביב קלעו: דלזל (27), אמסלם (16), פרישמן (15), סאתם (13), זלוטיקמן (12), איימוס (10).

למכבי חיפה הרבו לקלוע: שפר (18) ואלבז (17).

שפטו אברהם נגל ושלום חלצי לעיני 400 צופים.

● קבוצת הפועל גליל עליון זכתה במקום השלישי לאחר ניצחון דחוק על הפועל חיפה 75:77 (39:37).

בליל שבת גברה הפועל תל־אביב על הפועל חיפה 71:86 (71:45).

במשחק השני ניצחה מכבי חיפה את הפועל גליל עליון 85:94 (42:48).

3 נגני הפילהרמונית השתתפו במרתון אוסלו ובסיומו רצו לקונצרט

שלושה נגני התזמורת הפילהרמונית הישראלית, המופיעה בימים אלה בסקנדינביה, השתתפו בשבת בריצת המרתון המסורתי של העיר אוסלו בנורווגיה.

על קיום המרתון השנתי של אוסלו, המושך אליו רצים מכל ארצות סקנדינביה, נודע לחברי התזמורת במטוס, בדרכם מגטבורג לאוסלו. החצוצרנים רפי גלעד ואילן אשר ונגן הקלרינט ישראל זוהר, החליטו מיד שהם רוצים להשתתף במירוץ. רפי גלעד כבר השתתף בארץ במרתון הכנרת והגיע בו במקום השלישי בקבוצת גילאי 40–45.

כמחווה מיוחד לפילהרמונית, הגיעה נציגת התאחדות הספורט של נורווגיה אל המלון, בו התאכסנו הנגנים, ורשמה אותם לתחרות, למרות שההרשמה כבר נסתיימה והמרוץ נפתח ב־24 שעות עד לטוער הגיע. בשבת אחר־הצהרים יצאו שלושת נגני־כלי־הנשיפה אל מסלול המרתון והצטרפו אל הרצים, מקצועניים וחובבניים כאחד, שזינקו לריצת 42 הק"מ.

בתום המרתון רצו הנגנים הישראלים ל...אולם הקונצרטים, שם ניגנה הפילהרמונית, בניצוחו של זובין מהטה, את הסימפוניה השמינית של ברוקנר.

פיל לוקהט לא ישחק באליצור

מנכ"ל פיב"א, בורה סטנקוביץ', הודיע בסוף השבוע לראשי קבוצת אליצור נתניה, כי הכדורסלן פיל לוקהט לא יוכל לשחק בישראל.

לוקהט, ששיחק לאחרונה בארגנטינה, לא קיבל שחרור מקבוצתו ולפיכך אין מנכ"ל פיב"א יכול להתערב בעניין זה ונראה, כי אליצור נתניה תצטרך לחפש זר אחר במקומו.

ג'ון ביקין, שחקן מכבי חיפה, נרשם ביום ששי כזר השני של הקבוצה. השחקן יצטרף לג'ון פלאוארס הממשיך לשחק בחיפה זו העונה השנייה.

קבוצת הפועל גליל עליון רשמה במשרדי האיגוד את שני הזרים שלה טדי מרסין ופרימן, כדי שישחקו בשורותיה בעונה הקרובה.

● בקבוצת הכדורסל של מכבי רמת־גן מחפשים אחרי סטן מאיר – כל זאת לאחר שסוכמו עימו התנאים. מאיר פשוט נעלם וראשי מכבי רמת־גן אינם יודעים היכן למצוא.

● קבוצת הנשים של בני יהודה גברה אמש על הפועל גבעת חיים 67:95 (28:45) וזכתה בגביע נעמת לכדורסל. במקום השלישי סיימה הפועל גלבוע לאחר שגברה על הפועל תל־אביב 38:53. בליל שבת נערכו המשחקים המוקדמים ובהם גברה גבעת חיים על הפועל תל־אביב 62:64 ובני יהודה ניצחה את הפועל גלבוע 69:74.

600 השתתפו במשחה עמק־חפר

כ־600 שחיינים מכל הגילאים השתתפו בשבת במשחה עמק־חפר המסורתי, שנערך זו השנה ה־21. המשחה הוא עממי והמשתתפים בו שחו למרחק 2 וחצי ק"מ מחוף בית ינאי ועד מכמורת.

הצעיר בהם היה בן 10 והמבוגר בן 70. בין המשתתפים משפחות שלמות וקבוצת קואופרטיב „דן" צויינה כקבוצה רבת המשתתפים, עם 50 שוחים. כל המשתתפים קיבלו מדליות ותעודות השתתפות.

נקבעו המועדים באינטרטוטו

מאת ג.אשר

בקונגרס האינטרטוטו שהיה אתמול נקבעו מועדי המשחקים בעונה הבאה 26 ביוני, 9,2 ו־16 ביולי. שמות הקבוצות המתמודדות יודעו עד 31 בינואר.

נמסר, כי אם יוסר החרם של פיפ"א על הקבוצות הבריטיות אפשר ובעונה הבאה ישחקו במסגרת האינטרטוטו גם קבוצות מהאי הבריטי.

שמשון תל־אביב, מחזיקת גביע הטוטו מהעונה החולפת, תייצג את ישראל במשחקי האינטרטוטו בתנאי שתסיים העונה בין 8 הקבוצות הראשונות. הנציגה השנייה תהיה הקבוצה שתזכה באליפות.

הדבקה באיידס מחלב־אם

שני מקרים כאלה, שנבעו מעירויי דם נגוע לאמהות, נתגלו באפריקה, אך בינתיים ממליצים הרופאים שלא לוותר על ההנקה

חוקרים באפריקה דיווחו לאחרונה על דרך חדשה, בלתי־ידועה עד כה, של העברת נגיף האיידס: באמצעות הנקה.

החוקרים בראשותו של פיליפ לפאז' הפועלים בקיגאלי, בירת מדינת רוואנדה שבאפריקה התיכונה־מזרחית, אבחנו שני מקרים כאלה בעת מחקר שערכו בסכנת הידבקותם של ילדים בנגיף האיידס. בתקופה שבין פברואר 1984 עד ינואר 1986 אבחן הצוות איידס או מחלות הקשורות בה אצל 107 תינוקות. התברר ש־88 בתינוקות אלה נדבקו בנגיפים לפני הלידה או בזמן הלידה, משום שאמותיהם נשאו את הנגיפים בדמה. תשעה תינוקות נולדו לאמהות בלתי־נגועות, אבל הם עצמם נגועו בנגיפים עקב עירויי דם. אצל שמונה תינוקות לא נקבעה סיבת ההדבקה. בתוך שני תינוקות – ולגביהם קיים החשש שנדבקו עקב יניקת חלב־אם, אף שאין בטחון שאכן זוהי הסיבה.

המקרה הראשון הוא של תינוק שנולד להורים בריאים. היות שהאם איבדה הרבה דם בזמן הלידה, היא קיבלה עירויי דם יום לאחר הלידה. התינוק חלה בגיל עשרה חודשים ומת בגיל 19 חודשים. בבדיקה לאחר המוות נתגלו בדמו נוגדנים לנגיף האיידס. גם האם לקתה באיידס, כשנה לאחר הלידה. היא טענה בתוקף, שקיימה יחסי מין רק עם בעלה וכי לא הזריקה לעצמה סמים דרך הווריד. אבל כאשר נבדקו האנשים שתרמו דם לאם, נמצאו אצל שניים מהם נוגדנים לאיידס. ברור, איפוא, שהנגיפים עברו מן התורמים אל האם, וממנה הם עברו, כנראה, אל תינוקה באמצעות ההנקה. יצוין שפטמות האם היו בלתי־פגועות ומכאן שההעברה לא יכלה להיעשות באמצעות דם מן השד, אלא רק באמצעות החלב.

המקרה השני זהה כמעט למקרה הראשון. גם האם השניה קיבלה סמוך לאחר הלידה עירוי של דם מזוהם.

אין חשש שמקרים מסוג זה יקרו במדינות המפותחות, משום שכל תרומות הדם שם עוברות סריקה מדוקדקת לנוגדני איידס – אם כי האם יכולה, כמובן, להדביק את תינוקה, כאשר היא עצמה נושאת את הנגיפים בדמה עוד בתקופת ההריון או שהיא נדבקת בהן בתקופת ההנקה שלא באמצעות עירוי דם. אבל החשש קיים גם קיים במדינות שאין בודקים בהן את תרומות הדם.

בשנים האחרונות גוברת המודעות ליתרונותיו של חלב־האם, בגלל הנוגדנים המצויים בו, על חלב הפרות מבקבוקים. ואמנם הרופאים ממליצים בכל לב לאמהות להיניק את תינוקותיהן. האם עתה צפויה רוויזיה בגישה זו? לפי־שעה – לא. כך, למשל, כתבת ד"ר נעמי באומסלג מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת ג'ורג'טאון בבתסדה שבמדינת מרילנד, ארה"ב, לכתב־העת הבריטי לרפואה "לנסט", כי במדינות רבות ההנקה היא שאלה של חיים ומוות. "במדינות המתפתחות מתים הרבה יותר תינוקות ממחלות שלשוליות מאשר מאיידס". כך סבורים גם לפאז' ועמיתיו, אבל הם מוסיפים, כי אם יתגלו הרבה מקרים נוספים מסוג שני המקרים שאירעו ברוואנדה, יתכן שיהיה צורך להמליץ לפני אמהות, שקיבלו עירויי דם סמוך לפני הלידה או לאחריה, להאכיל את תינוקותיהן מבקבוקים.

"גלסנוסט" גם בתחום האיידס

קשה להאמין שאזרחי ברה"מ האמינו אי־פעם לטענה שהשמיעו התועמלנים שלהם, כאילו האיידס הוא "מזימה קפיטליסטית", ויש לשער שאפילו התועמלנים עצמם לא התייחסו אליה ברצינות. מה שנכון: תסמונת הכשל החיסוני הנרכש נפוצה בברה"מ הרבה פחות מאשר בארה"ב ואפילו פחות מאשר במדינות מערב־אירופה. המספרים הרשמיים מדברים על 54 אנשים בלבד, שבבדיקת דמם נתגלו נוגדני איידס. המספר האמיתי הוא בוודאי גבוה הרבה יותר, אבל יש להניח שגם הוא נמוך בהרבה מן המספרים המקבילים בארצות המערב.

מכל מקום נראה, שברה"מ אינה מזלזלת עוד בסכנת האיידס. היא תרמה השנה לא פחות ממיליון דולר – יותר מן המגיע ממנה – לתכנית המחקר באיידס של ארגון הבריאות העולמי. הפוליטביורו נוקט אמצעים כדי למנוע את הפצת נגיף האיידס ולאחר שכבר קודם־לכן חוקק חוק, לפיו אפשר להעמיד לדין אדם שמעביר ביודעין את הנגיף לאדם אחר. לאחרונה גם הושלמה הכנתם של 10 מיליון עלוני הסברה על האיידס – ובעקבותיהם יבואו עוד עלונים. עלונים אלה יופצו בכל המפעלים, בתי־הספר והבתים הפרטיים.

כל הזרים השוהים בברה"מ, כמו גם כל האנשים הנמנים עם קבוצות הסיכון, חייבים לעבור בדיקות. עם זאת יש לזכור שההומוסקסואליות עדיין אסורה בברה"מ וכל העוסק ביחסים הומוסקסואליים צפוי למאסר עד חמש שנים, ולכן קשה לשער שההומוסקסואלים ינהרו בהמוניהם לבתי־החולים.

ברה"מ גם עומדת להקים רשת ענקית של מעבדות שיתמחו באבחון הזיהום בנגיפי האיידס ובמעקב אחר התפשטות הנגיף. בעבר נאלצה המדינה לייבא ערכות לאיתור נוגדנים לנגיף, אבל לאחרונה פיתחה ערכות משלה.

עופות ססגוניים עמידים לטפילים

מדוע זנבו של הטווס (הזכר בלבד) ארוך כל־כך ובוהק בשלל צבעים, ובכלל, מדוע הזכרים של הרבה עופות כה מרשימים בגוניהם, בצורתם וכו'? לדרווין היתה תשובה חד־משמעית לקושיה זו: קישוט זה מקנה לזכרים יתרון בעיני הנקבות בנות מינם. אבל גם נקבל תשובה זו, עדיין נותרת השאלה: מדוע נקבות מעדיפות זכרים על סמך זנבותיהם הארוכים או נוצותיהם המבריקות, שהלא תכונות אלה דווקא עושות את הזכרים פגיעים יותר לטורפים?

תשובה אחרת לשאלה זו הציעו לפני חמש שנים שני חוקרים בריטים, המילטון וזוק: אורך הזנב, צבע הנוצות וכדומה מעידים על יכלתו העדיפה של הזכר לעמוד בפני טפילים – נגיפים, חיידקים, תולעים וכיו"ב, ולכן כדאי לה לנקבה להזדווג עם זכר כזה כדי להבטיח בריאות מירבית לצאצאיה, בהנחה שעמידות זאת טבעת מגנים העוברים בירושה גם לדור הבא.

השערה זו נראתה באמנו מפוקפקת במקצת, אבל לאחרונה היא אושרה בידי אנדריו ריד מאוניברסיטת אוקספורד. ריד שאל את עצמו, מדוע הטווס יש לו זנב ארוך כל־כך, בעוד זנבו של הארזיר, למשל, קצר מאוד? אם נכונה התיאוריה בדבר העמידות בפני טפילים, גרס החוקר, הרי יש לשער שאותם מיני עופות שזכריהם מתברכים בתכונות ראוותניות הם בין הקרבנות החביבים ביותר על הטפילים – שכן אחרת לא היו נזקקים לעמידות זו.

כדי לבחון תיאוריה זו בדק ריד את כמות הטפילים בדמם של אלפי ציפורי שיר שונות מאמריקה הצפונית ומאירופה ומצא, כי הציפורים עם שיעור גבוה של טפילים ססגוניות יותר מן הציפורים האחרות. החוקר לא הסתפק בכך. אפשר, גרס, שמינים שונים של עופות, אבל בני אותו סוג, מצטיינים בבוהקם משום שיש להם אב קדמון משותף. אבל גם כאשר בדק מינים שונים של עופות בני אותו סוג, מצא עדיין מיתאם בין מספר הטפילים ובין צבע הנוצות, כלומר: כאשר נטל שני מינים קרובים של עופות, מצא שיש יותר טפילים במינים הססגוניים יותר. ריד המשיך בבדיקותיו ומצא, שגם הבדלים אקולוגיים – למשל, אופן ההזדווגות או צורת הקן – אינם משפיעים על צבע העופות.

במלים אחרות: מכל הגורמים שבדק ריד נותר רק מספר הטפילים כרלוונטי לחזות החיצונית של הזכרים.

סכנות הצלילה במים עמוקים

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

אסטרונאוטים וצוללנים במים עמוקים הם, ככל הנראה, העובדים היחידים הנאלצים לסבול שינויים פיסיולוגיים גדולים כחלק מעבודתם. הסיכונים העיקריים המוכרים היטב של הצלילה הם "עווית האמודאים", הנגרמת על־ידי הפיכת הגזים בדם לבועות, ונמק של העצמות. בדרך־כלל אפשר למנוע את העווית על־ידי העלאה איטית של הצוללנים ממעמקי הים. שונה המצב לגבי נמק העצמות הכרוך במותם של חלקי עצם, בשל סיבות שאינן ידועות. כאשר מאבחנים תופעה זו בזמן הבדיקה השנתית של הצוללן, אוסרים עליו להמשיך בעבודת הצלילה.

נמק בעצמות מתגלה בקלות בצילום רנטגן, אך יש רופאים הסבורים, כי הגורם המונח ביסודו עלול להזיק גם לרקמות אחרות, שקשה יותר לפקח עליהן. נראה שיש בסיס מוצק לסברה זו. בשנה שעברה עברו 21 צוללנים מן הים הצפוני סריקת מוח בציוד גרעיני־מגנטי בבית־החולים "רוגאלנד" בעיר סטוונגר שבנורווגיה. תוצאות הבדיקות מלמדות, כי אצל חלק מן הצוללנים, שהיו בריאים לכאורה, נתגלו נזקים במספר אזורים של המוח, בדומה לנזקים אצל נפגעי שבץ. גם בדיקות נוירולוגיות ובחינות זכרון מרמזות על נזק מסוים. בגלל מיעוט הבדיקות שנעשו קשה להסיק מהן על חומרת הבעיה, אבל גם הממצאים המועטים האלה תומכים במידת־מה בטענותיהם של צוללנים – ושל נשותיהם – כי הצוללנות גורמת שינויי אישיות.

ד"ר איאן קלדר, פתולוג בבית־חולים של לונדון, מבצע מפעם לפעם נתיחות לאחר המוות של צוללנים. הוא מצא כי אנשים שצללו בסדירות לעומק של יותר מ־50 מ' סובלים מחריגות אופייניות בחוט השדרה. המעטה השומני העוטף את סיבי העצב מתרדק, כנראה, משום שמצטמצמת זרימת הדם לאיזור. יתכן כי "יכולת היתר" של מערכות העצבים אצל אנשים צעירים יותר (בשחלק מן המערכת ניזוק, חלק אחר נוטל את הפיקוד) – פירושה שנזק כזה אינו מוליד סימפטומים הניתנים לגילוי על־ידי בדיקות שגרתיות של צוללנים והם יופיעו רק בהגיע הצוללנים לגיל 50.

קומץ אנשי המחקר הרפואי, החוקרים את הצוללים במים עמוקים, מעדיפים להרחיב את המחקר בטרם ימליצו על הכנסת שינויים בנוהלי הצלילה. הם טוענים, למשל, כי נראה שיש צוללנים העמידים יותר מאחרים, ולכן אולי אפשר יהיה להפחית את הסכנות בצלילה לעומק על־ידי בחירה קפדנית יותר של המועמדים למקצוע זה. בינתיים כדאי אולי להגביל את העומק שאליו מותר לצוללן לרדת – אף שיש עדות לכך שגם חשיפה לעומקים רדודים יותר, אבל תדירה, עלולה לגרום נזק למערכת העצבים.

בתעשיית הנפט חוששים, כי זהירות רבה מדי תפריע לשירות שנותנים לה הצוללנים בים. קדוחים עמוקים בים מצריכים פיקוח ותחזוקה, כדי לקיים את בטיחותם של מבנים תת־ימיים, והסכנה הנובעת מצלילות אלה גדלה, כמובן, ככל שהקידוחים נעשים עמוקים יותר.

הצוללנים עצמם אינם מעוניינים בשינויים שיסכנו את פרנסתם המשתלמת יפה. מאז ירידת מחירי הנפט גדלה האבטלה בקרבם. לפי "האיגוד הבריטי של קבלני צלילה הרחק מן החוף" היה מספר הצוללנים שהועסקו ב־1986 קטן ב־25 אחוז ממספר הצוללנים שהועסקו ב־1985.

בעתיד אולי תיפתר הבעיה על־ידי הצבת רובוטים תת־ימיים במקום צוללנים. כבר כיום נעשות מספר עבודות פיקוח בעזרת כלי־רכב תת־ימיים המונחים מרחוק ומצלמות וידיאו ורשמקולים, אך לפי שעה אין הרובוטים מסוגלים לעסוק בתחזוקה ובעבודות בניה. זאת ועוד: חברות נפט רבות מעדיפות עדיין צוללנים אנושיים גם לעבודות פיקוח פשוטות, בין השאר בשום שלרובוטים יש "שיעור תמותה" גבוה להחריד. כאשר רובוט מסתבך במבנה תת־ימי, צריך לשלוח צוללן כדי לחלצו. כיוון שעלות החלפתו של רובוט, אפילו פשוט ביותר, היא 160,000 דולר, הרי עובדים אנושיים הם הרבה יותר זולים, לפחות בטווח הקצר.

מדען אמריקאי מציע להשאיר את הפסולת הגרעינית ליד הכורים

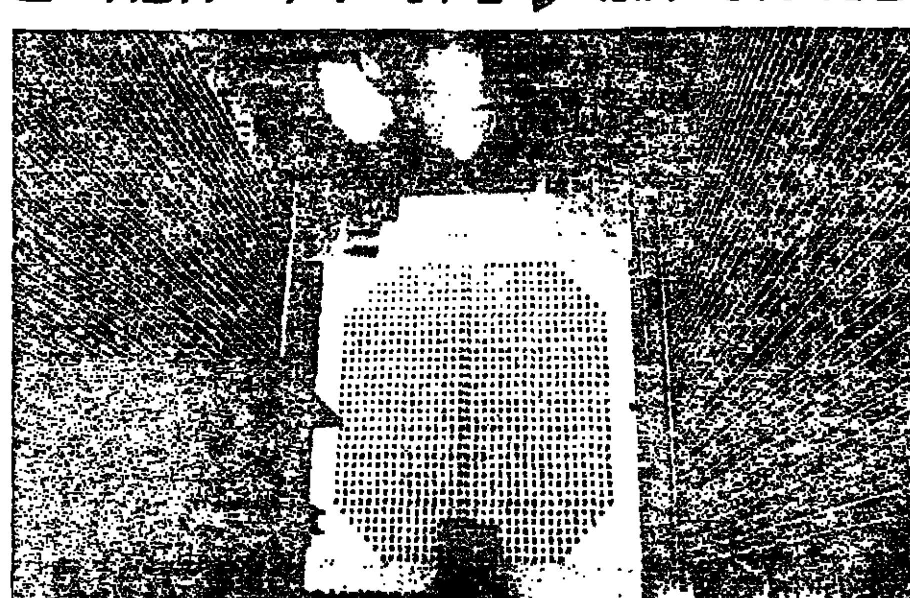

מבט על הליבה של הכור הגרעיני בהנפורד שבמדינת וושינגטון. האיזור סביב כור זה הוא אחד משלושת האתרים המוצעים להטמנה סופית של הפסולת הגרעינית מכל רחבי ארה"ב

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

103 תחנות כוח גרעיניות פועלות היום בארה"ב והן מייצרות מדי שנה 1,500 טונות של דלק משומש, רובו בעל רדיואקטיביות גבוהה. 14,000 טונות מתוך פסולת זו שהצטברה במרוצת השנים מאוחסנות היום ליד תחנות הכוח עצמן, בבריכות ממולאות מים. סידור זה נחשב ארעי בלבד. הממשלה הפדראלית החליטה, כי משנת 1998 ואילך תרוכז פסולת זו במאגר תת־קרקעי מרכזי קבוע, שבנייתו תעלה כ־35 ביליון (מיליארד) דולר.

לוח זמנים זה נראה מואץ מדי. משרד האנרגיה הפדראלי ערך עד כה רק סקרים מוקדמים לבחירת האתרים המתאימים והוא יצטרך לבחור אחד משלושה אתרים כדי לערוך בו סקר מפורט יותר, בסכום של כביליון דולר, כדי לקבוע את התאמתו לתפקיד. שלושת האתרים האלה נמצאים בהרי יוקה שבמדינת נוואדה, בשמורה הגרעינית הנפורד שבמדינת ואשינגטון ובמחוז דף סמית במדינת טקסס. אפילו האופטימיסטים מוכנים להודות, כי האתר הקבוע לא יהיה מוכן, ככל הנראה, לפני שנת 2005, ובינתיים יהיה צורך להקים אתר זמני, אולי ליד אוק רידג' שבמדינת טנסי.

מאליו מובן שהתושבים החיים ליד שלושת האתרים שמועמדים להיות פח האשפה הגרעיני הקבוע של ארה"ב אינם ששים להתכבד בכבוד זה. מה יקרה, הם שואלים, אם האתר ייסדק והפסולת שבו תזהם את האיזור סביב או את אספקת המים המקומית. כן קיים החשש מפני הובלת הפסולת הרדיואקטיבית מתחנות הכוח הגרעיניות, שרובן נמצאות במזרחה של ארה"ב, לאתרי הקבורה הסופיים – כדי מרחק ממוצע של כ־3,000 ק"מ.

כידוע, בניית הכורים הגרעיניים בארה"ב מפגרת הרבה מאוד אחרי התחזיות, ועד לשנת 2000 יהיה מספר הכורים האלה רק כמחצית מכה שחזו המתכננים לפני חמש שנים בלבד. תחנת הכוח הגרעינית האחרונה בארה"ב הוזמנה ב־1978, ואין לצפות בקרוב לשינוי בהקפאה זו. פירוש הדבר: *פחות פסולת גרעינית מן המצופה.* אולם העלות הכרוכה בבניית אתר קבורה מרכזי אחד ויחיד לא תפחת עקב כך אלא במעט. פרופ' דוויין צ'פמן מאוניברסיטת קורנל חישב ומצא, שאפילו כמות הפסולת תקטן ב־30% לעומת הצפוי – הוצאות הבניה של האתר יפחתו רק ב־7%.

צ'פמן, שהוא מומחה לכלכלת משאבים, מציע לנטוש את רעיון האתר המרכזי ובמקום זאת לאגור לתמיד – ולא באופן ארעי, כפי שנוהגים עתה – את הפסולת הגרעינית של כל כור גרעיני ליד הכור עצמו. הרי ממילא, הוא טוען, יהיה צורך לבודד לתמיד את הכורים עצמם, יחד עם כל המיתקנים שמסביבם, לאחר שיחדלו לפעול, בגלל הזיהום הרדיואקטיבי שידבק בהם במרוצת שנות ההפעלה. למעשה אין אלטרנטיבה של פירוק הכור. עד כה נסגרו בארה"ב תשעה כורים גרעיניים ורק אחד מהם, הכור הניסויי בשיפינגפורט שבפנסילווניה, בעל הספק קטן מאוד בהשוואה לזה של כורים בני זמננו, פורק. האומדנים לגבי עלות פירוקה של תחנת כוח גרעינית מודרנית נעים בין 90 מיליון דולר עד לשלושה ביליון דולר ולפי־שעה אפילו אין יודעים כיצד לעשות זאת.

ועדת הפיקוח הגרעיני, המפקחת על הכורים הגרעיניים ועל מפעיליהם, אינה מחייבת את החברות בעלות הכורים לפרקם ולהעביר־ם לאתר פסולת מרכזי. השלטונות הפדראליים אינם מתנגדים לכך שתחנות הכוח הגרעיניות יישארו במקומן בהגיע זמנן להזדקן, לאחר כ־30 שנות הפעלה. כיוון שכך, טוען צ'פמן, מוטב להשאיר במקום גם את הפסולת במקום להובילה למרחק של אלפי ק"מ. אגירתה במקום תעלה, לפי חישוביו, רק כשליש מאגירתה באתר מרכזי, שלא לדבר על סכנות התובלה. זאת ועוד: אם תקרה תאונה, חלילה, מוטב שתקרה באתר קטן במקום באתר גדול, מרכזי.

היפנוזה כהעמדת פנים גרידא?

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

ברוב המילונים, אפילו במילונים הרפואיים, הגדרת ההיפנוזה לוקה בחסר. נאמר בהם כי מבחינת ההכרה ההיפנוזה היא מצב הדומה לשינה, ויש המרחיקים לכת עד כדי לטעון שההיפנוזה הריהי בעצם סוג של שינה, היא נבדלת מן השינה הרגילה רק בכך שבמצב זה יכול האדם להגיע להישגים יוצאי־דופן מבחינת הזכרון או השכחה, להתעלם מכאבים ולחולל עוד נפלאות כהנה וכהנה. אבל הגדרה זו משקפת רק תיאוריה אחת לגבי ההיפנוזה, "תיאוריית המצב". לפי השקפה שניה, מנוגדת, ההיפנוזה היא מצב של מעין גילום תפקיד בתיאטרון: המהופנט מנסה, לאו דווקא במטרה להוליך שולל, לגלם את התפקיד שהטיל עליו המהפנט.

המחזיקים בהשקפה שניה זו הביאו לאחרונה סימוכין לדעתם בתוצאותיו של מחקר שהוגש לפגישה השנתית של ההתאגדות הבריטית לקידום המדע. עורך המחקר, הפסיכולוג ד"ר גרהם וגסטף מאוניברסיטת ליברפול, טוען כי תיאורית "גילום התפקיד" יש בה כדי להסביר את כל התופעות המדהימות לכאורה של ההיפנוזה.

ראשיתו של תהליך ההיפנוט היא בדרך־כלל הפעלת סוגסטיה ומתן הוראות להרפיה ולשינה. אבל, טוען וגסטף, המהופנט אינו נרדם אחר־כך, כפי שסבורים רבים. למשל, בגבול מאדם ישן הוא לא ישמוט לקרקע חפץ שהוא מחזיק בידו. גם רישום גלי המוח של המהופנט במכשיר אא"ג שונה ואינו מזכיר כלל את רישום גלי המוח של אדם ישן.

במחקרים נעזרו וגסטף ועמיתיו בקבוצת ביקורת – אנשים שניתנה להם ההוראה להעמיד פנים כאילו הופנטו, כדי להשוות את התנהגותם עם זו של אנשים שהופנטו באמת. בניסויים הראשונים שנערכו בשתי הקבוצות נתנו החוקרים לאלה ולאלה להתחלף בתפקידיהם לסירוגין ואז נראה היה, כאילו אלה שהופנטו באמת ובתמים היו אמנם מהופנטים יותר מן ה"מתחזים", אלא שהחוקרים נוטים להסביר זאת בכך, שאלה האחרונים לא התאמצו ביותר בתפקידיהם כ"שחקנים". לעומת זאת התקבלו תוצאות שונות לחלוטין, כאשר ד"ר וגסטף כתר אנשים מיומנים שמילאו רק תפקיד של מתחזים. אראז התברר, שאלה אינם נופלים כלל מן המהופנטים האמיתיים בהידמותם להיות חרשים, עוורים, עיוורי צבעים, ילדותיים, בעלי הזיות, מסוגלים להרים משאות כבדים וכדומה. הסימולנטים אף עלו לעיתים על המהופנטים האמיתיים והיו מסוגלים לבצע משימות שהן מעבר להישג ידם בתנאים רגילים, כגון לאחוז בנחש שנאמר עליו שהוא ארסי או להטיל צלוחית של חומצה, כביכול, לעבר החוקרים.

אף־על־פי־כן נמצא הבדל יסודי אחד בין בני שתי הקבוצות. כאשר אומרים למהופנט אמיתי, כי אין הוא מסוגל לראות, למשל, כיסא הניצב מולו, יש סיכוי שיאמר שאמנם הוא אינו רואה את הכיסא, אך בכל־זאת, בהתקרבו אליו, הוא יעקוף אותו סביב; ואילו המתחזים כמעט שייתקלו בו. בדומה לכך, כאשר יתבקש מהופנט להתבונן אל חפץ שאינו קיים כלל, הוא יזהה על חפץ שקוף, בעוד המתחזה יספר כי הוא רואה חפץ אטום, רוחניה מציאותי יותר. כאשר מבקשים מאלה ומאלה להתנהג כילדים ולכתוב דבר־מה, למשל, יכתבו המהופנטים משפטים מבולבלים ובלתי־עקביים, ואילו המתחזים – משפטים ילדותיים.

ד"ר וגסטף מפרש את התוצאות בדרך זו: המתחזים משתדלים להיות מהופנטים למופת ולכן הם נוטים להפריז במילוי תפקידיהם כ"שחקנים", בעוד המהופנטים האמיתיים נתונים להשפעות רגשיות סותרות ולדמיונות, כולל אי־עקיבות. רוב הדוגלים בתיאוריית המצב של ההיפנוזה טוענים, כי ה"אני" של אדם מהופנט הוא כמו־מפוצל, ויתכן שגישה זו יש בה כדי להסביר את חוסר העקיבות שלהם. נזכיר ניסויים שנערכו בארה"ב בראשית שנות ה־70: כאשר נאמר למהופנטים שהם חרשים ושאלו אותם, אם הם מסוגלים לשמוע, הם השיבו בשלילה. ההסבר שנותנים לכך הדוגלים בתיאוריית המצב הוא, שקיימת הפרדה בין החלק החרש במוח ובין החלק במוח שמשיב לשאלה. ואילו ד"ר וגסטף טוען: אילו אמנם כך היו פני הדברים, כי אז היה סביר יותר להניח שהתשובה תהיה חיובית.

התפקיד הקשה ביותר שהוטל על המתחזים במחקר החדש היה להיראות כאילו אינם חשים כאבים. נזכיר כי בעבר כבר נעשו ניתוחים במהופנטים מבלי להשתמש בסמי הרדמה, אבל וגסטף מעיר בקשר לכך, כי אלה היו מקרים בודדים בלבד, הם נעשו רק בחלק מן המהופנטים לאחר בדיקה מוקדמת מדוקדקת, והעיקר: ניתוחים מכאיבים רבים פחות מכפי שנוטים לחשוב, משום שאיברים פנימיים רבים אינם רגישים כלל לחתכים שעושים בהם. זאת ועוד: הכאב הוא תחושה פסיכולוגית, שאפשר להפיגה על־ידי הרפיה הסחת דעת. הוא גם מזכיר ניסויים שדווח עליהם ב־1980, עם קבוצות ביקורת. ניסויים אלה הראו, כי אדם המדומה בליבו שהופנט עשוי להיות בלתי־רגיש לכאבים ממש כמו אדם שהופנט באמת.

על סמך כל הניסויים האלה אפשר להעלות את האפשרות, שאין כלל בנמצא מצב מיוחד של היפנוזה, ומאידך גדולים מאוד כושר הדמיון, יכולת ההתחזות והסוגסטיה.

ברה"מ: גילינו יסוד 110

זה כ־15 שנה מייצרים הפיסיקאים במעבדותיהם יסודות מלאכותיים, הקרויים יסודות טראנס־אורניים, מהיותם כבדים יותר אף מן האורניום, בעל המספר האטומי 92, שהוא הכבד ב־92 היסודות הטבעיים. עד כה הם הצליחו להגיע עד היסוד 108, ואולי גם עד היסוד 109.

לאחרונה נמסר מברה"מ, שקבוצת מדענים סובייטים וזרים בראשות יורי אוגננסיאן ממכון המחקר הגרעיני בדובנה שליד מוסקווה הצליחה "לשבור את השיא" ולייצר את היסוד 110. הם פעלו בשתי דרכים: הם הפציצו אלומה של גרעיני ארגון־40, המכילים כל אחד 18 פרוטונים, בגרעיני אורניום־236 עם 92 פרוטונים; ואלומה של גרעיני סידן־44, המכילים כ"א 20 פרוטונים, בגרעיני תוריום המכילים כ"א 90 פרוטונים. בשני המקרים קיבלו, לטענתם, יסוד בעל המספר האטומי 110 (כלומר, בעל 110 פרוטונים) במשקל אטומי 276. היסוד החדש הוא אמנם בלתי־יציב מאוד: מחצית אורך החיים שלו היא רק 9 מילי־שניות (אלפיות השניה).

מדענים בחו"ל הטילו ספק במהימנות הטענה הסובייטית. מנהל קבוצת היונים הכבדים במכון GSI בדארמשטדט שבמערב־גרמניה אמר, כי שברי הביקוע הגרעיני שקיבלו הרוסים אינם מספיקים כדי לקבוע בוודאות, שאכן נוצר היסוד החדש. מכון זה הוא אחד המובילים בעולם במחקר של גרעינים כבדים. בשש השנים האחרונות הצליחו מדעני המכון לייצר את היסודות 107 ו־108 ואולי גם אטום אחד ויחיד (!) של היסוד 109.

אם כך ואם כך, המירוץ אחר היסודות הטראנס־אורניים נמשך. התיאורטיקאים מנבאים, כי בניגוד ליסודות שיוצרו עד כה, *היסודות ממספר אטומי 114 ואילך יהיו יציבים יחסית.*

דולפינים גוועים מול החוף המזרחי של ארה"ב

בקיץ כתקנו משטסים מול חופה המזרחי של ארה"ב, מניו־ג'רזי בצפון ועד וירג'יניה בדרום, *כ־1,400 דולפינים בלהקות־להקות.* רק בודדים מהם נסחפו לחוף כשהם מתים.

לא כך המצב השנה. מאז ראשית יולי כבר נערמו על חופיהן של ניו־ג'רזי, וירג'יניה ודלוואייר יותר מ־200 דולפינים מתים. בתצפיות מן האוויר נתגלו במפרץ צ'ספיק שבין וירג'יניה ומרילנד להקות גדולות של דולפינים המתנהלים באיטיות שלא כרגיל וביניהם דולפינים מתים.

בדיקות בגבלות הדולפינים חשפו הרס נורא באיברים הפנימיים או פצעים חיצוניים מחרידים. לפי תיאורו של אחד המדענים שבדקו את הגוויות, העור כאילו ניתק מן העצמות. אצל חלק מן הדולפינים, גם אצל אלה שחיו עדיין, היה העור והבשר של הלסת התחתונה רקובים. הריאות, החזה, הקיבה היו גדושים דם.

זמן־מה תהו החוקרים על סיבת מותם של הדולפינים, אבל לאחר שבדקו מספר דולפינים שנסחפו אל החוף במצב של גסיסה הועלתה הסברה, שמקור המחלה הוא בחיידקים מסוג סטרפטוקוקוס ומסוגים אחרים. דא עקא שזהו הסבר חלקי בלבד: בדרך־כלל הדולפינים מצליחים "לחיות בהרמוניה", כהגדרת אחד החוקרים, עם חיידקים אלה. קיימת סברה שהמדובר במחלה מחזורית שמופיעה אחת לשנים או עשרות שנים אחדות. ביולוגים נזכרו כי כבר אירע כזאת, ב־1979, צפונה יותר, מול כף קוד שבמדינת מסצ'וסטס – לא עם דולפינים, כי אם עם כלבי ים. גורם המחלה המשוער אז היה נגיף מסוים. לכן תרים עתה החוקרים אחר נגיף, אולי נגיף של שפעת, שפגע באופן אנוש במערכת החיסון של הדולפינים.

יש גם המשערים, כי היונקים הימיים הורעלו על־ידי פסולת רעילה מסוגים שונים שהוטלה לים. יצוין שלא מכבר נסגרו קטעים שלמים בחוף למתרחצים לאחר שבמים, במרחק קטן מן החופים, נצפתה רצועה באורך של עשרות ק"מ שהכילה אשפה של בתי־חולים: בקבוקי דעל, אגדים, תרופות שפך, הוקפן ואפילו פסולת של חדרי ניתוח... אולם זוהי השערה בלבד, ונראה שתתברר.

אם כך ואם כך, החוקרים עדיין מגששים באפילה, ואפילו יגלו את סוד תמותתם של הדולפינים, ספק אם יוכלו עוד להועיל להם. נותר רק לקוות, שזוהי תופעה חד־פעמית או לפחות נדירה מאוד.

... ולוטרות־הים נכחדות מול החוף המערבי

לעומת זאת ברורה לחלוטין סיבת הכחדתן של לוטרות־הים מול חופה של קליפורניה: ציד ללא הגבלה וכתמי נפט במים.

צוללן מחזיק בידו דולפין מצוע שנלכד מול חוף וירג'יניה

בעבר נהגו רבבות לוטרות לשרוץ מול חופה המערבי של אמריקה הצפונית, באלסקה בצפון ועד מקסיקו בדרום. אוכלוסיה זו נחלקת לשני מינים עיקריים: לוטרת הים הצפונית, או האלסקאית, ולוטרת הים הדרומית, או הקליפורנית. אוכלוסיית המין הראשון עדיין קיימת בהמוניה, ואילו הלוטרה הקליפורנית נכחדה כמעט בעבר על־ידי סוחרי פרוות. בכל שמעטו חיות אלה, כן גדל ערך פרוותיהן (ב־1900 הגיע ל־1,100 דולר לפרווה אחת), ומובן שמחירים גבוהים אלה שימשו תמריץ נוסף לציידים. בשנות ה־30 של המאה נותרה מלהקות הלוטרות רק מושבה בודדת של 50 פרטים, באתר המפרצים.

לאחר שהרשויות חוקקו חוקים לשימור חיות נדירות אלה, שוב גדלה אוכלוסייתן והיום היא הגיעה ל־1,650 פרטים. אבל היום נשקפת לה סכנה מכתמי נפט. למשל, ב־1984 ניצלה המושבה אך בנס, כאשר מיכלית טבעה ליד סן־פרנסיסקו: למרבה המזל נגרפה האניה הטבועה־למחצה צפונה ולא דרומה, לעבר השמורה.

כיום חיות לוטרות־הים ברצועה שאורכה כ־350 ק"מ. כדי שאוכלוסיה זו לא תאבד כליל בגלל תאונה דומה, הוחלט לחלק אותה לשניים כדי להפחית את הסכנה של הכחדה מוחלטת. בימים אלה נשבו 70 לוטרות־ים, מהן 50 צעירות בגיל שמונה עד עשרה חודשים ו־20 בוגרות, ביחס של ארבע נקבות לכל זכר, והוטסו לביתן החדש – אי ס"ט ניקולס השוכן כ־120 ק"מ מן החוף, מול לוס־אנג'לס. מספר דומה של לוטרות יועבר בכל שנה מחמש השנים הבאות. ל־15 מן הלוטרות שהועברו השנה הוצמדו משדרי רדיו כדי שאפשר יהיה לעקוב אחר הקורות אותן. לוטרות שיחרגו מן התחום שהוקצה להן יילכדו שוב ויוחזרו אל המושבה העיקרית.

לא הכול מברכים על מיבצע זה, שמחירו נאמד בקרוב לחמישה מיליון דולר. כך, למשל, חוששים הדייגים, שהלוטרות סביב האי יעשו שמות ביצורים הימיים האחרים באיזור. יש לזכור שלוטרת־ים אחת טורפת מדי יום כשבעה ק"ג – לערך רבע ממשקל גופה – רכיכות, קיפודי־ים, סרטנים וכדומה. הדייגים אפילו טוענים, שמשרד הפנים של ארה"ב, הממונה על שימור חיות הבר, עשה יד אחת עם תעשיית הנפט, והחלוקתה של אוכלוסיית לוטרות־הים לשני ריכוזים לא נועדה אלא כדי לפנות שטחי ים נוספים מול קליפורניה הדרומית לקידוחי נפט. הממונה על פרויקט ההצלה מכחיש, כמובן, האשמות אלה. עם זאת הזהיר, שחלק מן הלוטרות עלולות למות תוך כדי תהליך ההעברה.

מתן מגנזיום מקטין הסכנה של התקף לב חוזר

מאת יורם לוי

מחקר שנערך בבית־החולים "שערי צדק" בירושלים מגלה, כי הוספת מגנזיום לגוף מפחיתה את אחוז התמותה בקרב חולים שעברו התקף־לב.

כיום מוכנס אדם שעבר התקף לב ליחידה לטיפול נמרץ להמשך מעקב, בעיקר משום שביממה הראשונה לאחר ההתקף יש סיכוי גבוה לקבל התקף נוסף והחולה עלול לסבול מהפרעות קצב. בבדיקה שעשו עורכי המחקר בין חולי הלב שטופלו ב"שערי צדק" נמצא, כי 35% מבין החולים שלקו בהתקף לב סבלו מתופעות אלו. במקרה הרע הם נפטרו ובמקרים אחרים קיבלו הלם חשמלי, שאמנם הציל את חייהם, אך לליבם נגרם נזק בלתי־הפיך.

בבדיקות מעבדה גילו כי לרוב החולים שסבלו מהתופעה היתה רמה נמוכה של מגנזיום בדם. אי־לכך החליטו הרופאים להוסיף להם את החומר באופן מלאכותי.

לאחר מתן המגנזיום סבלו רק 14% מן החולים מתופעות הלוואי שלאחר ההתקף. כיום כל חולה שמגיע ל"שערי צדק" עם התקף לב מקבל מגנזיום על־פי מינון ספציפי.

כוכבים ולילות

קולנוע

רצח עם סגנון

"האלמנה השחורה". במאי בוב רפלסון.

רני (תרזה רסל) היא האלמנה השחורה, מזדווגת ורוצחת. קורבנותיה הם בעלים, מליונרים מאוהבים עד צוואר שלכולם נקצבו רק כמה שבועות אושר רומנטיים עד כוס התרעלה. רני, לזכותה ייאמר, ממתיקה את ימיהם האחרונים באמצעות כל מה שחנן אותה האל הטוב. ואין זה מעט. במיוחד לא בימים אלה. כל מי שנהל להשתעמם לאחרונה מול מלכות הבין הפרוליבריות בג'ינס ימצא בתרזה רסל כפאלית נפלאה נוסח הקטלניות כבדות העפעפיים של פעם. רסל, הרוצחת האלגנטית, היא מעין קים נובק לשנות השמונים: אותם חיתוכי גוף, אותה לחשנות קצרת נשימה, אותם גלגולי עיניים וגומות לחיים.

אחרי האלמנה השחורה יוצאת הסוכנת הפדרלית, דברה וינגר, שבסרטיה האחרונים אימצה לה תדמית ילדה־טובה בסוודר זרוק, ללא איפור או כלתות כוכבות. למה לא? עם קול כמו שלה כל תוספת עלולה לגרוע. ומה שיכולה לעשות גיבורת "תנאים של חיבה" עם כמה משפטים צרודים אפילו על מזג האויר, לא יכולות לעשות כוכבות אחרות עם כל שפע מעליליהן.

"האלמנה השחורה" מבוסס כולו על כוחן של שתי היפות האלה. תתולה מול תתולה. הסוכנת הפדרלית דולקת אחר הרוצחת חו לכוולנו בורחת רק אל מקומות יפים, מחליפה בגדים לפני כל סצינה ולקינוח יוצאת להוואי ומסתובבת בין הרבה אתרים אקזוטיים, כדי שיהיה גם משהו לראות חוץ מנשים אלגנטיות ודירות מרהיבות של יהודי ריהוט.

בסרטים אלה נעשה הכל לכבוד הקולנוע. הגיבורים ניצבים רק במקומות יפים לצילום, יורשים מליונים ללא עודדין, רוצחים כאלו לא קראו מימינו את אגתה כריסטי או ליתר דיוק כאילו היה העולם נקום עקר, ללא ידידים שכנים, קרובים, משטרה ושואלי שאלות סתם. הכל מתנהל על־פי הליכיה של תסריטאות מנתבת אירועים שאין לה עניין אלא בדחיפת הסקרנות קדימה. הסיבוכים והתחבולות והפתרון - כמו בסיפורי רצח ובלשים - אינם עומדים בשום אמת מידה הגיונית. אבל למי אכפת?

בוב רפלסון מביים את אודיסאת הרציחות הזאת בבלנבוליה לידית מסוגננת מאוד שלי הזכירה את "ורטיגו" של היצ'קוק. הנשים היפות, המוסיקה הסנטימנטלית, האתרים המרהיבים והרציחות הקשורות בשמפניה יותר מאשר בדם. אהבתי כל רגע.

יגאל משיח

תל־חי 87. בחצר תל־חי ובגבעה שמעליה. 26.9־22.9. הכיוון הכללי: התערבויות פיסוליות במקום ונסיון להציג את התפתחות הפיסול בעשור האחרון. המציגים: אמנים ישראלים וזרים: 30 פסלים ו־20 מיצגים. בנוסף ייערכו מפגשים עם האמנים המשתתפים וכן שידורי טלוויזיה במעגל סגור ובהם ראיונות עם אמנים, התרחשויות חד פעמיות ומידע על האירועים.

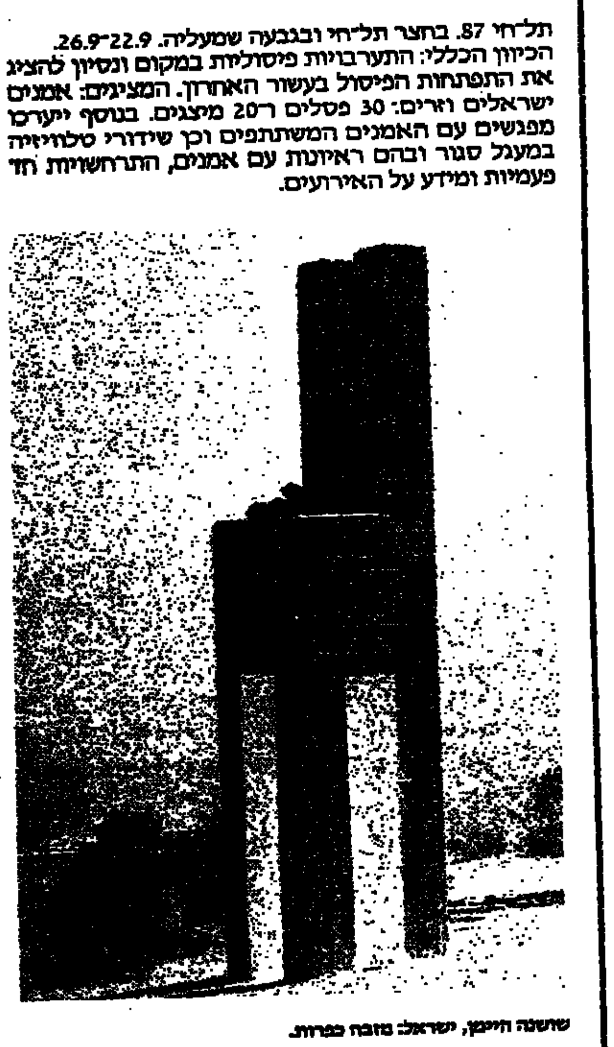

שושנה היימן, ישראל: מזבח כפרות.

יואכים בנדאו, גרמניה: פסלי פלדה.

פרידה מ"אלגרו"

לאחר חמש עונות וארבעים שידורים יורדת "אלגרו" מן המירקע. התוכנית האחרונה תוקרן הערב ותסתיים במלים: פורטה, פורטה, פורטיסימו (חזק, חזק ונתחזק). שני הצוותים הפעם הם מאוניברסיטת חיפה ומן הטכניון והסולנים הם *אליהו גמליאל*, חלילן ובונה חלילים, *יעקב מישורי* מן התזמורת הפילהרמונית וכן המנצח *יצחק שטיינר*, שינגן בפסנתר אילתורים על שירי פרידה.

יצחק שמעוני, מפיק ומנחה התוכנית, עסוק כבר בהכנות להפקה חדשה של תוכנית משעשעת - ללא שאלות ותשובות וללא צוותי פותרים - שתוקלט בפברואר הבא באודיטוריום בחיפה בהשתתפות התזמורת הסימפונית חיפה. התוכנית תוקרן לכבוד פורים.

י.ד.

נציגות תרבותית מכובדת לישראל בימים אלו בדנמרק. התזמורת הפילהרמונית הישראלית פתחה בקופנהגן את חגיגות ה־40 לישראל בשני קונצרטים בנוכחות שגריר ישראל בדנמרק, עמוס גנור, שגרירים זרים, מוסיקאים וראשי הקהילה היהודית. בקבלת הפנים שנערכה לאחר מכן הוכרז על ייסוד קרן של שני מליון כתרים דניים - תרומת נדבן יהודי דני - שיוקדשו להשתלמויות של מוסיקאים ישראלים בדנמרק.

קונצרט אחד נערך לזכר לוחמי המחתרת הדנית אשר סייעו בהצלת יהודי דנמרק בתקופת השואה. ראש המחתרת הדנית ברך ובאולם נכחו ותיקי הלוחמים.

גם התיאטרון הלאומי עשה בדנמרק, בפסטיבל אורהוס. "הבימה" הציגה בפסטיבל את "המשפט" ועל פי הדיווחים התקבלה ההצגה במחיאות כפיים סוערות והשחקנים נקראו חמש פעמים לבמה בתום ההצגה.

מוסיקה 89־88

ההכנות לקראת תחרות הנבל הבין־לאומית העשירית שתיערך בישראל בין ה־20.11 עד ה־3 בדצמבר 1988 כבר החלו.

ברפרטואר התחרות יצירות מאת הנדל, דומניקו סקרלאטי, פורה, ראוול, היינסטרה. יצירת חובה, מבין היצירות לנבל שחוברו על־ידי מלחינים ישראלים, תהיה "פואמה" מאת פאול בן־חיים.

לזוכים יחולקו חמישה פרסים. קונצרט גאלה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית ייערך בהשתתפות הזוכה בפרס הראשון.

★★

ה"*זמריה*" החמש־עשרה תתקיים בהר הצופים בירושלים באוגוסט 1989. בכנס הבין־לאומי המסורתי ייערכו גם סדנאות שיוקדשו לתקופות, לסגנונות ולאזורים עם תרבות מקהלתית ייחודית. בין המנצחים שהוזמנו לנצח ולהדריך: **רוברט שאו ת'ון גלשון** מארה"ב, **ארקי פוחיולה** מפינלנד, **אדמון קולומר** מספרד, **ווילי גול** משוויץ ו**פיליפ טורבי** מאנגליה. כמו כן ישתתפו מנצחי מקהלות ישראלים.

י.ד.

מהומה על לא מאומה

הקהל יצא מאוכזב ונבוך מהופעתו של בוב דילן בפארק הירקון. כך, לפחות, על־פי התקשורת. "המיתוס שנגוז" ו"אגדה שחלפה" היו חלק מן הביטויים בהם השתמשו. אחרים התאכזבו דווקא מכך שדילן לא סעד את לבו ברג ממולא ולא נפגש עם שרי ממשלה וראשי עיריות.

מהומה על לא מאומה שנבעה כנראה מחוסר הבנה.

למה ציפו בעצם המאזינים והמבקרים? אם חשבו לשמוע זמר־בדרן במובן המקובל, אין פלא שהתאכזבו. שכן גדולתו של דילן היא בשילוב הנדיר של יוצר בעל ייחוד המפרש את שיריו בעצמו. ואמות־מידה שגרתיות של עונג, יופי ובידור לשמם לא תמצא אצלו.

מי שכבר שמע אותו פעם בהופעה פומבית, לא התאכזב משירתו ומנגינתו בהופעה שערך בבריכת השולטן. חבל רק שהמארגנים בארץ לא הכינו את הקהל בצורה מהימנה יותר לקראת ההופעות.

ובמה שנוגע לפגישות עם פוליטיקאים ואנשי ציבור. נראה שפגישות מסוג זה לובשים אצלנו מימדים פרובינציאליים מדאיגים.

גם לאמנים גדולים הזכות לשמור על פרטיות ואין הם חייבים להתייצב לצילומים לצידם של אישי ציבור. כאשר פיט סיגר ביקר בארץ בשנת 1964 הציעו גם לו להיפגש עם שרים, ראשי עיריות אבל הוא סירב בתוקף. לעומת זאת נפגש בשמחה עם חקלאים יוצאי תימן במושב אחיעזר, עם חולים בבתי חולים, עם חיילים ועם ילדי גן. מתי ילמדו אצלנו שהחיים אינם קרקס אחד גדול וגם לא מהדורות חדשות בתנועה מתמדת.

מה שחשוב הוא שהשירים והלחנים שהושמעו במופע של בוב דילן היו טובים.

ישראל דליות.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין (כ).
08.40 ספרות יסודי: מסך לספרות (כ).

09.00 אנגלית ו'.
09:20 חינוך מיוחד: השעה שלנו (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: בית לגור בו.
11.00 החשבון הזה: מבוא לשברים (כ).
11.15 צרפתית, על־יסודי.
11.30 גאוגרפיה ה'־ו': יפו, הארץ והעם.

12.00 ספרות ז'־ט': מעשה בבעליים ב' (כ).
12.25 אנגלית ט'.
1.00 אנגלית י'.
1.30 הסטוריה כללית: אלכסנדר הגדול.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 האוניברסיטה הפתוחה: אוקיאנוגרפיה: עולם החיידקים; נקודת מבט, המבראנדים.
3.00 היום בו השתנה היקום, פרק 10: עולמות בלא גבול.
3.50 200 שנות למשרד הבריאות.
3.55 רחוב סומסום.
4.25 ילדות הפלא, פרק 16: סיפור אהבה.
5.00 עד ב' חוש. מנחה רן מרגלית.

הערב, 23:20, מתאים לשעה המאוחרת. "אלפרד היצ'קוק מגיש". מונולוג מקדים של במאי סרטי המתח הנודע לכל פרק בסדרה המבוססת על מותחני טלוויזיה שעשה בשנות החמישים והשישים. והפרק הראשון נקרא "יום הולדת שמח". רוברט וואורד מבקש לבלות יום הולדת 49 שקט ושלו בביתו. אשתו וידידו חושבים אחרת ומכינים לו הפתעה.

כללית

5.30 תהילה.
6.20 סרט־הנפשה.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 "רוצה מתרוף" עניני חברה, חינוך ורפואה (תרגום לעברית).
6.45 חידושים והמצאות (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 עד פופ - מנחים: ענת דולב ומנחם גרנית.
8.30 תכניות קטנות.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 לקראת שידור.
9.50 "שושלת" - פרק 57: מועצת המנהלים מחליטה באחוזה של אלקסיס, על מיזוג החברות "קולבי־קו" ו"דנוור־קרינגטון". ההחלטה גורמת לבלייק להפעיל את קשריו כדי למנוע את ביצועה. קריסטל מנסה לפייס בין סטיבן לבלייק. ג'ף מאשים את אדם בזיוף דיווחים הנוגעים לעסקי החברה "דנוור־קרינגטון".
10.40 סוף ציטוט - ענייני ספרות.
11.20 "אלפרד היצ'קוק מגיש" - סדרת מתח חדשה המבוססת על מותחני טלוויזיה של אלפרד היצ'קוק משנות ה־50 וה־60 בגרסה חדשה ומעודכנת, ובהשתתפות שחקנים חדשים. שם הפרק: "יום הולדת שמח". רוברט וואורד מחליט לבלות את יום הולדתו ה־49 בערב שקט בבית. אולם אשתו וידידיו הכינו לו הפתעה.
11.45 חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה - הנדל: קונצ'רטו גרוסו בסול מג'ור לנבל ולתזמורת אופ. 4 מס' 6 (נ. זבלטה / התז. הקאמ. של פול קוגן. בוליאנג'ר: סונטה גדולה לחליל ולגיטרה אופ. 85 (ז'. פייר רמפל / חליל / רנה ברטולי / גיטרה; שוברט: סימפוניה מס' 8 בסי מינור "הבלתי גמורה" (תז. פילהרמוניה / ג'. סינופולי); צ'ייקובסקי: וריאציות על נושא רוקוקו לצ'לו ולתזמורת אופ. 33 (ע. הרנוי עם התז. הסימפ. ויקטוריה / פ. פרימנן; פורה: "קלינגולה" למקהלה ותזמורת (מקה. אליקס בודרן + תז. סולה / מ. פלאסון; פורה: פרלוד מתוך "פנלופה" (תז. סולה / מ. פלאסון).

09.00 קונצרט בוקר - קורנגולה שלישייה מס' 1 לפסנתר, כינור וצ'לו (שלישיית נובל מברלין); שומן: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר, כינור ורביעיית כלי קשת (פ. ברביזה / פסנתר / ק. פראה / כינור / רביעיית פרנקה ברהמס: 4 שירים למקהלת נשים, 2 קרנות ונבל ולהק. מוסיקה סקרה / ר. הסטנבורג; בטהובן: סונטה מס' 8 בפה מג'ור לכינור ולפסנתר אופ. 30 מס' 3 (ה. שרינג / א. רובינשטיין); מוצארט: קונצ'רטו מס. 25 בדו מג'ור לפסנתר ולתזמורת ק. 503 (מ. פרייה / התז. הקאמ. האנגלית; שפוהר: סימפוניה מס' 9 בסי מינור "עונות השנה" אופ. 143 (תז. רדיו בווריה / ק. אנטון ריקנבאכר).

11.57 פינת השיר - משירי ש. שלום.

12.00 אמנים באולפן - מבחר יצירותיו של צ. אבני לרגל יום הולדתו ה־60 - חמישייה לכלי נשיפה (1959) (חמישיית נשפנים של הסינפונייטה ב"ש; סונטה, אפיטף (1979) (גילעד מישורי, פסנתר); מערת צידקיהו (1987; השמעת בכורה) (להקה כלית ביניצוח מוטי שמיט).

13.05 בהאזנה נינוחה - מיצירות באך ובניו.

15.00 מוסיקה כאן ועכשיו - חלק מס' 2 של קונצרט "מוסיקה חדשה, מישראל" עמי מעייני:

ערבסקה לחליל ולנבל (ר. מעייני / נבל / ב. בריימביל / חליל); אבל אוליה: מתוך של רון סאנוסי (ת. גולדנברג / פסנתר); שולמית רן: "לשחקי": מנגלת לקלרנית (ע. הורבר / קלרנית); צבי אבני: קונצרטו (ו. שושני / פסנתר); קודי הבר: חוט ואנסמבל / ס. הייס / ר. לבנין / סופראנו.

16.00 מוסיקה ליום ראשון - ג'וזן מרנה: מגניפיקט בלה (הקפלה למוסיקה קדומה מלונדון / ג. סלה"ג יס. באך: קנטטה מס' 45 (נ. הרנקור / אלט / ק. אקוילה / טנור / א. ונק / בס ומקהלת בסיליקה, קולגיום באך משטוטגארט / ה. רילינג); דייב רקיואם (ה. גלי / סופרן / פ. ברניידי / מצו / ג'וספה די סטפנו / טנור / צ. סייפי / בס / מקהלת רוברט שאו והתזמורת הסימפונית של א. טוסקניני. (הקלטה היסטורית: אולם קרנגי 27 ינואר 1951).

18.00 דפי פסנתר - באך: 14 אינבנציות בשלושה קולות (א. שיף; בטהובן: סונטה מס' 14 בדו מינור אופ. 27 מס' 2 (סונטת "אור ירח") (ר. בוכבינדר); ברמוק: "לילדים" הקובץ השלישי (זולטן קוצ'יש).

19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלודה.

20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי - מפסטיבל ישראל 1984 - שלישיית אמראוס עם המסנתרנית פנינה ולצמן (להקה של גן היולה פיטר שידלוף) - מיצירות מוצארט: פרק שלישייה לכלי קשת בסול מג'ור ק. 66; רביעייה לפסנתר וכלי קשת בסול מינור ק. 478; דיברטימנטו לכלי קשת במי במול מג'ור ק. 563.

22.30 קונצרט קצר.
23.00 מחזורי יצירות - בטהובן: סונטות לכינור ולפסנתר שלישית.

רשת א'

10.05 שירקוד - מחולות ושירים ישראליים.

15.30 האוניברסיטה הפתוחה - צרפתית למתקדמים. שעור מס' 35.
16.05 רדיו עשהו - מבוך משר - כתבי נוער מהותים על המחנות בזוי בנוער.
20.05 נשמה, ננש... הבנה על הקשר בין הורים לילדיהם: קשיי הסתגלות לגן ולכתות הראשונות של בית הספר.

רשת ב'

17.05 שירים ושערים.
17.55 קראתי ספר.
18.06 מרדום לסמבטיון - עם יהודים ועל יהודים בדרום־אמריקה - תעודות מצב (סדרה).
19.35 עם ישראל - עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבוזין - פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 שירים מדרום־אמריקה.
23.05 מרדום לסמבטיון - עם יהודים ועל יהודים בדרום־אמריקה (סידרה). הנושא: האמנם היבשת המובטחת? תולדות ההתיישבות היהודית בדרום־אמריקה וגלגוליה עד היום הזה.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 ארזים עזיק.
23.05 הלילה הזה שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 רדיו ספורט.
20.05 ששים מרגינה (ש.ת).
23.55 שירת חצות - עם הרצל בר אשר - דיקן הסטודנטים במכללת תל־חי.
00.05 ציפורי לילה - עם שלמה ארצי.

צהל 2

19.05 רדיו היה.
20.05 מבבבבסים.
22.05 המסכת קשר.
23.05 קול ובנו הזה.

סרטים

תל־אביב
אסתר: לחם עם כבוד 9.45, 7.30
אורלי: משפחת פלודר 9.40, 7.15, 5
בית ליסין: מונטי פייסון - צחוק הזקן 9.30, 11.15
בן־יהודה: כלא הילטון 9.30, 7, 4.30
גורדון: השכונה שלנו 9.45, 7.45, 5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: שם הורד 9.45, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: שירותים אישיים 9.45, 7.30, 5, 3, 1, 11
דקל: האלמנה השחורה 9.30, 7.15
דרייב־אין: ניגנה 3 9.30, 7.30 / חצות מקס
הוד: צעיר מכדי למות 9.30, 7.15, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שבלול 5,7.45,9.45 לא פרוואקה
חן 1: פגישה עיוורת 9.50, 7.30, 5
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.25, 5
חן 3: הגוכל האהבה והאמבנת 9.55, 7.35, 5
חן 4: נשק קטלני 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: אני החברה 9.50, 7.25, 5, 2, 11
לב 1: המשפחה 9.50, 7.15, 4.40, 2
לב 2: גברים, גברים... 10, 8, 5, 2
לב 3: ימי הרדיו 10, 8, 5, 2
לב 4: נרדפי החוק 10, 7.50, 5, 2
לימור: הגוזר 9.30, 7.30, 5
מגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: מותר של מוכן 9.30, 7
מקסים: סופרמן 4 7.30 / אנשי הפח 9.30
סינמה 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: 007 באוזר ממכן 9.40, 7.15, 5
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
פאר: לא שם דין 9.30, 7.30, 5
פריז: לבירינט 9.30, 7.15, 4, 2, 12
צבעים 11.30
צפון: זאן דה פלורט 9.30, 7
שחף: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
תמר - תל־אביב: בכי בלו 9.40, 7.15
תכלת: הזעות מעבר לפינה
תל־אביב: שומר ראש 9.30, 7.30, 5
הסינמטק הישראלי: סיפור טוקיו 7 / הצבא ואני 9.30

ירושלים
אריאון: שומר ראש 9, 7, 4.30
אדיסון: בלוז לחופש הגדול 9, 7, 4.30
אורייאן 1: לא שם דין 11.15, 9.15, 7.15, 4.30
אור 2: צעיר מכדי למות 9.15, 7.15, 4.30
אור 3: תמיד 9.15, 7.15, 4.30, 11.15 / פרייז התהלה
אור 4: גבר בהמונה 9.15, 7.15, 4.30 / 11.15 בפיוסם
אור 5: קיקה קלה קיד 9.15, 7.15, 4.30
אור גיל: ביבי אריוונה 9, 7, 4.30
בית אגרון: במבי 4.30 אתה חי רק פעמיים 6.00 / זכרונות אהבה מפירנצה 8.00 / שודדי הזמן 10.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
הבימה: סוד ההצלחה 9.15, 7, 4.30
מיטשל: גבר מאוהב 9.15, 7
סמדר: ימי הרדיו 9.15, 7
עדן: ניגנה אמריקאי 3 9, 7, 4.30
רון: האלמנה השחורה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות 9.30, 7.15 / נשיקה אדומה 9.30, 7.15

חיפה
אורה: צעיר מכדי למות 9.15, 7, 4.30
אורלי: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7
אמפיתיאטרון: רחובות של הזב 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: הזעות מעבר לפינה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: שומר ראש 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: גבר מאוהב 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.10, 6.45, 4.15
פאר: האלמנה השחורה 9.15, 7, 4.30
קריאה: לא שם דין 9.15, 7.15, 5.15
רון: משפחת פלודר 9, 7, 4.30
רב גת 1: פגישה עיוורת 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: אני החברה 9.15, 7, 4.30

קריות חיפה
כפיר: רזן 9.15, 7
כבירון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30
אורות: התוך אמריקאי 9.15, 7
בית העם: ימי הרדיו 9.15, 7, 4.30
היובל: בשם פראי 9.15, 7
ניצן: ביק פלאש המקסף 9.15, 7

אשדוד
אמבר: פלאסה 9.30, 7.30

אשקלון
אשרה: לא שם דין 9.30, 7.30
אסתר: 007 באוזר ממכן 9.30, 7.30
כנאה: לא שם דין 9.30, 7.30
רוזה: חליפת ערב 9.30, 7.15

באר־שבע
חן: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7, 4.30

הרצליה ■ רמת השרון
היכל: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7.15, 5
כוכב: חנות קטנה ומטריפה 9.30, 7

עפולה
מוסיתרון: נשק קטלני 9.00

חולון ■ בת ים
ארמון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
מגדל: לחם עם כבוד 9.30, 7.30
סביוי: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7.15, 5
רינה: שומר ראש 9.30, 7.30
עצמאות: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5

טבריה
אביב: סגור

כפר־סבא ■ רעננה
עמל: שירותים אישיים 9.15, 7
חן: שם הורד 9.15, 7
אורות: סגור
בית הרל: חולית 10, 8

לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
בית העם: לא שם דין 9.30, 7.30
אורה: לא שם דין 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו
הוד: ללא חוקים 9.30, 7.30
רון: שבוע קיין 9.30, 7.15
אמפיתיאטרון: סגור

נתניה
סמדר: משהו פראי 9.15, 7, 5
הוד: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
אסתר: 007 אזור מסוכן 9.30, 7
שרון: הגוכל האהבה והאמבנת 9.15, 7, 5

קרית אונו
מרביים: סגור

פתח־תקוה
שלום: שם הורד 10.00, 8.00
היכל 1: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
היכל 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
היכל 3: שם הורד 9.30, 7, 4.30

ראשון־לציון ■ רחובות
ג.ג. רון 1: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
בעם: סגור
ראשון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
בית העם: לא שם דין 9.30, 7.30
הוד: שם הורד 10, 8.15
רון: הניגנה האמריקאי 3 10, 8

רמת־גן וגבעתיים
ארמון: פגישה עיוורת 9.40, 7.30
ארמון: לחם עם כבוד 9.45, 7.30
לילי: לא שם דין 9.30, 7.30
הוד: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: הגוכל האהבה והאמבנת 9.45, 7.25, 5
רב גן 2: בלוז לחופש הגדול 9.40, 7.30, 5
רב גן 3: אני החברה 9.45, 7.30, 5
רב גן 4: לבו של אנג'ל 9.45, 7.30, 5
שבירה: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15